

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

O necesitate economică imperioasă, o îndatorire civică a fiecărui om al muncii

ECONOMISIREA STRICTĂ A ENERGIEI ELECTRICE ȘI COMBUSTIBILULUI

OAMENI AI MUNCII, CETĂȚENI!

Să gospodărim cu grijă, în întreprinderi, pe șantiere, în instituții și locuințe, energia electrică și combustibilul, factori importanți ai progresului, ai ridicării nivelului de trai!

**O expresie concludentă
a dinamicii cantitate-calitate**

**reducerea
costurilor**

Semnificațiile și implicațiile economice ale unei acțiuni
de importanță majoră pentru progresul țării

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI COMBUSTIBILULUI

Reducerea consumului
de energie electrică
la nivelul întregii
economii
naționale
cu

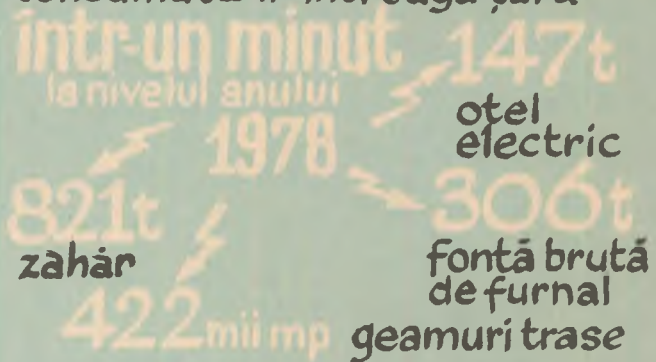
Reducerea consumului industrial de
energie
electrică
cu economii de

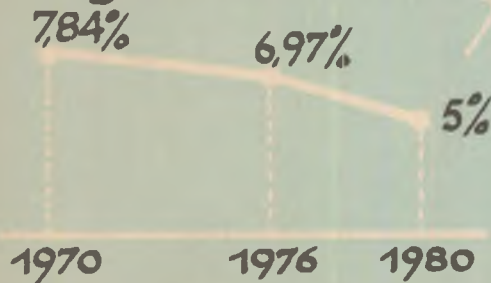
Dacă fiecare întreprindere ar reduce
consumul zilnic
cu **100 kWh**, cu ener-
gia electrică economisită într-un an
s-ar putea fabrica:

- 71400t îngrășăminte
 - 333 mil. mp țesături
 - 83000t paste făinoase
- sau
sau

Economisind energia electrică
consumată în întreaga țară

Consumul propriu
tehnologic în rețelele de
transport și distribuție
a energiei electrice

1 kWh se produce cu:

- 15 kg lignit
- 280 gr păcură
- 0,32 mc gaz metan

și se consumă cu:

Un bec de 100W care arde timp de 10^h
Un strung care funcționează 10'
Un război de țesut care funcționează 20'

Cu energia economisită la
1 bec de 100 W scos din funcțiune timp
de 10 ore pe zi se acoperă consumul
necesar:

- unui frigider de 200l timp de 3 zile
 - unui fier electric de călcat rufe timp de 6^h
 - vizionării unui program TV timp de 24^h
 - audierii programului radio timp de 3 săptămâni
- sau
sau
sau

Costul unui kWh
energie electrică
consumat în anotimpul
rece este de

10 ori mai mare
între orele:
7-9 17-22

GÎNDIREA ORIGINALĂ, CREATOARE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN PROBLEME ALE CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA

AȘA CUM REZULTĂ și din Programul partidului nostru, rolul și contribuția personalității, a omului politic, se definesc întotdeauna în raport cu condițiile sociale concrete în care își desfășoară activitatea și în relație cu gradul în care acțiunile întreprinse se află în consens cu progresul istoric, iar faptele aduc o contribuție esențială la propășirea poporului căruia îi aparțin. „Contribuția cadrelor de conducere, a personalităților politice la organizarea și conducerea activității revoluționare, la progresul societății este condiționată de măsura în care ele se identifică cu idealurile maselor, cu interesele națiunii, se ridică la nivelul înțelegerii cerințelor obiective ale dezvoltării sociale, al cunoașterii științifice a legităților care guvernează procesul edificării societății socialiste și comuniste”¹⁾.

Într-un asemenea cadru de gândire profund științifică, ancorată în concepția filosofică și revoluționară a clasei muncitoare, se înscrie personalitatea secretarului general al partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

După cum se știe, anii de după Congresul al IX-lea au fost deosebit de fertili în abordarea și clarificarea unor teze teoretice, a unor probleme de mare însemnătate. Rapoartele, expunerile, analizele făcute de secretarul general al partidului au dus la îmbogățirea considerabilă a gândirii vii a partidului, a tezaurului materialismului dialectic și istoric, la sintetizarea și dezvoltarea teoretico-practică a principalelor aspecte pe care le oferă experiența revoluției și construcției socialiste în țara noastră, la concluzii de o deosebită importanță principială și practică decurgând din analiza și interpretarea științifică a fenomenelor și proceselor social-politice ale lumii contemporane. În această perioadă au fost elaborate teze teoretice de o mare valoare practică în toate domeniile vieții sociale, teze ce și-au găsit o expresie concentrată în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, expresie a marxismului creator în România. Programul și celelalte documente ale partidului, între care se înscriu pregnant și documentele Conferinței Naționale din decembrie 1977, poartă puternic amprenta modului de gândire a secretarului general al partidului.

Suflul înnoitor care a cuprins toate domeniile vieții economico-sociale în perioada ultimului deceniu este indisolubil legat de ampla activitate desfășurată în fruntea partidului și statului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este incontestabil că aceasta este perioada cea mai rodnică din istoria construcției socialiste în țara noastră, marcată atât prin realizări de seamă în dez-

voltarea industriei, agriculturii, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al poporului, în înflorirea economico-socială a tuturor județelor patriei, cât și printr-o activă prezență la rezolvarea problemelor fundamentale ale lumii contemporane.

Ansamblul de măsuri adoptat de partid la inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului asigură dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a organizării și conducerii vieții economice și sociale, adâncirea democrației, așezarea tuturor relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste, ceea ce contribuie la participarea tot mai activă a maselor la conducerea treburilor țării, la afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al Partidului Comunist Român în țara noastră.

Remarcabila capacitate de a dezvolta în mod creator marxismul, largul orizont de cunoaștere, clarviziunea și perspectiva istorică proprie, spiritul dinamic, novator al gândirii secretarului general al partidului nostru își găsesc o amplă concretizare în conceperea teoretică a întregii strategii și tactici care au determinat toate transformările revoluționare, de mare însemnătate, din țara noastră din ultimii 12 ani, care determină toate transformările revoluționare din societatea românească de astăzi și de mâine.

Cutezanță revoluționară, spirit novator

ESENȚIAL pentru modul de abordare a problemelor teoretice de către secretarul general al partidului nostru este spiritul creator, dezvoltarea științei revoluționare contemporane corespunzător cerințelor societății, marilor cuceriri ale cunoașterii științifice. Respingând tendințele de a privi marxismul ca pe un sistem de gândire finit, închisat, ca pe o colecție de dogme și formule imuabile, tovarășul Nicolae Ceaușescu dezvoltă daunele pe care sclerozarea și rigiditatea teoriei le pot aduce practicii sociale, relevă necesitatea îmbogățirii teoriei revoluționare a clasei muncitoare prin raportarea la practica social-istorică, la condițiile istorice concrete ale fiecărei țări, la realități. „**Marxism-leninismul nu este o dogmă elaborată odată pentru totdeauna,** preciza cu multă claritate secretarul general al partidului nostru, **el se înnoiește și se dezvoltă continuu, odată cu dezvoltarea**

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 113.

economico-socială, cu transformările revoluționare ce se petrec în lume. De aceea, fiecare partid poate și trebuie să-și aducă contribuția activă la îmbogățirea concepției revoluționare despre lume și viață⁽²⁾).

În gândirea secretarului general al partidului nostru, larga deschidere și receptivitate față de nou, stimularea dialogului sînt permanent însoțite de cultivarea intransigenței ideologice, a spiritului ofensiv împotriva oricăror concepții retrograde, fără compromisuri sau echivocuri față de ideile străine concepției revoluționare a clasei muncitoare.

Originalitatea și cutezanța în gândire, suflul înnoitor promovat în toate domeniile vieții economico-sociale a societății noastre se regăsesc în aportul propriu la investigarea unei game de probleme teoretice dintre cele mai vaste — de la definirea etapelor revoluționare prin care a trecut țara noastră pînă la fundamentarea principiilor de perfecționare a conducerii economiei și vieții sociale, de la rolul și căile dezvoltării economiei pînă la particularitățile și dimensiunile procesului educațional în condițiile socialismului, se regăsesc în analizele profunde ale proceselor și fenomenelor fundamentale ce au loc pe plan internațional.

Într-o asemenea viziune, al cărei promotor este tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru a conceput și concepe teoria revoluționară ca o învățătură mereu deschisă și receptivă la cerințele vieții, care îi amplifică valențele sale științifice. „După cum se știe, arăta secretarul general al partidului nostru, marii teoreticieni ai proletariatului — Marx, Engels, Lenin — au manifestat o atitudine deosebit de fermă și combativă împotriva oricăror încercări de prezentare a teoriei revoluționare ca dogmă dată odată pentru totdeauna, ridiculizînd pe cei ce făceau asemenea încercări. Ei au considerat întotdeauna teoria revoluționară ca o călăuză în acțiune, ca un instrument de luptă, cerînd îmbogățirea și dezvoltarea ei în raport cu schimbările neîntrerupte ale vieții, ale practicii luptei sociale. Cu atît mai mult astăzi — în epoca celei mai profunde revoluții tehnico-științifice, cînd cunoașterea umană a căpătat dimensiuni fără precedent, cînd științele aduc noi și noi date cu privire la materialitatea lumii, la dezvoltarea dialectică a societății — se impune un efort constant pentru înnoirea continuă a concepției revoluționare a proletariatului⁽³⁾”). Receptivitatea față de nou, abordarea în spirit creator a teoriei revoluționare se impun cu atît mai pregnant în zilele noastre, cînd asistăm la uriașe transformări revoluționare sociale și politice în întreaga lume, la progrese, uimitoare ale științei.

Practica social-istorică — sursă și criteriu suprem al validării teoriei revoluționare a clasei muncitoare

UNA DIN TRĂSĂTURILE definitorii ale personalității secretarului general al partidului nostru o constituie capacitatea sa de pătrundere în intimitatea realităților economico-sociale, spiritul critic dezvoltat dorința neîncetată de mai bine, de perfecționare continuă, conlucrarea cu masele, cunoașterea și luarea în considerare a părerilor și cerințelor formulate de toate categoriile de oameni ai muncii. Aceasta este calitatea deosebită care conferă partidului nostru un înalt dinamism și-i permite să dea răspunsuri adecvate problemelor dezvoltării patriei, apelînd nu la scheme și rețete

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, Ed. politică, 1975, p. 377-378.
³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, 1972, p. 644.

„universal valabile“, ci la soluții cutezătoare și originale ce decurg din cunoașterea profundă a condițiilor istorice economice și sociale, specifice societății românești.

Analiza realităților economiei noastre, a celorlalte sfere ale vieții sociale a dus la înțelegerea și promovarea unei concepții dialectice de gândire și acțiune a partidului. Premisa esențială a acestei concepții privește considerarea socialismului în dialectica sa procesual-istorică conform căreia evoluția societății socialiste nu se desfășoară în mod liniar ci reprezintă o succesiune dinamică de transformări și de perfecționări care presupun eliminarea unor neajunsuri și greutăți temporare, care obligă la eforturi în vederea căutării unor noi soluții, la experimentări într-un domeniu sau altul. Societatea socialistă românească, în care economia s-a dezvoltat vertiginos, producțiile au sporit substanțial, nivelul de viață al poporului a crescut permanent, se prezintă astfel ca rod al unui intens efort de creație în economie, în elaborarea formelor de organizare socială, în formarea omului nou, ca rod al unui nou sistem de valori ale umanismului revoluționar care situează omul în centrul creației istorice, conferindu-i calitatea de subiect conștient al propriei sale istorii. O atare revoluționare a condiției umane care se înfățișează sub forma unui proces extrem de complex, are implicații multiple în toate sferile de activitate materială și spirituală a societății noastre. Este meritul istoric al partidului nostru, al secretarului său general de a fi elaborat o strategie de dezvoltare a României fundamentată teoretic și practic ce permite desfășurarea unitară a acțiunii transformatoare pe toate planurile, asigurînd întregului sistem economic, social, politic și spiritual, afirmarea multilaterală a potențelor sale de progres. Este, de aceea, firesc, ca, în calitatea sa de forță conducătoare, partidul să se preocupe îndeaproape de asemenea aspecte esențiale cum sînt: dezvoltarea într-o concepție modernă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, asigurarea cadrului organizatoric care să permită manifestarea în sfera vieții sociale a fiecărui cetățean, participarea tot mai largă și activă a celor ce muncesc la conducerea vieții economice și sociale ca expresie a democrației socialiste. Asemenea direcții au la bază generalizarea relațiilor socialiste de producție atît la orașe cît și la sate, faptul că socialismul s-a afirmat ca opțiune definitivă a întregii națiuni, căreia îi este proprie unitatea de interese fundamentale ale claselor și grupurilor sociale care o compun, ale tuturor oamenilor muncii români și de altă naționalitate.

În perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, s-a produs nu numai o importantă accelerare în dezvoltarea social-economică, ci s-a afirmat o optică nouă, științifică, asupra căilor de dezvoltare a societății, rod al activității creatoare a partidului, al capacității sale ridicate de a conduce țara spre un destin de progres și prosperitate. Promotor al acestei optici noi — revoluționare — în repetate rînduri secretarul general al partidului a subliniat faptul că nu ne putem limita a ne compara cu ceea ce a fost economia noastră în trecut pentru a ne declara satisfăcuți de marile progrese înregistrate, că sîntem datori ca, scrutînd cu clarviziune direcțiile prioritare ale progresului istoric multilateral al țării, cerințele maturizării orînduirii noastre sociale, să întreprindem totul pentru a ajunge într-un timp relativ scurt la nivelul țărilor avansate economic. O atare cerință încorporează însuși spiritul angajat, partinic și militant față de destinele națiunii noastre socialiste, față de viitorul comunist al patriei. Totodată, aceasta exprimă înseși imperativele previziunii și conducerii științifi-

face a societății, condiția atât de însemnată a realismului în politică. „Analizând, de fiecare dată, cu o maximă responsabilitate universul complicat al mecanismului economic, punindu-se în evidență experiența dobândită, cauzele unor insuccese, direcțiile în care trebuie acționat în vederea perfecționării continue a întregului angrenaj al economiei naționale, a conducerii și organizării științifice a producției și a muncii, în întreaga operă a secretarului general al partidului se relevă întotdeauna un punct de vedere creator, potrivit practicizmului îngust, dar și refugiului în abstracțiuni fără finalitate, se constituie un program concret de perfecționare a activității economice și sociale“⁴).

Perfecționarea constituie în cadrul societății noastre socialiste o realitate, un proces, și, totodată, un program de acțiune cu obiective și mijloace de realizare precis conturate. Acest program a fost clar formulat în toate documentele de partid elaborate după Congresul al IX-lea.

Amplul program de perfecționare adoptat de Congresul al XI-lea și dezvoltat cu contribuția determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu în documentele Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977, cuprinde, într-o concepție unitară și dinamică, toate sectoarele vitale ale activităților economice și relațiilor social-economice, politice, juridice, cultural-educative, pornindu-se de la premisa conexiunilor obiective dintre ele, de la caracterul intrinsec al factorilor obiectivi și subiectivi, de la imposibilitatea limitării acțiunilor de perfecționare la numai unul dintre aceste sectoare. Pivotalul esențial al progresului societății socialiste îl constituie avântul economiei, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului prin continuarea consecventă a industrializării, perfecționarea structurii pe ramuri a producției industriale, sporirea producției industriale, sporirea productivității muncii etc. Dar perfecționările din domeniul economiei sînt ele însele corelate și condiționate de perfecționarea planificării și conducerii economiei, de perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii în consens cu cuceririle moderne ale științei, de realizarea integrală a atribuțiilor noilor forme de organizare, de noi acte juridico-normative, de numărul și de calitatea cadrelor calificate, de ridicarea gradului de conștiință și a spiritului de responsabilitate al tuturor oamenilor muncii.

Dialectica generalului și particularului în construcția socială

CONTRIBUȚII remarcabile a adus secretarul general al partidului la elucidarea unor probleme de stringență actualitate referitoare la raportul dintre general și particular, național și internațional. După cum se știe, transformările revoluționare au loc în societate în virtutea unor legi general-obiective, care au valoare universală, care trebuie cunoscute, luate în considerare și respectate în procesul de edificare a socialismului. În același timp, în nici un colț al lumii nu există condiții pure sau abstracte în care să acționeze aceste legi. Peste tot există în mod concret țări, popoare, cu nivelurile lor diferite de dezvoltare, cu tradițiile și particularitățile lor istorice naționale. Iată de ce înțelegerea corectă a raportului dintre general și particular, dialectica întrepătrunderii acestora prezintă o importanță hotărîtoare pentru soluționarea justă a interacțiunii factorilor interni și externi în dezvoltarea societății socialiste, a formelor, metodelor și căilor pe care le îmbracă în fiecare țară, în fiecare etapă istorică dată, legile generale ale revoluției și construcției socialiste.

În condițiile actuale ale trecerii omenirii de la capitalism la socialism, raportul general-particular ia înfățișarea corelației dintre legile generale ale revoluției și construcției socialiste și condițiile concrete, particularitățile înfăptuirii cerințelor acestor legi corespunzătoare realităților din fiecare țară și etapă istorică dată. Legi-tățile generale, care au o determinare obiectivă, nu se manifestă în forme stereotipe, identice în toate țările. Ele se realizează pe fondul unei mari diversități de condiții social-economice și politice de la țară la țară, diversitate care constituie o realitate obiectivă ce nu poate fi ignorată. Realitățile socialismului demonstrează că ori de cîte ori se pune problema aplicării legilor generale în construirea noii societăți este necesar să se ia în considerare că țările socialiste constituie state suverane și independente, care au o organizare politică proprie, un teritoriu propriu, un complex economic unitar, format în urma unui îndelungat proces de dezvoltare istorică a fiecărui popor, că fiecare țară socialistă construiește noua orînduire socială pe baza legilor obiective ale socialismului, în funcție de condițiile concrete și particularitățile naționale existente, că economia națională, sistemul economic-social propriu fiecărei țări este unicul cîmp de manifestare a legilor generale, că nici o țară socialistă nu se poate dezvolta izolat, ci în strînsă legătură cu dezvoltarea celorlalte țări socialiste, a celorlalte state, a economiei mondiale.

Terenul de afirmare a spiritului creator în revoluția și construcția socialismului îl reprezintă interpretarea și aplicarea legilor generale în condiții particulare, luarea în considerare a împrejurărilor concrete. „**Aceasta este o condiție esențială pentru victoria socialismului — operă cu totul nouă, care se săvîrșește în condiții economice și sociale concrete, diferite de la țară la țară, de la etapă la etapă, și care îmbracă noi și noi forme particulare de-a lungul procesului de dezvoltare**“⁵). Prin urmare, socialismul nu desființează particularitățile concrete ale evoluției diferitelor popoare, ci el este chemat să creeze, pentru prima dată în istorie, premise obiective pentru afirmarea deplină a ființei naționale a acestora, pentru înflorirea multilaterală a vieții lor materiale și spirituale în condițiile unității, colaborării și cooperării cu celelalte state socialiste, cu alte țări.

Interesul național al țărilor socialiste constă, în primul rînd, în dezvoltarea și înflorirea socialismului în fiecare țară, în prosperitatea popoarelor libere, stăpîne pe destinele lor. Internaționalismul nu presupune renunțarea la interesele naționale, deoarece relațiile interstatale bazate pe o asemenea renunțare nu ar mai fi internaționaliste, ci relații de subordonare. Internaționalismul acționează în concordanță cu interesele naționale și „**Nu se poate în nici un fel vorbi despre subordonarea intereselor naționale cauzei internaționalismului proletar, tot așa cum nu se poate vorbi despre subordonarea internaționalismului intereselor naționale**“⁶).

Socialismul creează posibilitatea așezării relațiilor dintre națiuni pe temeiuri noi, a îmbinării armonioase a intereselor naționale și celor internaționale ale popoarelor, a afirmării ființei naționale a fiecărei țări socialiste punînd la baza relațiilor dintre acestea principiile egalității, suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc, întra-jutorării tovarășești și internaționalismului proletar. „**Toate aceste principii, la un loc — spunea tovarășul**

⁴) Omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, *Anii cei mai fertili*, Ed. politică, București, 1974, p. 17.

⁵) Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 255.

⁶) Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, Ed. politică, 1970, p. 792.

Nicolae Ceaușescu — creează baza unității de nezdruccinat a țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești. Numai respectarea neabătută a tuturor acestor principii poate asigura triumful cauzei socialismului și comunismului. Orice încercare de a neglija, de a subaprecia o latură sau alta a acestei baze principale a relațiilor aduce daune mișcării comuniste, unității forțelor antiimperialiste⁷⁾.

Fidel acestei concepții, Partidul Comunist Român consideră că dezvoltarea colaborării și cooperării între națiunile socialiste constituie o necesitate obiectivă și reprezintă un puternic factor de accelerare a propășirii fiecărei țări în parte și a comunității socialiste în ansamblu. Iată de ce partidul pune în mod statornic în centrul politicii externe a țării noastre întărirea prieteniei, alianței, colaborării și cooperării multilaterale cu toate țările socialiste, contribuind, în același timp, la continua adâncire și perfecționare a acestei conlucrări economice. Partidul nostru are, totodată, în vedere dezvoltarea societății socialiste nu izolat și rupt de contextul vieții economice, politice și spirituale internaționale. Bazându-se pe o asemenea concepție, poporul nostru depune eforturi susținute pentru înscrierea României socialiste, tot mai larg și activ, în cerințele diviziunii internaționale a muncii, în tumultuoasa activitate a popoarelor, domenii în care cerințele progresului umanității impun imperios afirmarea unei noi ordini economice și politice mondiale. Partidul nostru se pronunță și acționează, în acest cadru, pentru extinderea unei colaborări multilaterale, fructuoase, reciproc avantajoase cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii.

Promovarea consecventă a umanismului revoluționar

ÎN ACTIVITATEA teoretică și practică a secretarului general al partidului nostru problematica omului, a locului și rolului său în progresul material și spiritual al societății ocupă un loc de prim ordin. Întreaga retrospectivă a schimbărilor structurale de natură economică, socială și politică care au avut loc în țara noastră în anii revoluției și construcției socialiste, totalitatea obiectivelor în care se oglindesc opțiunile exprimate cu rigoare științifică de către Programul Partidului Comunist Român privind configurația societății socialiste multilateral dezvoltate și înapoierea spre comunism validează fundamentele politicii partidului potrivit căroră omul este definit ca produs al realităților sociale noi și totodată creator al acestora.

Este meritul partidului nostru, al secretarului său general de a fi întreprins o analiză amplă, profund științifică asupra dialecticii interdependențelor multiple dintre premisele materiale obiective care determină, în ultimă instanță, procesul complex al dezvoltării multilaterale a personalității umane în societatea noastră și factorii subiectivi, politico-ideologici, morali, culturali-artistici care acționează pe temeiul acestora, respingând orice viziune unilaterală, simplificatoare, dogmatică asupra istoriei. Documentele Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977 deschid largi și fructuoase orizonturi gândirii teoretice în direcția evaluării realiste a stadiului în care ne aflăm, prezentând pe această bază activitatea practică transformatoare, în sensul punerii în valoare a imensele surse de progres de care dispune orînduirea noastră. și, înainte de toate, a potențialului uman al societății românești.

În acest context, evaluarea realistă pe care secretarul general al partidului o face asupra stadiului de dezvoltare

a forțelor de producție ale României în etapa actuală, și stabilirea pe această bază a vastului program de creștere accelerată a economiei constituie o componentă intrinsecă a premiselor dezvoltării multilaterale a personalității umane.

Sensul filozofic, materialist-dialectic și istoric profund științific al orientărilor programatice ale Partidului Comunist Român, constă în faptul că ele pornesc de la considerarea rolului prioritar al conținutului și transformărilor care au loc în producție în condițiile orînduirii socialiste, transformări ce își pun amprenta asupra personalității umane. Aceste orientări au la bază necesitatea punerii în valoare a superiorității tipului istoric nou de relații sociale și, înainte de toate, a relațiilor de producție socialiste. Constituind elementul principal, determinant din sfera relațiilor sociale, relațiile de producție exercită o influență hotărâtoare asupra celorlalte laturi ale vieții sociale, asupra întregii suprastructuri a societății, contribuind la fundamentarea relațiilor și normelor politice, juridice, morale și de altă natură, astfel încît întreg ansamblul relațiilor sociale capătă un nou conținut în conformitate cu principiile umanismului socialist.

Acest proces cumulativ și extrem de complex presupune nu numai lichidarea relațiilor de exploatare, factor fundamental al libertății umane. Afirmarea plennă a omului se realizează în dinamica construcției socialismului și pe coordonatele înaintării țării noastre spre comunism. Așa cum prevede Programul partidului, concomitent cu dezvoltarea forțelor de producție, a economiei naționale, deci cu condițiile materiale, se va asigura imprimarea tot mai puternică, în toate sferile de activitate socială, a principiilor socialismului și comunismului, pe fondul unor perfecționări continue ale relațiilor sociale, al transformării exigențelor dezvoltării sociale în mobilități conștiente de acțiune a omului în toate sferile de activitate. Fără îndoială că drumul spre țelul propus, evoluția treptată spre atingerea lui nu pot fi judecate numai la scara generațiilor, ci și a indivizilor așa cum trăiesc, cum muncesc în realitate, ceea ce face ca aprecierea realistă a progresului social să fie determinată, în principal, de progresul multilateral al condiției umane. Acesta este și motivul pentru care codul moral al omului societății noastre răspunde cerințelor largi ale eticii socialiste, iar în acest cadru unor stringente determinări, față de care omul se raportează concret în planul aptitudinilor și atitudinilor sale. În acest proces latura economică și cea moral-politică formează un tot unitar, interesul individual este din ce în ce mai amplu și direct exprimat de interesele întregii societăți și reciproc, fapt care explică pe deplin efortul constant al societății noastre de a conferi tuturor deciziilor un caracter multilateral, economico-social, politic și moral. Sint elemente care situează pregnant omul, înflorirea multilaterală a personalității sale ca un scop suprem al politicii partidului, ca bază și substanță a tuturor acțiunilor sale.

Gîndirea creatoare a secretarului general al partidului nostru, factor de genază al orientărilor politice novatoare intervenite după Congresul al IX-lea, încorporează pe deplin năzuințele și aspirațiile cele mai nobile ale întregului nostru popor. Întreaga activitate a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** se caracterizează prin legături strînse cu poporul, prin prezența sa permanentă în mijlocul maselor, prin exemplul personal de pasiune și dăruire ce mobilizează întreaga noastră națiune la realizarea mărețului Program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Mihai CHIOREANU

doctor în economie
Academia „Ștefan Gheorghiu”

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, vol. 2, Ed. politică, 1969, p. 495-496.

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

MICȘORAREA CONSUMURILOR DE ENERGIE PRIN BUNA ÎNTREȚINERE A INSTALAȚIILOR

ECONOMIA ENERGETICĂ din țara noastră, ca de altfel întreaga energetică mondială, este confruntată în zilele noastre cu o serie de probleme tehnice și economice, a căror rezolvare trebuie să ducă la sporirea producției de energie electrică în condiții de continuitate în alimentare și de economie maximă. În acest context, activitatea de reparații și modernizări este chemată, mai mult ca oricând, să contribuie în mod efectiv și eficient la realizarea măsurilor stabilite de conducerea de partid și de stat cu privire la DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE ȘI FOLOSIREA JUDICIOASĂ A COMBUSTIBILILOR ȘI ENERGIEI ELECTRICE.

Exploatarea rațională, întreținerea și repararea la timp și de bună calitate a fiecărei instalații, pot contribui din plin nu numai la sporirea producției de energie electrică, ci și la economisirea unor însemnate cantități de combustibili pentru producerea fiecărui kilowatt/oră (cărbune sau hidrocarburi). Înfăptuirea unor asemenea deziderate presupune organizarea rațională a activității în întreaga filieră și, în mod deosebit, a celei de menținere în perfectă stare de funcționare a instalațiilor — respectiv a activității de întreținere și reparație a acestora.

ÎN CADRUL actualelor forme de organizare a activității, întreprinderile producătoare de energie electrică se ocupă în paralel, atât de activitatea de bază — producerea energiei electrice și termice — cât și de reparații. În asemenea condiții, pentru a nu se diminua preocuparea față de bunul mers al activității de

bază și pentru a se evita minimalizarea importanței pe care o capătă activitatea de reparații, se impune, după părerea noastră, adâncirea diviziunii muncii prin delimitarea, la nivelul întreprinderii, a lucrărilor de reparații a instalațiilor energetice de activitatea de exploatare a acestora.

Apreciem că specializarea în or-

ganizarea reparațiilor este impusă de o serie de cerințe obiective ale dezvoltării actuale și de perspectivă a energiei în țara noastră, printre care :

— **degrevarea completă a activității de exploatare a instalațiilor energetice de altele colaterale**, pentru ca aceasta să se poată ocupa în exclusivitate de raționalizarea schemelor de funcționare pentru sporirea siguranței, reducerea consumurilor specifice, extinderea automatizării proceselor tehnologice, cât și de perfecționarea personalului de exploatare ;

— **industrializarea reparațiilor energetice**, prin înlocuirea actualelor practici empirice — care antrenează un mare volum de muncă manuală și eforturi excesive din partea executanților — cu metode de organizare specifice marii industrii, care să permită fabricația în serie a pieselor de schimb și a subansamblelor ;

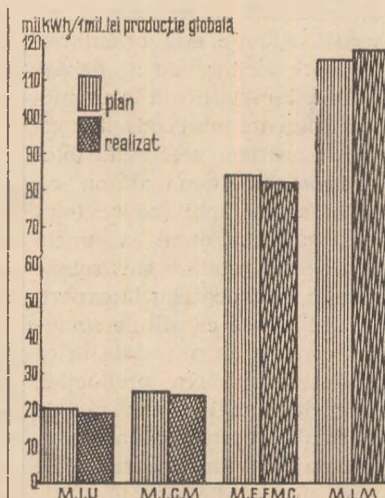
— **creșterea disponibilității în timp a agregatelor de bază** prin

COMENTARIU LA UN GRAFIC

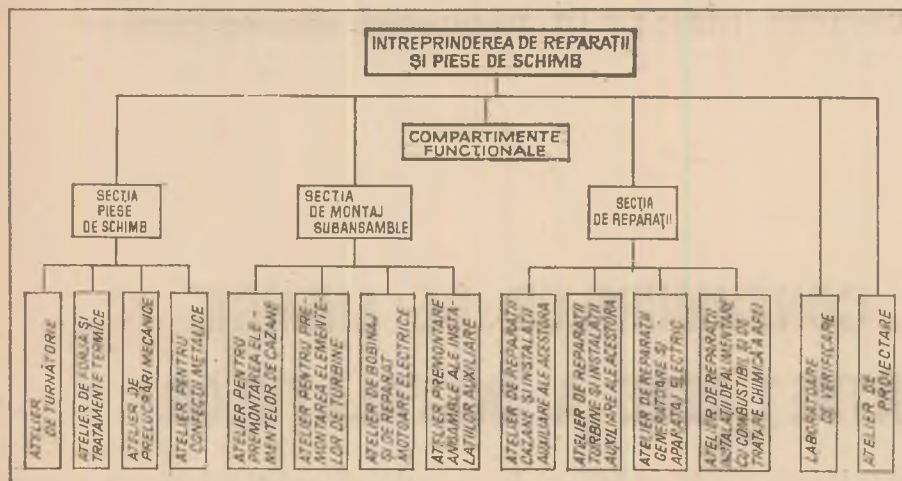
CÎTĂ ENERGIE ELECTRICĂ SE CONSUMĂ LA UN MILION LEI PRODUȚIE INDUSTRIALĂ ?

ÎN 1977, numeroase întreprinderi industriale au obținut reduceri importante la consumul normat de energie electrică. O imagine globală a preocupărilor în această privință este dată de gradul de realizare a **indicelui mediu de consum de energie electrică la un milion lei producție glo-**

bală. Din analiza situației la câteva ministere mari consumatoare de energie electrică, reiese că sarcina — potrivit căreia întreaga producție suplimentară să se realizeze fără depășirea cotelor de energie electrică — a fost în bună măsură realizată. Astfel, **M.I.C.M., M.E.F.M.C. și M.I.U.,**

deși au depășit producția globală cu 2⁰/₀ și respectiv, 2,8⁰/₀ și 2,9⁰/₀, s-au încadrat în cotele planificate de energie electrică. În acest fel, economiile obținute la cele trei ministere se ridică la 350 milioane kWh, ceea ce echivalează cu 110 milioane combustibil convențional. Între măsurile adoptate, prin care unitățile din ministerele respective s-au încadrat în consumurile planificate, se află : înlocuirea motoarelor supradimensionate, îmbunătățirea factorului de putere, adoptarea unei structuri a producției care să necesite un consum de energie electrică mai redus, creșterea gradului

scurtarea substanțială a perioadelor de imobilizare în reparație ;

— întărirea răspunderii materiale pentru calitatea lucrărilor executate, prin stabilirea unui sistem adecvat de indicatori de plan, care să permită așezarea activității de reparații strict pe principiile relațiilor economice contractuale.

După opinia noastră, obiectivele perfecționării activității de reparații ar putea fi :

● constituirea unor unități specializate în executarea lucrărilor de reparații, care să funcționeze independent de întreprinderile producătoare de energie electrică și termică. Între cele două categorii de întreprinderi urmează să se stabilească relații economice pe bază de contract ;

● cuprinderea în cadrul întreprinderilor de reparații a întregii game de activități din acest domeniu, și anume : reparații mecanice, reparații electrice, reparații ale instalațiilor de automatizare și ale aparatelor de măsură și control, reparații construcții, confecționa-

rea pieselor de schimb, modernizarea agregatelor și instalațiilor ;

● crearea unei baze riguroase științifice activității de concepție prin dezvoltarea cercetării aplicative pentru reparații și modernizări, proiectări tehnice și tehnologice pentru piese de schimb și pentru lucrările de reparații și a organizării științifice a producției și a muncii ;

● crearea unui sistem propriu de formare și de perfecționare a personalului de reparații.

Soluțiile de organizare propuse au în vedere centralizarea activității de reparații și de confecționare a pieselor de schimb în cadrul unor unități specializate, organizarea unei întreprinderi specializate în confecționarea pieselor de schimb și a mijloacelor de mecanizare a lucrărilor de reparații energetice (I.P.S.M.M.) și a mai multor întreprinderi de reparații și piese de schimb energetice (I.R.P.S.).

INTREPRINDERILE de reparații și piese de schimb ar trebui să fie organizate după

principiul teritorial, ele urmînd să execute reparațiile utilajelor de bază și auxiliare dintr-un număr de centrale electrice apropiate ce gravitează în jurul unui centru. Aceste întreprinderi trebuie să constituie baza organizatorică a reparațiilor energetice. Ele urmează să execute — prin contract — toate lucrările de reparații planificate pentru utilajele de bază și instalațiile auxiliare ale centralelor electrice care intră în sfera lor de deservire, mai puțin reviziile tehnice și reparațiile curente de gradul 1 ale instalațiilor auxiliare ce se repară fără oprirea agregatului de bază. De asemenea, întreprinderile de reparații trebuie să execute și lucrările de lichidare a avariilor din urgența a III-a care apar în instalațiile ce fac obiectul preocupărilor lor. Pentru realizarea sarcinilor de producție, considerăm necesar ca în întreprindere să se organizeze : o secție pentru confecționarea pieselor de schimb, o secție de montaj subansamble, mai multe secții de reparații și laboratoare de control, așa cum rezultă din schema alăturată.

Astfel, secția pentru confecționarea pieselor de schimb va fi organizată pe ateliere după tipul de structură tehnologică, avînd ateliere de turnătorie, de forjă și tratamente termice, de prelucrări mecanice și pentru confecții metalice. În cadrul secției, pe lângă confecționarea unor piese noi, se poate face și recondiționarea pieselor u-

conf. dr. C. ROȘCA
Universitatea din Craiova

(Continuare în pag. 21)

de utilizare intensivă a mașinilor și utilajelor. reducerea consumului de energie pentru utilități comune în schimbul III și în zilele de sărbătoare etc.

O situație necorespunzătoare din punctul de vedere al consumului de energie s-a înregistrat în 1977 la Ministerul Industriei Metalurgice. Unitățile subordonate acestui minister au depășit producția globală industrială cu 2,4%, în condițiile unui consum suplimentar de energie electrică de peste 400 milioane kWh. astfel încît indicele mediu de consum la 1 milion lei a fost

mai ridicat cu 2,1%. Una din cauzele care au condus la această situație este orientarea întreprinderilor de a depăși producția planificată la anumite sortimente mari consumatoare de energie electrică (oțel electric), în dauna altora, cu un consum mai redus (oțel convertizor). Faptul că unele din aceste produse sînt solicitate în mod deosebit la export, nu trebuie să constituie singurul criteriu de prioritate în ce privește depășirea producției, întrucît numai o analiză de eficiență economică ar arăta avantajele sau dezavantajele depășirii producției la sorti-

mentele mari consumatoare de energie. O altă cauză a neîncadrării în cotele de energie electrică o reprezintă depășirea unor norme de consum pe produs (pe 11 luni din 1977 norma de consum a fost depășită la producția de aluminiu cu 1,6% (consum suplimentar 47 mil. kWh), iar la oțel electric cu circa 8% (consum suplimentar cca. 50 mil kWh). etc.

În acest an întreprinderile industriale își pun ca obiective în cadrul întrecerii declașate pentru îndeplinirea și depășirea planului, reducere cît mai substanțială a consu-

murilor de energie electrică pe unitatea de produs. Pentru obținerea unor rezultate bune, este necesar ca toate acțiunile ce se întreprind să nu aibă caracter de campanie ci să devină o preocupare permanentă, bazată pe temeinice studii tehnico-economice. De asemenea, este nevoia ca, la nivelul fiecărui sector, la fiecărei secții, să fie stabilite răspunderi precise, iar conducerile întreprinderilor să analizeze periodic modul în care se utilizează energia electrică. felul în care se îndeplinesc măsurile stabilite și eficiența lor.

CANTITATE - CALITATE ÎN DINAMICA DEZVOLTĂRII

Un important obiectiv
în întrecerea pe 1978

Reducerea costurilor la fiecare produs

CONCENTRAREA tuturor eforturilor materiale și umane ale întreprinderilor pentru sporirea substanțială a producției, în condițiile accentuării laturilor de ordin calitativ, pentru transformarea cantității într-o nouă calitate, constituie cerințe esențiale ale activității economice de care depinde, după cum s-a subliniat la recenta Conferință Națională a P.C.R., viitorul industriei românești. În acest context se înscrie și atenția deosebită care trebuie acordată, în cadrul întrecerii declanșate pentru realizarea exemplară a planului pe 1978, reducerii mai accentuate a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale. În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului sublinia că „Programul suplimentar are în vedere ca, pe această cale, să se obțină economii de încă 22 miliarde lei peste prevederile cincinalului — sarcină pe care o considerăm drept minimă — și trebuie făcut totul ca aceste economii să fie mult mai mari. Este necesar să se acționeze, în toate unitățile, pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor, combaterea oricărei forme de risipă, aplicarea unui regim strict de economii“.

Pornind de la cerința realizării acestor sarcini, de la necesitatea materializării în fapte a hotărârilor Conferinței Naționale, colectivul de oameni ai muncii de la întreprinderea de pompe „AVERSA” din București desfășoară o activitate intensă, pe multiple planuri, pentru reducerea sistematică a

costurilor de producție, pentru sporirea eficienței întregii activități.

● 112 mil. lei economii în 1977 prin realizarea integrală a programului de reducere a costurilor la nivelul întreprinderii ● Economii suplimentare acoperă în totalitate majorarea retribuițiilor ● Tehnologiile moderne și tipizarea produselor, generatoare de economii materiale și de manoperă ● Prin perfecționarea metodei „standard-cost” se elimină postcalculul pe comenzi și produse.

Edificator în acest sens este dinamica costurilor la 1 000 lei producție mărfă pe perioada 1975—1977, reflectată în tabelul de mai jos.

Eforturile deosebite depuse în anii trecuți au dus la încadrarea activității economice în prevederile de plan nu numai în ce privește nivelul producției și calitatea ei, ci și la indicatorii costurilor de producție, atât la cele totale, cât și

la cele materiale. Ca rezultat al măsurilor întreprinse, în primele 11 luni din 1977 au fost realizate, față de anul precedent, economii de 112 milioane lei la costurile totale, din care 71 milioane lei la cele materiale. Toate acestea au permis obținerea de economii suplimentare care au acoperit integral sumele necesare majorării retribuițiilor, măsură aplicată în industria constructoare de mașini de la 1 august 1977.

La temelia acestor rezultate a stat îndeplinirea programului de reducere a costurilor pe anul 1977 în cadrul căruia s-au elaborat și aplicat integral numeroase măsuri — rod al gândirii creatoare a muncitorilor, cadrelor tehnice și economice din întreprindere. Dintre cele mai eficiente pot fi amintite: extinderea elaborării oțelurilor înalt aliate, utilizând în proporții ridicate deșeuri (eficiență economică 9 mil. lei), folosirea deșeurilor de crom-nichel la elaborarea aliajelor speciale refractare și anticorozive (2,9 mil. lei), elaborarea de tehnologii noi de prelucrare (1 mil. lei), reproiectarea unor subansamble (0,9 mil. lei) etc.

O altă măsură, care s-a concretizat în anul trecut, cu o eficiență

	— lei/1 000 lei —		
	1975	1976	1977
La costuri totale —			
— plan	898,6	885,1	741,2
— realizat	898,0	883,0	740,0 (preliminat)
din care :			
— la costuri materiale			
— plan	715,8	670,0	595,3
— realizat	714,1	687,6	594,3 (preliminat)

ridicată (atît pentru întreprinderea noastră, cît și pentru beneficiari) este lărgirea acțiunii de **tipizare** constructivă și hidraulică a unor repere, subansamble și pompe. Așa cum se prevede în programul elaborat, acțiunea respectivă va cunoaște și în 1978 o extindere importantă. Astfel, tipizarea constructivă a tronsoanelor, arborilor, lagărelor și cuplajelor pentru pompele verticale din familiile : M.V., M.A., D.V. și altele a permis ca fabricația acestor pompe să se facă în serie mică, cu toate că ele au caracter de unicat. În felul acesta se preconizează obținerea unor importante economii prin reducerea timpilor de pregătire și a celor unitari de execuție, creîndu-se totodată posibilitatea trecerii operațiunilor de prelucrare pe mașini specializate. Această acțiune va asigura, pe lângă creșterea productivității muncii, utilizarea mai rațională a capacităților de producție la producător și însemnate economii de energie și combustibil la utilizatori.

MATERIALIZAREA fiecărei măsuri a fost asigurată printr-un sistem de urmărire operativă și prin analiza periodică a realizărilor pe etape. S-a reușit să se pună în practică majoritatea hotărîrilor adoptate și, în același timp, să se stabilească noi măsuri menite să antreneze alte rezerve descoperite pe întreg parcursul anului de plan. Un rol important în obținerea unor rezultate bune l-a avut stabilirea în cadrul programului, încă din faza inițială, a unor sarcini și responsabilități precise pentru fiecare dintre acțiunile desfășurate. Am putea spune că s-a urmărit și s-a reușit să se creeze la fiecare conducător al locurilor de muncă un adevărat „reflex“ privind economisirea și utilizarea mai rațională a resurselor materiale și umane în cadrul formației de lucru pe care o coordonează.

Efectul major rezidă însă în faptul că s-a reușit în bună măsură să se transforme preocuparea pentru reducerea costurilor de producție într-o acțiune permanentă, a prezentului dar și a pers-

pectivei. În acest fel, măsurile aplicate în 1977 constituie o bază trainică pentru obținerea unor rezultate superioare în acest an. Mai mult decît atît. Diminuarea considerabilă în acest an a indicatorului costurilor de producție este temeinic fundamentată prin studii, analize și măsuri stabilite încă dinainte de jumătatea anului trecut. Principalele direcții de acțiune prin care va fi îmbunătățită latura calitativă, eficiență a activității productive, se referă în principal la :

— **reducerea consumurilor tehnologice de metal și a celor de energie electrică** prin extinderea debitării profilelor și a maselelor cu ajutorul mașinilor cu discuri de fricțiune cu inserții (eficiență economică 850 mii lei) ;

— **reducerea gabaritelor și a greutății produselor finite** prin înlocuirea profilelor laminate la cald cu profile ușoare, profile trase sau semifabricate din țevă pentru construcția suporturilor de montaj, axe, tiranți etc. (850 mii lei) ;

— **diminuarea consumului de manoperă** prin mecanizarea operațiunilor de curățire și ajustare a pieselor turnate cu ajutorul instalației de sablat și vehiculat lichide cu particule (600 mii lei) ;

— **îmbunătățirea radicală a sistemului de urmărire a fabricației** cu ajutorul calculatorului electronic, în toate etapele sale, începînd cu lansarea comenzilor, determinarea programului de bază (calculul capacităților de producție) și terminînd cu urmărirea contractelor de livrare la beneficiari. De asemenea, în program, se prevede și perfecționarea metodei „standard cost“ de calculație a costurilor, metodă care se bazează pe determinarea cu anticipație a costurilor fiecărui reper, subansamblu și produs (pe baza documentațiilor tehnologice) și pe urmărirea în exclusivitate a abaterilor care s-au produs față de costurile standard. În felul acesta se realizează o considerabilă economie de muncă, deoarece costurile standard sînt considerate costuri normale de producție și nu mai este necesară urmărirea lor prin postcalcul pe fiecare comandă și produs.

Atenția principală în cadrul acestei metode este îndreptată a-

supra excepțiilor de la standarde, adică a abaterilor care se urmăresc în mod operativ pe parcursul desfășurării producției, asupra cărora sînt informați factorii de conducere de la fiecare loc de muncă în vederea luării de măsuri pentru înlăturarea cauzelor care le-au generat.

Prin programul minimal de măsuri preconizat — și care va fi amplificat mult — apreciem că se vor putea obține, în 1978, o economie de cel puțin 14 milioane lei față de realizările din 1977, ceea ce va constitui o sursă importantă de reducere a costurilor de producție.

DEOSEBIT de importantă în acțiunea de reducere a costurilor este luarea în considerare a măsurilor care pot contribui indirect, dar substanțial, la micșorarea cheltuielilor de producție. Colectivul întreprinderii, de exemplu, acordă o atenție deosebită diminuării așa-numitelor „cheltuieli invizibile“. Ridicîndu-se la un quantum deloc de neglijat, generate de lipsa de operativitate în desfășurarea unor acțiuni în domeniul aprovizionării, desfacerii și generînd, la rîndul lor, utilizarea incompletă a capacităților de producție și a timpului de lucru, ele reprezintă o sursă inepuizabilă de masive reduceri de costuri prin perfecționări organizatorice. În întreprinderea „A-versa“, deși s-au realizat progrese evidente în acest domeniu, există încă serioase rezerve a căror punere în valoare se va amplifica considerabil prin investigarea mai atentă a cererilor beneficiarilor cu ajutorul studiilor de marketing și prognoză, prin fundamentarea cît mai apropiată de nevoile producției, a necesarului de aprovizionat prin dimensionarea judicioasă a stocurilor de materii prime și materiale, prin instaurarea unor relații de lungă durată cu beneficiarii interni și externi etc.

Chemarea la întrecere adresată recent de Comitetul municipal București al P.C.R. tuturor comitetelor județene de partid mobilizează puternice energiile creatoare ale colectivului întreprinderii, pentru a valorifica pe deplin resursele interne disponibile, astfel încît în acest an să se înregistreze cele mai mari realizări în îndeplinirea și depășirea planului.

dr. Stere STĂTICĂ

contabil-șef
Întreprinderea de pompe
„A-versa“ - București

Noi praguri ale rentabilității — noi dimensiuni ale eficienței economice

PROBLEMELE creșterii eficienței ocupă un loc primordial în politica economică a partidului nostru. Sintetizând sarcina fundamentală privind dezvoltarea mai accentuată a României în perioada 1978—1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la Conferința Națională „că esențialul pentru perioada următoare îl reprezintă laturile de ordin calitativ. „...Întreaga activitate economică să se desfășoare sub imperativul obținerii, pentru fiecare leu cheltuit, a unui volum cât mai mare de producție-marfă și a unor beneficii sporite — singura sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului“.

În legătură cu preocupările economice importante în acest domeniu am reținut, printre altele, trei momente din evoluția volumului producției industriale la 1 000 lei fonduri fixe și anume: în prezent acesta depășește cu puțin 1 000 de lei, în 1980 va fi de cel puțin 1 200 de lei, iar în 1985 de cel puțin 1 400—1 500 de lei.

Randamente înalte cu consumuri cât mai reduse de muncă socială

ÎN cele ce urmează ne vom referi la unele influențe deosebit de favorabile, pe care le are asupra economisirii muncii sociale și sporirii eficienței economice, creșterea producției la 1 000 de lei fonduri fixe și reducerea costurilor de producție pornind de la adevărul simplu că în orice unitate economică care dispune de un potențial de producție determinat:

a) se efectuează cheltuieli cu caracter relativ constant, al căror volum nu depinde de modul cum este utilizat potențialul de producție respectiv;

b) evoluția în timp a rezultatelor finale ce se obțin ca urmare eforturilor depuse depinde, pe de o parte, de nivelul producției, iar, pe de altă parte, de reducerea consumurilor productive cu caracter relativ variabil. Creșterea nivelului producției ocazională reduce ponderea cheltuielilor constante atât în volumul producției, cât și în volumul total al costurilor de producție, iar reducerea consumurilor materiale și de muncă conduce la micșorarea ponderii cheltuielilor variabile.

1) Să examinăm evoluția următoarelor date*) (tabelul nr. 1).

Făcînd abstracție de alți factori care pot influența evoluția indicatorilor de mai sus, observăm că sporirea producției la 1 000 de lei fonduri fixe va genera următoarele relații în evoluția celorlalți indicatori:

a) raportul **cheltuieli constante + beneficii: beneficii** fiind în prezent de 2,25 (250+200:200), fiecare procent de creștere a producției în viitor va multiplica

*) În unele cazuri, datele au caracter ipotetic, urmărindu-se în principal nu obținerea unor dimensiuni reale ale fenomenelor, ci tendința acestora.

**) La această relație s-au făcut referiri mai amănunțite în „Revista economică” nr. 43/1977, pag. 7—8.

efectele în creșterea beneficiilor cu 2,25% ($20\% \times 2,25 = 45\%$ în 1980; $40 - 50\% \times 2,25 = 90 - 112,5\%$ în 1985**);

b) raportul **cheltuieli constante: cheltuieli constante + beneficii** $\times 100\%$ scade de la 55,56% în prezent ($250:250 + 200 \times 100$), la 46,28% în 1980 și la cca. 40—37% în 1985.

Explicarea semnificației acestui ultim raport necesită unele precizări prealabile. Este cunoscut, de exemplu, că politica economico-financiară a partidului și statului nostru are — printre altele — ca obiectiv folosirea cu rezultate superioare a mijloacelor de producție de care dispune societatea, obținerea de randamente cât mai înalte, cu consumuri cât mai reduse de muncă socială.

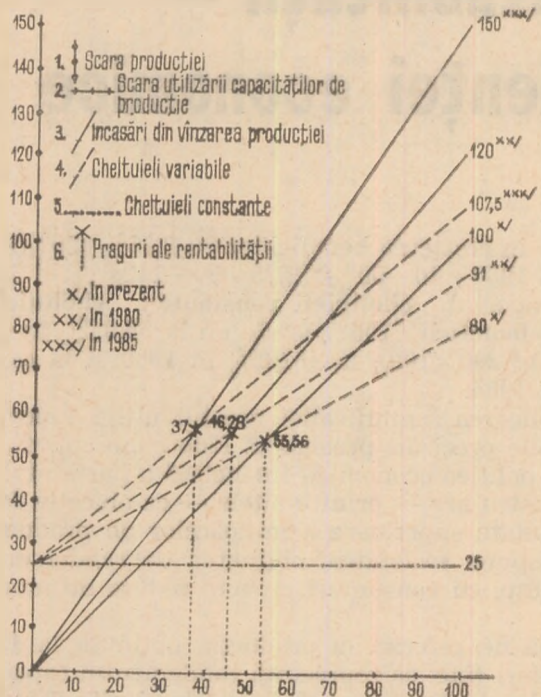
Dacă ne referim la producția obținută la 1 000 de lei fonduri fixe, ea reprezintă randamentul capacităților de producție. Dacă ne referim la fondurile fixe cu care obținem o anumită producție, acestea reprezintă un consum de muncă socială pentru crearea unor capacități de producție. Orice creștere a randamentului permite economisirea consumului, deoarece nu mai sînt necesare cheltuieli de investiții pentru crearea de noi capacități pentru obținerea volumului suplimentar de producție. Totodată, așa cum rezultă din tabelul nr. 1, creșterea

Tabelul nr. 1

	În prezent	În 1980	% față de prezent	În 1985	% față de prezent
— Producția industrială la 1000 de lei fonduri fixe (lei)	1000	1200	120	1400—1500	140—150
— Costurile aferente (ipotetice, în lei) din care:	800	910	113,75	1020—1075	127,5—134,4
— cheltuieli cu caracter relativ constant	250	250	100	250—250	100—100
— cheltuieli cu caracter relativ variabil	550	660	120,0	770—825	140—150
— Beneficii la 1000 de lei fonduri fixe	200	290	145,0	380—425	190—212,5

randamentului, a producției la 1 000 de lei fonduri fixe permite economisirea și a unor cheltuieli de producție și anume a acelor cu caracter relativ constant. Aceasta înseamnă că, mărinind gradul de utilizare a capacităților de producție, avem posibilitatea să obținem încasări din vânzarea producției cu care echilibrăm mai repede cheltuielile de producție efectuate, și că, în final, vom lucra cu capacitățile de care dispunem, în mai mică măsură pentru acoperirea costurilor și în mai mare măsură pentru obținerea de venituri.

Această idee poate fi sugerată mai bine de următoarea prezentare grafică, în care valorile din exemplul sus-menționat au fost reduse de 10 ori (pentru ușurarea prezentării grafice), menținându-se însă raporturile dintre ele. Din grafic rezultă că în toți cei trei ani luați

ca exemplu dispunem de o capacitate potențială de producție pentru care am făcut eforturi de investiții de 1 000 de lei și că, utilizând din ce în ce mai bine această capacitate potențială, sporim producția, reducem (relativ) costurile de producție și mărim beneficiile. Urmărind din punctul zero liniile care marchează încasările din vânzarea producției și din punctul 25*** pe cele care marchează costurile de producție observăm că, cu cât cresc încasările, cu atât punctele în care se întreacă cele două linii se apropie și — ca urmare — sînt mai ușor de atins. Acestea sînt puncte în care încasările din vânzarea producției se echilibrează cu cheltuielile. Ducînd din aceste puncte linii perpendiculare pe linia care marchează gradul de utilizare a capacităților de producție observăm că, pentru echilibrarea încasărilor cu costurile efectuate, deci pentru ca să nu avem beneficii nici pierderi utilizăm: în prezent 55,56% din capacitățile de producție; în 1980 ar urma să utilizăm 46,28%, iar în 1985 numai 37%.

Punctul care marchează granița dintre zonele de nerentabilitate și respectiv de rentabilitate, unde se întreacă liniile care indică încasările din vânzarea producției și respectiv costurile de producție și care corespunde unui anumit grad de utilizare a capacităților de producție, suficient pentru ca, din activitatea economică să nu se obțină nici beneficii, nici pierderi, este cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de **prag al rentabilității**.

*** Urmărind să identificăm punctele în care încasările din vânzarea producției se echilibrează cu cheltuielile de producție este necesar să pornim din punctul zero (la intersecția dintre cele două coordonate) cu liniile care marchează încasările, deoarece calculele pornesc de la situația extremă cînd o unitate economică nu utilizează capacitățile de producție și deci nu are încasări din vânzarea producției. Aceasta nu o scutește însă de efectuarea cheltuielilor cu caracter constant. De aceea, liniile care marchează costurile de producție (cheltuieli constante + cheltuieli variabile) este necesar să pornească din punctul 25, care marchează nivelul cheltuielilor constante ce se vor efectua la acest nivel în orice situație. Dacă producția este egală cu zero, costurile de producție sînt egale cu 25. (cheltuielile constante vor fi egale cu 25, iar cheltuielile variabile cu zero). Dacă producția crește de la zero la 100—120—150, costurile cresc de la 25 la 80—91—107,5 (la cheltuielile constante de 25 adăugîndu-se cheltuielii variabile, care cresc proporțional cu creșterea producției).

Pragul rentabilității marchează un punct critic deosebit de important în utilizarea capacităților de producție și anume punctul în care veniturile din încasări se echilibrează cu costurile efectuate. Odată determinat acest punct, avem posibilitatea să analizăm cum va fi el sensibilizat de influențele diferitelor soluții pe care am putea să le adoptăm în vederea obținerii de venituri cît mai mari (cum ar fi: maximizarea încasărilor din vânzarea producției prin creșterea cantitativă a acesteia, prin îmbunătățirea calității, prin reducerea stocurilor de produse finite etc. sau minimizarea costurilor de producție prin reducerea consumurilor).

Exemplul sus-menționat ne arată cum va fi sensibilizat pragul rentabilității prin maximizarea veniturilor din încasarea producției, pornind de la premisa că producția suplimentară ce se va obține la 1 000 de lei fonduri fixe va fi nu orice fel de producție-globală sau fizică, ci producție care să corespundă cerințelor tehnice calitative, deci care să se poată vinde și încasa de către furnizori și să se poată utiliza, potrivit destinației funcționale, de către beneficiari.

Scăderea pragului rentabilității prin sporirea încasărilor din vânzarea producției la 1 000 de lei fonduri fixe este deosebit de semnificativă pentru aprecierea gradului de creștere a eficienței folosirii capacităților de producție. Cu toată relativitatea datelor privind costurile de producție, cu care s-a operat în exemplul de mai sus, această scădere ne arată în mod cert că, în anii care vin, se vor produce sensibile mutații calitative în gradul de utilizare a capacităților de producție, esența acestor mutații constînd în faptul că beneficiile suplimentare care se vor obține pe seama reducerii cheltuielilor constante (separat de cele ce se vor obține din creșterea producției în condițiile actuale de rentabilitate) își vor avea integral originea în producția ce se va obține cu capacitățile ce vor fi eliberate din zona în care în prezent nu se obțin nici beneficii, nici pierderi. Astfel, orientîndu-ne după datele din grafic, putem constata că (tabelul nr. 2):

Tabelul nr. 2

	În 1980	În 1985
a) Din cele 1000 de lei fonduri fixe, vor da suplimentar producții rentabile (lei)	92,8*	155,6—185,6*
b) Producția aferentă fondurilor fixe de la pct. a (în condițiile în care la 1000 de lei fonduri fixe se vor realiza 1200 lei în 1980 și 1400—1500 lei în 1985) (lei)	111,4	circa 218—278
c) Cheltuieli variabile (55% din valoarea producției de la pct. (b) (lei)	61,4	circa 118—153
d) Beneficii suplimentare din economii la cheltuielile constante (b-c) (lei)	50,0	circa 100—125
e) Se adaugă beneficiile suplimentare din creșterea producției (cu 200 în 1980 și respectiv cu 400—500 lei în 1985) în condițiile actuale de rentabilitate (lei)	40	80
Total beneficii suplimentare (lei)	90	180
		225

* Datele se obțin scăzînd din 555,6 lei (cît reprezintă în prezent partea din valoarea fondurilor fixe utilizate cu care obținem producții — respectiv încasări — cu care echilibrăm cheltuielile) 462,8 și respectiv 400—370 (cît ar reprezenta valoarea fondurilor fixe utilizate în același scop în 1980 și respectiv 1985).

Rezultă că sporurile de producție la 1 000 de lei fonduri fixe preconizate pentru viitorii ani vor avea ca efect și o întărire considerabilă a gestiunii economice, așezarea întregii activități industriale pe criteriul unei rentabilități cât mai mari. Tot mai multe capacități de producție vor da nu numai producții suplimentare, dar producții cu rentabilități sporite, ceea ce echivalează cu obținerea de rezultate tot mai bune cu consumuri de muncă socială mai redusă.

Efectele arătate în tabelul nr. 2 au, desigur, alte dimensiuni la nivelul întregii mase a fondurilor fixe ce vor exista în industria țării noastre în perspectiva anilor 1980—1985.

Transformările calitative necesită ridicarea calității muncii

RAPORTATE la 1 000 de lei fonduri fixe, aceste efecte reflectă mai bine acea preocupare centrală, la care s-a referit tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională, și care va consta în creșterea mai puternică în noul cincinal a eficienței economice prin modernizarea producției și utilizarea intensivă a capacităților de producție. Această preocupare va trebui concretizată — printre altele — în aplicarea în continuare a măsurilor hotărâte deja de conducerea de partid și de stat cu privire la încărcarea mai bună a mașinilor-unelte, prin asigurarea cu comenzi și contracte a planurilor de producție, precum și a numărului de muncitori calificați, pentru creșterea gradului de încărcare a mașinilor-unelte de bază, pentru introducerea operativă în circuitul economic a utilajelor și instalațiilor nefolosite; pentru îmbunătățirea coeficientului de schimburi; ieftinirea costului investițiilor noi; scurtarea termenelor de intrare în producție a noilor capacități, realizarea rapidă a parametrilor proiectați la noile obiective; precum și alte măsuri care conduc la creșterea eficienței utilizării fondurilor de producție.

În ce privește capacitățile existente, așa cum o atestă experiența de pînă acum și raportările statistice, în aplicarea măsurilor arătate au fost identificate și valorificate, în anul 1977, importante rezerve concretizate în final în creșterea aproape lună de lună a indicilor de utilizare a mașinilor-unelte realizați pe ansamblul industriei. În 1977, indicii de utilizare a mașinilor-unelte a ajuns la aproape 86% pe ansamblul economiei față de circa 76% în 1975, ca urmare a reducerii schimburilor neprogramate, asigurării cu forța de muncă necesară, reducerii reparațiilor accidentale, asigurării desfacerii producției etc. Nu se poate însă spune că nu mai sînt rezerve importante, mai ales în ce privește utilizarea unor mașini și utilaje tehnologice specifice unor ramuri ale industriei, precum și în organizarea muncii și a producției (industria chimică și extractivă); comenzile și contractele nu acoperă o parte din capacități (industria ușoară); mai au loc schimburi neprogramate etc. O serie de mașini, utilaje și instalații (altele decît mașini-unelte de bază) sînt încă nefolosite în unele întreprinderi.

În ce privește noile capacități de producție care vor fi puse în funcțiune în viitorii ani și care vor accentua caracterul modern al bazei tehnico-materiale a economiei noastre, este cunoscută sarcina de importanță deosebită trasată la Conferința Națională cu privire la realizarea lor la timp și la un nivel calitativ corespunzător

„de aceasta depinzînd însăși înfăptuirea în bune condiții a obiectivelor cincinalului“. Prin această remarcă, secretarul general al partidului avea în vedere desigur și faptul că vor trebui puse în funcțiune mari obiective industriale, cum sînt combinate chimice, întreprinderi de mașini grele și alte obiective din industria construcțiilor de mașini, ramurile prelucrătoare din chimie, industria ușoară și alimentară care vor trebui să realizeze producții la 1 000 lei fonduri fixe superioare mediei pe total industrie.

O măsură inedită, de valoare practică deosebită indicată în Raportul prezentat Conferinței Naționale de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o prezintă stabilirea de normative minime de eficiență pe ramuri și subramuri privind nivelul producției la 1 000 de lei fonduri fixe care să orienteze activitatea ministerelor, centralelor și întreprinderilor în direcția maximei fructificări a potențialului productiv. În legătură cu aceasta este de așteptat că, la nivelul organelor centrale de resort, să se continue și să se finalizeze preocupările de stabilire a unei metodologii adecvate care să asigure elaborarea de normative privind producția industrială sau alți indicatori la 1 000 lei fonduri fixe, neviolate de structura organizatorică din economie, în care — la nivel de întreprindere industrială — se întîlnesc mai multe subramuri ale industriei sau activități aparținînd altor ramuri ale economiei naționale, fără ca, uneori să se poată face o delimitare precisă a fondurilor fixe pe subramuri și respectiv activități.

Reducerea consumurilor materiale, factor de influențare a pragului rentabilității

AȘA CUM S-A ARĂTAT mai sus, pragul rentabilității poate fi influențat în sensul scăderii și prin reducerea cheltuielilor cu caracter relativ variabil. Din acest punct de privire, influențele mai sus arătate, din creșterea producției la 1 000 lei fonduri fixe în viitorii ani asupra pragului rentabilității nu oferă imaginea completă a efectelor totale. Ele ne arată numai că pragul rentabilității se va reduce în viitor în aceeași măsură în care scade ponderea cheltuielilor constante în totalul producției.

Dar această legătură nu poate fi făcută decît dacă toate condițiile de producție rămîn egale, cu excepția creșterii încasărilor din vînzarea producției la 1 000 de lei fonduri fixe, care antrenează și o creștere corespunzătoare a cheltuielilor variabile. Or, o asemenea premisă este incompletă. Exceptînd amortizarea fondurilor fixe, majoritatea cheltuielilor materiale au de regulă caracter relativ variabil. Tocmai de aceea asupra lor se poate acționa în special prin reducerea consumurilor fizice.

Încadrarea într-un exemplu practic a influențelor pe care le-ar avea reducerea cheltuielilor materiale asupra pragului rentabilității este mai dificilă în condițiile unui calcul de sinteză concentrată. La un ase-

Nicolae SĂVOIU

(Continuare în pag. 19)

Agricultura în perspectiva atingerii unui nivel mediu de dezvoltare economică a României

ACCENTUAREA LATURILOR INTENSIVE DE CREȘTERE

INTREAGA noastră națiune are clar conturat obiectivul ce urmează a fi atins în perioada 1981—1985. Așa cum rezultă din Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința Națională „Viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale. România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecind la stadiul de țară cu o dezvoltare medie”. Această însemnată și apropiată perspectivă unește gândul și fapta fiilor acestui pământ, amplifică energiile creatoare ale tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, consacrate transformării propriilor aspirații în realități.

Din ampla expunere făcută de secretarul general al partidului în Raportul prezentat Conferinței Naționale se degajă concluzia că obiectivul pe care partidul îl pune în fața națiunii noastre în următorii 7—8 ani nu constituie o dorință subiectivă. Este un obiectiv riguros axat pe realitățile economiei noastre, pe posibilitățile reale existente în etapa actuală, ca urmare a dezvoltării sănătoase, accelerate a întregii noastre vieți economice.

Agricultura — ramură de bază a economiei naționale — este chemată să facă un important salt în dezvoltarea sa. Pe calea accelerării procesului de modernizare și intensivizare, ea urmează să atingă parametrii comparabili pe plan mondial. Pentru a se realiza o agricultură de mare productivitate, se va acționa cu și mai multă energie în direcția conservării, ameliorării și utilizării fondului funciar, va fi înfăptuit un amplu program de irigații și alte amenajări funciare, se va generaliza mecanizarea complexă a lucrărilor în toate sectoarele de producție, vor fi asigurate cantități corespunzătoare de îngrășăminte chimice, la nivelul statelor cu agricultură avansată. Cu sprijinul industriei constructoare de mașini, al industriei chimice, prin ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități a cooperantilor și mecanizatorilor, a tehnicienilor și inginerilor, a tuturor lucrătorilor de pe ogoare, se va ajunge — rezultatele unităților frunțase confirmă că este pe deplin posibil — la producții agricole medii ridicate, stabile, atât la cultura cerealelor — unde recolta totală va crește la 28—29 milioane tone — precum și la plante tehnice, legumicultură, viticultură și pomicultură, cât și în sectorul zootehnic, a cărui pondere urmează să fie, în 1985, de 44—45 la sută din totalul producției agricole. Realizând un ritm mediu anual de creștere de 4,2—4,5 la sută în anii 1981—1985, agricultura își va spori substanțial contribuția la satisfacerea în cât mai bune condițiuni a cerințelor de consum ale populației, la progresul necontenit al țării.

Un imperativ esențial : generalizarea largă a experienței înaintate

PRIMI DOI ANI ai actualului cincinal se evidențiază prin remarcabile succese obținute în toate domeniile construcției socialiste. În această perioadă, în agricultură au fost obținute cele mai mari producții din istoria țării. Evoluția producției totale la principalele culturi agricole în ultimii 10 ani pe ansamblul agriculturii — de stat, cooperatiste și gospodăriile populației —, este redată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Evoluția producției totale la principalele culturi — mii tone —

	1965	1970	1975	1976
Cereale	12 601	10 631	15 266	19 791
Floarea soarelui	564	770	728	799
Sfeclă de zahăr	3 013	2 921	4 905	6 911
Cartofi de toamnă	1 918	1 698	2 307	4 316
Legume de câmp	1 655	1 929	2 392	3 472
Struguri	921	760	1 182	1 536
Fructe	1 158	1 174	1 101	1 350

Se poate afirma pe drept cuvânt, că odată cu actualul cincinal, agricultura noastră socialistă tinde să se înscrie într-o nouă etapă, calitativă, a evoluției sale. Rezultatele obținute constituie o dovadă elocventă în acest sens. La toate culturile agri-

cole se observă, începând încă din anul 1975, o creștere însemnată a producției, tendință ce se accentuează în primul an al actualului cincinal.

Aceste rezultate se înscriu ca un moment semnificativ în evoluția ascendentă a agriculturii noastre în anii construcției socialiste. Este un fapt binecunoscut că în condițiile transformării socialiste a agriculturii producția agricolă a înregistrat, an de an, un progres continuu. În ansamblul eforturilor de creștere a producției agricole, obiectivul principal l-a constituit creșterea producției de cereale, condiție a dezvoltării tuturor celorlalte ramuri. S-a pus un accent deosebit pe creșterea producțiilor la ha. Acest obiectiv a avut ca rezultat creșterea sistematică a producțiilor totale obținute. Astfel, de la o producție totală de 8 015,7 mii tone cât s-a obținut în medie anual în perioada 1934—1938, s-a ajuns la 9 186,2 mii tone între anii 1956—1960, ca în 1976 să se realizeze 19 791 mii tone, de circa 2,5 ori mai mult față de perioada antebelică menționată.

Producții însemnate s-au obținut și la culturile de plante tehnice. Așa, de exemplu, la sfecla de zahăr, de la o recoltă de 582 mii tone înregistrate în anul 1950, în 1976 s-a ajuns la 6 911 mii tone, iar la floarea-soarelui producția în același interval a sporit de la 214 la 799 mii tone. Progrese deosebite de importante au fost obținute, mai ales în ultimii ani, în domeniul horticulturnii. Față de anul 1950, în 1976 producția de legume de câmp a crescut de la 1 126 la 3 472 mii tone, la fructe de la 401 la 1 350 mii tone, iar la struguri de la 648 la 1 536 mii tone. De asemenea, comparativ cu anul 1950 producția totală la cartofii de toamnă a fost mai mare în anul 1976 de aproximativ 3 ori. Creșterea producțiilor totale în horticulturnă este rezultatul unei creșteri în primul rând a producțiilor pe unitatea de suprafață, atât la legume cât și la fructe, struguri și cartofi.

Tendința pozitivă amintită este de remarcat și în ceea ce privește dezvoltarea zootehniei (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția efectivelor de animale pe specii — la sfârșitul anului —

Specia	1965	1970	1975	1976
Bovine	4 935	5 216	6 126	6 351
Porcine	5 365	6 359	8 813	10 193
Ovine și caprine	13 932	14 355	14 310	14 774

Să urmărim în aceste condiții și creșterea susținută în ultimii ani a producției medii, atât la principalele culturi, cât și la lapte, lână și ouă (tabelul nr. 3), așa cum arătam, ca un element deosebit de semnificativ al progreselor înregistrate în dezvoltarea agriculturii noastre.

Tabelul nr. 3

Producția medie la principalele culturi agricole și produse animaliere

	1965	1970	1975	1976
Griș și seară (kg/ha)	1 965	1 436	2 059	2 788
Porumb (kg/ha)	1 778	2 119	2 781	3 414
Floarea soarelui (kg/ha)	1 219	1 274	1 425	1 534
Sfeclă de zahăr (kg/ha)	15 865	17 197	19 864	29 442
Lapte de vacă (litri)	1 497	1 559	1 636	1 779
Lână (kg)	2,10	2,28	2,32	2,41
Ouă (buc)	88	93	139	147

O imagine mai exactă și desigur mult mai nuanțată asupra progreselor pe care le-a înregistrat agricultura noastră în ultimul deceniu o înfățișează însuși modul în care unitățile agricole cooperatiste — sector preponderant în ansamblul agriculturii noastre — au evoluat spre performanțe de producție cât mai înalte, similare sau apropiate de cele mai bune rezultate din întreprinderile agricole de stat. Dacă în 1962 — anul încheierii cooperativizării agriculturii — existau abia 8 cooperative agri-

cole care realizaseră producții de peste 3 000 kg grâu la hectar, marea majoritate situându-se între 800—2 000 kg/ha, în 1976 acest nivel fusese depășit de 1 512 unități, adică de mai mult de o treime din totalul C.A.P. cultivatoare de grâu. În ce privește producția de porumb, dacă în anul 1968 au fost înregistrate **abia 99 de C.A.P.** cu producții de peste 4 000 kg la ha, numărul lor a ajuns la **1 025 în 1976**; la fel, la sfeclă de zahăr, față de cele 291 cooperative agricole de producție care au recoltat peste 30 de tone la hectar în 1968, acest nivel îl atinseseră în anul 1976 un număr de 920 de C.A.P., adică aproape jumătate din unitățile cultivatoare de sfeclă de zahăr. O creștere însemnată a numărului de unități agricole socialiste care înregistrează niveluri de producție superioare este de semnalat și în ceea ce privește celelalte culturi agricole, cât și în domeniul producției animaliere. Concomitent, s-a redus considerabil numărul unităților cu producții mici: de pildă în 1976, au fost doar 223 de C.A.P. cu producții de porumb pînă la 1 000 kg/ha, față de 1 401 unități în anul 1962.

O dimensiune nouă a progreselor în care se află agricultura noastră socialistă o înfățișează unele unități de stat și cooperative care ating nivele de producție deosebit de înalte, situate la cota celor mai bune performanțe atinse pe plan mondial. Dintre sutele de exemple care pot fi menționate în prezent, reținem doar câteva dintre cele care s-au evidențiat cu deosebire în 1976 prin producțiile record obținute la ha, în cultura neirigată: I.A.S. Jimbolia, județul Timiș — 6 308 kg grâu la ha; C.A.P. Scornicești, județul Olt — 6 254 kg grâu și 11 458 kg porumb; C.A.P. „Gheorghe Doja”, județul Ialomița — 3 317 kg floarea-soarelui; C.A.P. Bucecea, județul Botoșani — 72 760 kg sfeclă de zahăr; C.A.P. Cristian, județul Brașov — 37 679 kg cartofi; C.A.P. Costești, județul Buzău — 40 000 kg legume la ha; C.A.P. Luncavița, județul Tulcea — 87 400 kg legume la ha în solarii; I.A.S. Ostrov, județul Constanța 23 800 kg struguri de masă la ha; Stațiunea de cercetări pomicole Voinești, județul Dimbovița — 21 635 kg fructe la ha; C.A.P. Mănești, județul Dimbovița — 20 740 kg fructe la ha; Întreprinderea avicolă de stat Bacău — în medie 264 ouă pe cap de găină, la un efectiv mediu de 221 876 păsări; C.A.P. Schela, județul Galați — în medie 4 873 l lapte de vacă furajată; Asociația intercooperatistă Orăștie, județul Hunedoara — spor mediu de 1 001 g/zi la îngrășarea tineretului taurin; Asociația intercooperatistă „Sătmăreana”, județul Satu Mare — greutatea medie pe fiecare pasăre livrată la 56 de zile a fost de 1,7 kg; I.A.S. Cotnari, județul Iași — 11,2 kg lînă pe fiecare oaie tunsă. În anul 1977, an mai vitreg pentru agricultură, C.A.P. Gîrbovi — Ilfov, a realizat în medie 5 010 kg grâu, 6 060 kg porumb, 2 700 kg floarea soarelui, 45 000 kg sfeclă de zahăr la hectar. Sute de alte unități agricole socialiste se mîndresc cu rezultatele simțitor apropiate de cele amintite mai sus.

Progresele înregistrate în domeniul creșterii producției agricole sînt o consecință directă, nemijlocită a **dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii noastre socialiste**. Comparativ cu anul 1950 și, respectiv, cu 1962, situația în 1976 se prezintă astfel (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4
Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii

Indicatori		1950	1962	1976
		Numărul tractoarelor fizice	mii buc.	13,7
Suprafață de teren arabil ce revine la un tractor	hectare	684	173	76
Îngrășăminte chimice livrate	mii tone substanță activă	6	137	1 144
Suprafața amenajată pentru irigații la sfîrșitul anului	mii hectare	42,5	191	1 729

Desigur, baza tehnico-materială, oricît de avansată ar fi ea, ămîne infructuoasă dacă lipsesc **cadrele adecvate care să o utilizeze judicios**. Tocmai de aceea partidul nostru s-a preocupat ăruior de formarea unui număr mai mare de specialiști, cu pregătire superioară (vezi tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5
Evoluția numărului de specialiști din agricultură

	1960	1970	1976
Specialiști agricoli în care:			
— cu studii superioare	10 874	27 495	33 577
— cu studii medii	5 147	15 813	19 787
	5 727	11 682	13 796

Se remarcă faptul că, pe măsura îmbunătățirii nivelului tehnic de dotare a agriculturii, a promovării mai largi a proceselor tehnologice avansate de cultivare a pămîntului și de creșterea a animalelor s-a înregistrat o sporire mai accentuată a ponderii specialiștilor cu pregătire superioară în totalul specialiștilor agricoli. Dacă în anul 1960 aceștia reprezentau doar circa 47 la sută, în anul 1970 ponderea lor a sporit la aproape 58 la sută, iar în 1976 la circa 60 la sută.

Evaluînd atît rezultatele obținute în creșterea producției, cît și potențialul tehnic și uman mult sporit de care dispun unitățile agricole socialiste, se poate afirma cu deplină temei că agricultura noastră — cooperatistă și de stat — dispune de mari rezerve interne. Că ea dispune de posibilitatea reală de a trece, după cum se exprima, cu deosebită sugestivitate secretarul general al partidului la „Ziua recoltei” din toamna anului 1977, **de la cîteva flori, la primăvara agriculturii noastre socialiste**. În toate județele trebuie acționat pentru ca florile agriculturii noastre să poată răsări cît mai devreme, pentru ca ele să apară în **toate** unitățile cooperative și agricole de stat, asigurînd o producție tot mai îmbelșugată.

Depășirea decalajelor : modificări structurale, acțiuni de tip industrial

ÎN VIZIUNEA partidului nostru, dezvoltarea economică este înțeleasă ca un tot unitar, ca o ascensiune rapidă în toate domeniile sale — adică întreaga economie națională să se ridice la un nivel mediu de dezvoltare, înțelegînd prin aceasta nu numai o puternică dezvoltare industrială, **ci și o apreciazabilă ridicare a nivelului producției agricole, în ansamblul său**. Cîteva zeci sau sute de „vîrfuri” în producția agricolă nu pot mulțumi; întreaga agricultură trebuie să evolueze spre un nivel superior de dezvoltare, ceea ce va permite României să se înscrie, și din acest punct de vedere, în **rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare**.

Or, în prezent tocmai pe planul producției agricole se înregistrează o mai accentuată rămînire în urmă față de restul economiei. Dacă putem consemna o apropiere sensibilă a nivelului producției industriale pe locuitor la o seamă de produse față de țările cu nivel mediu de dezvoltare și chiar avansate din punct de vedere economic, nu același lucru se poate spune și în ce privește agricultura.

Concludentă, în acest sens, ne apare evoluția producției medii la hectar la cîteva produse agricole dintre cele mai importante (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6
Producția medie la principalele produse, în unele țări, în anul 1976

Țara	Producția medie la hectar (kg)				Producția medie de lapte pe o vacă (în l)
	Grâu	Porumb	Cartofi	Sfeclă de zahăr	
	0	1	2	3	
România	2 788	3 414	15 917	29 442	1 834
Cehoslovacia	3 760	3 600	17 550	24 380	2 892
Franța	3 760	3 844	16 618	36 332	2 902
R.D. Germană	3 560	2 210	11 370	19 110	3 454
R.F. Germania	4 108	4 683	23 618	40 894	4 105
Italia	2 682	5 591	17 897	42 000	2 560
Iugoslavia	3 469	3 841	8 820	43 991	1 404
Polonia	3 130	4 440	20 280	27 220	2 771
S.U.A.	2 039	5 489	28 161	44 557	4 941
Ungaria	3 880	3 810	12 060	30 480	2 775

Din datele tabelului nr. 6 se poate constata că, deși în țara noastră s-a înregistrat un an agricol cu condiții favorabile, producțiile medii, sporite simțitor față de perioadele anterioare, continuă să se situeze **sub nivelele medii atinse în o seamă de țări ale lumii**. Decalajele existente în momentul de față între țara noastră și țările dezvoltate ale lumii pe planul agriculturii se relevă și din perspectiva altor indicatori importanți, cum ar fi **consumul de îngrășăminte chimice la un hectar teren arabil și plantații** (tabel nr. 7).

Tabelul nr. 7

Consumul de îngrășăminte chimice la un hectar teren arabil și plantații (în substanță activă — kg)

Țara	1950	1960	1965	1970	1974	1975—1976
România	0,6	7,9	28,9	66,8	88	144
Austria	46,9	116	203	243	206	---
Belgia	274	372	474	536	577	---
Canada	5,0	6,7	13,8	18,3	27,9	---
Ceholovacia	49,7	94,6	167	240	275	305
Franța	50,4	91,8	150	243	246	---
R.D. Germană	130	188	267	319	376	370
R.F. Germania	167	278	334	400	402	---
Italia	27,2	53,6	71	90	104	---
Olanda	392	463	552	749	757	---
Polonia	24,1	48,6	71,7	168	222	229
Spania	13,2	28,3	38	58,4	73	---
Ungaria	6,0	29,4	63,3	150	243	276
S.U.A.	22,6	37,1	54,6	81,5	77	---

Datele din tabelul nr. 7 relevă că la începutul perioadei de comparație — anul 1950 — practic România nu putea intra în calculele statistice internaționale prin cele 0,6 kg îngrășăminte la ha, că ea a ajuns, încă din anul 1970, să depășească o seamă de țări care avuseseră inițial un important avans, cum ar fi Spania, și să se apropie, începând din 1974, de consumurile înregistrate în țări ca Italia. Desigur, continuă să se mențină importante decalaje față de alte țări avansate ale lumii, foarte apropiate de țara noastră pe planul condițiilor de fertilitate. Se poate spune că, în prezent, între țara noastră și restul țărilor cu nivelul mediu de dezvoltare, există, pe planul dotării cu îngrășăminte chimice un decalaj de 10—70 la sută.

Un indicator important de caracterizare a nivelului de dezvoltare a agriculturii unei țări — și implicit al țării noastre, îl constituie și **numărul populației ocupate în agricultură**. O pondere sporită în această direcție reflectă un nivel scăzut de dezvoltare a agriculturii, implicit o productivitate a muncii redusă în această ramură a economiei naționale (tabelul nr. 8).

Tabelul nr. 8

Populația ocupată în agricultură în unele țări

	România ¹⁾		Cehoslovacia		Polonia ¹⁾		Ungaria ¹⁾		R.F.G. ²⁾		Italia ²⁾		Spania ²⁾	
	% populației ocupate în agric. în total pop. ocup.	nr. locuitorilor ce revine la o pers. ocup. în agric.	% populației ocupate în agric. în total pop. ocup.	nr. locuitorilor ce revine la o pers. ocup. în agric.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.
1950	74,1	...	36,9	6,0	53,1	4,5	52,0	4,4
1960	85,4	3,0	24,2	9,3	42,9	5,5	37,9	5,6	14,0	15,2	32,6	7,6
1970	49,1	4,2	16,3	12,1	33,5	6,2	25,2	8,2	8,6	26,8	19,3	14,9	29,2	9,2
1975	37,8	5,6	13,9	14,3	29,7	6,5	21,7	9,5	7,3	33,9	15,6	18,8	21,9	12,9

¹ Agricultură și silvicultură

² Agricultură, silvicultură, pescuit.

Datele tabelului nr. 8 relevă că în ceea ce privește ponderea populației ocupate în agricultură, cât și numărul locuitorilor ce revin pe o persoană ocupată în agricultură există încă decalaje între țara noastră și alte țări ale Europei.

Factorii calitativi — propulsori ai eliminării decalajelor

DESIGUR, ar putea fi aduse în discuție și alte repere care pun în evidență necesitatea eforturilor ce trebuie să le depunem pentru a ridica agricultura noastră la nivelul performanțelor din agricultura țărilor cu nivel mediu de dezvoltare și chiar a unora dintre țările socotite avansate ale lumii. Conștient de această realitate, partidul a alocat agriculturii în actualul cincinal mari fonduri de investiții — circa 120 miliarde lei, adică tot atât cât s-a cheltuit în perioada 1966—1975. Fonduri și mai mari vor fi alocate agriculturii în viitorul cincinal — cu circa 40 la sută — având menirea să ridice gradul de mecanizare, electrificare și chimizare al acestei ramuri, să asigure generalizarea cuceririlor revoluției științifico-tehnice. Prin eforturi susținute de investiții vom reuși să reducem în timpul pe care ni l-am propus — de 7—8 ani — decalajul pe planul bazei tehnico-materiale.

Un alt factor cu influență covârșitoare pentru progresul rapid al agriculturii socotim că este însăși modul de utilizare a bazei tehnico-materiale. Judecând după realitățile agriculturii

noastre am putea spune, cu deplin temei că acesta este „punctul nodal” al evoluției rapide a agriculturii spre o dezvoltare intensivă, de mare randament. Din această perspectivă se impune, înainte de toate, asigurarea unei mai bune gospodăririi a pământului, folosirii lui raționale, utilizării intensive a întregului fond funciar, în sensul amenajării și valorificării tuturor terenurilor neproductive și sporirii potențialului productiv al solului aflat în exploatare, executării în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole, gospodăririi judicioase și administrării raționale a îngrășămintelor chimice, realizării unei densități optime la hectar la toate culturile, folosirii intense, chibzuite a sistemelor de irigații.

Deosebit de puternic trebuie acționat în direcția creșterii productivității muncii — domeniul hotărâtor, în ultimă instanță, în efortul de a ridica agricultura noastră pe noi trepte de progres. Pentru a ne alinia pe planul productivității muncii din agricultură la nivelul țărilor cu dezvoltare medie se impune asigurarea unui nivel superior de organizare a producției și a muncii, atât în unitățile de stat, cât mai ales în cele cooperatiste — mecanizarea complexă a proceselor de producție, utilizarea judicioasă a forței de muncă din agricultura cooperatistă în tot timpul anului.

Creșterea rapidă a productivității muncii presupune deopotrivă sporirea gradului de incorporare în producție a cuceririlor revoluției științifico-tehnice, ceea ce implică perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste — ca pirghii puternice de promovare mai rapidă a progresului tehnic — cât și extinderea cooperării între unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Cu deosebire se cere sporită productivitatea animalelor, pentru a ridica ponderea zootehniei la 44—45 la sută în anul 1985 din totalul producției agricole. În această privință se impune, în primul rînd, eliminarea diferențierilor care mai există între țara noastră și celelalte țări cu tradiții în creșterea animalelor în ce privește greutatea medie a animalelor vîndute statului. Dacă în țara noastră, în anul 1975, greutatea vie, la taurine a fost în medie de 331 kg, în Polonia era de 414 kg, în Ungaria — de 535 kg, în Cehoslovacia — 493 kg, în R.D.G. — 403 kg etc. Situația se înfățișează asemănător și la porcine. În vreme ce în țara noastră greutatea vie medie a fost în aceeași perioadă de 102 kg, în Polonia a fost de 111 kg, Ungaria — 110 kg, R.D.G. — 121 kg ș.a. Creșterea ponderii zootehniei în ansamblul producției agricole este condiționată, desigur, și de sporirea efectivelor de animale la 100 ha teren agricol, domeniu în care de asemenea se constată în prezent o oarecare rămînere în urmă. Față de 41 bovine la 100 de ha teren agricol în țara noastră cît s-a înregistrat în 1975, în Polonia coeficientul era, la aceeași dată de 66,4, în R.D.G. — 87,9; Cehoslovacia 65; Austria 68; Franța — 76; R.F.G. — 107,4; Italia — 47; Belgia — 186,2; Olanda — 237,7. În ce privește porcinele, situația se înfățișează astfel: România — 59; Polonia — 112,7; Cehoslovacia — 95,4; R.D.G. — 182,7; Ungaria — 102,7; Austria — 92,7; Italia

— 50,3; Belgia — 279,6; R.F.G. — 152,1 și 346 în Olanda. Evoluția agriculturii pe plan cantitativ, cât mai ales pe planul afirmării puternice a factorilor calitativi ai creșterii economice, va genera nu numai o sporire a volumului producției agricole, cât mai ales o schimbare de esență calitativă în însăși viața țărănimii, a lucrătorilor din agricultură. Infuzii puternice a elementelor tehnice în activitățile din agricultură va produce mutații radicale în însăși esența muncii agricole care se va apropia tot mai mult de caracterul muncii industriale. Extinderea mecanizării, chimizării, electrificării, irigațiilor va crea în lumea satelor profesii noi cu cert suport tehnic, ce implică un grad superior de pregătire profesională și un nivel ridicat de instruire și cultură generală; într-o perioadă scurtă tradiționalul țaran se va transforma în lucrător agricol capabil să folosească arsenalul tehnicii moderne. Aceste schimbări atrag după ele pătrunderea mai puternică a elementelor civilizației urbane în lumea satului, ceea ce înseamnă ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș. Sînt aceste elemente de natură să legitimizeze imperativul pus de partid în fața națiunii noastre „de a transforma cantitatea într-ouă calitate”, să îndemne și mai mult țărănimea, pe toți lucrătorii din agricultură să acționeze cu și mai multă energie pentru realizarea obiectivelor puse în fața agriculturii în perspectiva următorilor 7—8 ani, pentru creșterea contribuției agriculturii la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României.

dr. ing. Alexandru IGNA

Recuperare

APRECIEREA din nota apărută la această rubrică (numărul 44/1977) referitoare la faptul că urmărirea debitorilor pentru cheltuielile de școlarizare este foarte greoaie, este justă.

Corespunde cu realitățile existente și la întreprinderile din județul nostru. Numai că soluția preconizată, de transmitere a acestor debitori, pentru urmărirea prin organele financiare teritoriale, scoate în evidență dorința de a transfera altor unități o obligație proprie, nu și aceea de a da o rezolvare „mai eficientă și mai operativă”.

După opinia noastră, altele sînt măsurile practice pentru restrîngerea și lichidarea debitelor reprezentînd cheltuieli de școlarizare. De pildă, analiza atentă a cauzelor care generează plecarea celor școlarizați înainte de expirarea termenelor prevăzute în contracte și luarea de măsuri pentru eliminarea neajunsurilor care determină, de multe ori, nerespectarea contractelor (condiții de cazare, masă etc.); respectarea cu strictețe de către toate unitățile, a obligației de a nu face angajări fără notă de lichidare, carte de muncă etc., pentru a înlesni urmărirea tuturor debitorilor la noul loc de muncă; obținerea imediată de către unitățile păgubite a titlurilor executorii și punerea lor în executare.

Fără îndoială că organele financiare locale au datoria să comunice cu operativitate relații despre debitori de la locul de naștere sau de domiciliu, necesare unităților creditoare pentru urmărirea.

Emilian DREHUȚĂ

directorul administrației financiare a județului Bacău

Economii și operativitate

PE PLATFORMA industrială de la Ișalnița-Craiova sînt instalate două mari unități ale industriei noastre socialiste. Este vorba de Combinatul chimic și de întreprinderea „Electrocentrale”. Pentru deservirea tuturor oamenilor muncii care își desfășoară activitatea aici s-a construit o gară mare, frumoasă și modernă pe magistrala de cale ferată ce leagă Craiova de Filași. Așa cum de altfel era și normal, lingă gară și-a găsit locul și o altă construcție, avînd destinația de magazie de mărfuri pentru coletărie. Dar, după finisare, construcția a rămas închisă. Cum unitățile economice menționate sînt mari consumatoare de materii prime și materiale, ele sînt nevoite să folosească magazia de mărfuri din Craiova. Să mai vorbim în acest caz de folosirea rațională a mijloacelor de transport, de cantitățile de benzină care se consumă în mod cu totul nejustificat? De aceea punem întrebarea: cînd va fi redată scopului pentru care a fost construită magazia de coletărie din gara Ișalnița?

Gheorghe ZGRIPCEA

șef serviciu la Întreprinderea „Electrocentrale”-Craiova

Imprimare

ÎN vederea economisirii hîrtiei și reducerii numărului de imprimare, propun ca declarațiile anuale pentru stabilirea impozitului asupra clădirilor să cuprindă și datele din declarația pentru stabilirea taxei pentru folosirea terenurilor proprietate de stat.

În prezent, impozitul asupra clădirilor se virează anual în două tranșe, respectiv la 31 martie și 30 septembrie. Propun ca termenele de plată a impozitelor să fie stabilite trimestrial la toate categoriile de impozite.

George R. MODREANU

contabil șef la I.T.A. Galați

ECOURI

Anvelope

ÎN LEGĂTURĂ cu nota intitulată „Oferță și cerere”, publicată în nr. 47/1977, vă informăm că, față de cererile sporite de anvelope pentru echiparea autoturismului DACIA 1300, întreprinderea „Victoria”-Florești și-a prevăzut o creștere substanțială a planului de producție. La această tipodimensiune, în anul 1978 se vor fabrica în plus 250 000 bucăți față de realizările anului 1977, spor care va asigura în întregime necesarul industriei constructoare de mașini și comerțului.

dr. Ion DIMA

Întreprinderea de anvelope „Victoria”-Florești

Transporturi

ESTE real faptul că în cursul permanenței îmbunătățiri a modului de efectuare a optimizării transporturilor au apărut succesiv o serie de acte normative. Sintem de acord cu această acțiune să fie cuprinsă într-un singur act normativ. În ceea ce privește celelalte propuneri făcute în articolul „O contribuție vitală la reducerea cheltuielilor de producție - optimizarea transporturilor”, apărut în nr. 39/1977 al „Revistei economice”, menționăm următoarele:

1) pentru cantitățile de produse exceptate de la efectuarea calculului de optimizare la data elaborării bilanței analitice, se fac programe separate care nu se compară cu calculele elaborate inițial. Este însă important a se diminua permanent aceste cantități, deoarece ele măresc disanța medie de transport a produsului. Instrucțiunile M.T.Tc. referitoare la aplicarea penalizărilor pentru nerespectarea relațiilor de transport optimizate sînt puse de acord cu actele normative în vigoare;

2) în legătură cu exceptarea de la optimizare a exportului de îngrășăminte chimice, menționăm că există o hotărîre de partid care prevede că „toate produsele de mare tonaj, inclusiv produsele chimice și petroliere destinate atît la intern cît și la export, vor fi cuprinse în programele de optimizare a transporturilor și de zonare a aprovizionării”;

3) în ceea ce privește substituirea temporară a produselor, în special la îngrășă-

mente chimice, considerăm că, dacă această este posibilă și satisface atît furnizorii cît și beneficiarii, nu mai este necesară optimizarea separată pentru azotat, uree, nitrocalcar, superfosfat simplu etc., ci numai pentru îngrășămintele chimice. De asemenea, pentru livrarea la intern a unor cantități de îngrășămintele chimice în relații neoptimizate fără penalități, din cota prevăzută inițial pentru export, este necesar ca Ministerul Industriei Chimice să promoveze un act normativ în acest sens, urmînd apoi a se actualiza ordinul M.T.Tc. nr. 750/32 din 1976 pentru aplicarea H.C.M. 425/1975.

ing. C. TICU

director adjunct în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor

Electrofiltre

AȘA cum se apreciază și în articolul „Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității”, publicat în nr. 44/1977 al revistei, și în industria cimentului s-au obținut rezultate bune prin automatizarea și cibernetizarea producției și folosirea calculatoarelor de proces. Au fost însă și situații cînd, datorită unor deficiențe, mijloace de automatizare nu au fost utilizate la nivelul proiectat. Astfel, Combinatului de lianți Hoghiz, deși este dotat cu electrofiltre cu randament foarte bun, asigurînd o concentrație de praf în gazele evacuate sub 150 mg/mc efectiv, utilizarea lor extensivă a fost nesatisfăcătoare în special din cauze tehnologice și a defecțiunilor mecanice înregistrate.

Pentru creșterea gradului de utilizare a electrofiltrelor de la Hoghiz s-a analizat, într-un colectiv larg de specialiști, situația existentă, întreprinzîndu-se o serie de măsuri dintre care amintim: acordarea de asistență tehnică de către Institutul de cercetare și proiectare pentru industria lianților și azbocimentului pentru conducerea ardării la cuptoarele de clincher și pentru efectuarea întreținerii și reparațiilor la echipamentele electrice și mecanice de la electrofiltre; îmbunătățirea instalației de protecție a electrofiltrelor contra exploziilor ș.a. Pentru anul acesta ne-am propus inițierea unor acțiuni care să conducă la îmbunătățirea în continuare a funcționării electrofiltrelor de la Hoghiz. De pildă, pentru eliminarea blocării șnecurilor de la electrofiltre, se vor introduce ecluze de tip celular rotativ între bucărele colectoare și șnecuri; se vor compartimenta bucărele colectoare; se vor înlocui șnecurile cu redlere sau cu altele dimensionate corespunzător etc.

Mulțumim „Revistei economice” pentru ajutorul primit și apreciem inițiativa de a dezbate, în coloanele sale, aspectele utilizării mijloacelor de automatizare și cibernetizare a proceselor de fabricație. Se asigură, astfel, generalizarea experiențelor valoroase în acest domeniu și se conturează priorități ce trebuie luate în considerare în vederea valorificării la un înalt nivel a eforturilor materiale și financiare făcute de statul nostru pentru continua modernizare a producției.

ing. Silviu OPRÎȘ

director general Centrala industriei lianților și azbocimentului

„În ce privește adunările generale din întreprinderi, acestea funcționează în fapt, în societatea noastră socialistă, ca organe colective de conducere ale proprietarilor și producătorilor. Activitatea adunărilor generale trebuie să fie mai ferm orientată spre dezbateră problemelor majore ale centralelor și întreprinderilor... Se impune creșterea continuă a rolului adunărilor generale în conducerea întregii activități.“

NICOLAE CEAUȘESCU

Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii

RESPONSABILITATEA BUNEI PREGĂTIRI A ADUNĂRILOR GENERALE

INFLĂCĂRATA ÎNTRECERE DIN ANUL HOTĂRÎTOR AL CINCINALULUI — SUB SEMNUL UNEI LARGI CONTRIBUȚII COLECTIVE LA VALORIFICAREA REZERVELOR PENTRU DEPĂȘIREA PLANULUI, PENTRU ACCENTUAREA LATURILOR CALITATIVE ALE ACTIVITĂȚII ECONOMICE

PE MĂSURA ÎNAINȚĂRII spre stadiul societății socialiste multilateral dezvoltate, în toate structurile noastre de stat și obștești se afirmă tot mai puternic **principiul conducerii și muncii colective**, a cărui promovare consecventă contribuie la valorificarea gândirii și experienței oamenilor muncii, a celor mai bune cadre economice, tehnice, științifice, la ridicarea pe un plan superior a întregii activități de organizare și conducere a producției, a vieții sociale. Un întreg sistem de instituții democratice asigură **participarea la activitatea de conducere, pe toate treptele, a celor mai pricepuți muncitori, tehnicieni, ingineri, țărani și alți lucrători din agricultură, specialiști, oameni cu experiență și simț gospodăresc, care dovedesc inițiativă și răspundere în muncă, în administrarea bunurilor poporului.**

ADÎNCIREA CONTINUĂ a democratismului socialist, afirmarea cu putere în practică, în viață a rolului conducător al clasei muncitoare, perfecționarea — în fiecare etapă de dezvoltare a societății socialiste — a îmbinării activității organelor reprezentative cu aceea de participare directă a maselor populare la conducerea societății, asigurarea prezenței nemijlocite și active a muncitorilor,

a diferitelor categorii de oameni ai muncii în organele centrale și locale reprezintă **materializarea profund originală a conceptului democrației de tip nou, revoluționare, al umanismului nou, concept formulat și aplicat cu fermitate de secretarul general al partidului, ca o expresie a marxism-leninismului creator în condițiile concrete din țara noastră.** După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la

Conferința Națională a P.C.R., „**putem spune că avem un cadru organizatoric — atît la nivelul unităților economico-sociale, al orașelor și comunelor, cît și la nivel național — unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți.**“

Pe această linie se înscriu și noile măsuri privind sporirea atribuțiilor adunărilor generale ale oamenilor muncii în dezbateră problemelor fundamentale ale activității unităților respective, în adoptarea măsurilor pentru îndeplinirea planului și îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale personalului muncitor.

Ne mai despart puține zile de

Valorificarea experienței și inițiativei maselor

ÎN ADUNĂRILE PE SECȚII și adunarea generală din ianuarie-februarie 1977, le noi au participat la dezbateri mai mult de 100 de muncitori și maiștri — peste 90% din totalul celor care au luat cuvîntul. Ei au făcut 70 de propuneri, din care, pînă la următoarea adunare generală, au fost rezolvate 78. În iulie-august numărul participanților la discuții, din rîndurile celor ce lucrează direct în producție, s-a dublat; de la aceștia au fost culese 100 de propuneri (din care 89% de competența secțiilor și a întreprinderii, 5% a forului tutelar, 6% a altor organe), majoritatea fiind în prezent aplicate, iar restul în curs de soluționare. Această expresie a experienței și inițiativei maselor îmbrățișează o arde largă de probleme: creșterea productivității muncii, perfecționarea tehnologiilor, acordul global, reducerea consumurilor de materiale, valorificarea superioară a masei lemnoase, folosirea mai bună a mașinilor și instalațiilor, condițiile de muncă și de viață. Avem convingerea că apropiatele adunări vor marea o și mai intensă contribuție a maselor la găsirea celor mai eficiente modalități de ridicare a nivelului calitativ al activității.

Pe linia întăririi principiului muncii și conducerii colective, a largirii și adîncirii democrației socialiste, potrivit Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 22 octombrie 1977, adunării generale ce va avea loc în curînd îi vor fi supuse spre

aprobare măsuri de îmbunătățire a organizării consiliului oamenilor muncii. Componența acestuia va crește de la 21 la 25 de membri, iar numărul muncitorilor și maiștrilor — de la 7 la 12.

Ilie TRIȘCA

secretarul organizației de bază P.C.R.
președintele consiliului oamenilor muncii
de la Întreprinderea forestieră
de exploatare și transport Bistrița

Temeiul unei avînbate întreceri socialiste

ȘI ÎN ANII ANTERIORI, comitetul sindicatului din întreprinderea noastră a colaborat îndeaproape cu consiliul oamenilor muncii în pregătirea adunărilor generale; eu atît mai mult acționăm în acest sens acum, cînd îmi revine răspunderea de a conduce lucrările apropiatului forum muncitoresc.

Încă din primele zile ale anului s-a acționat intens pentru pregătirea adunărilor pe ateliere, ce vor avea loc săptămîna viitoare, și a adunării generale a reprezentanților oamenilor muncii. După prelucrarea planului pînă la locurile de muncă s-a actualizat propaganda vizuală, prin care s-au popularizat criteriile întrecerii socialiste, concretizate a obiectivelor indicate de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a partidului. Au fost revăzute programele de măsuri la nivelul atelierelor și s-a întocmit proiectul programului unitar pe întreprindere. De asemenea, a fost afișat proiectul noului contract colectiv de muncă. A fost conu-

CALENDARUL adunărilor generale ale oamenilor muncii

- În întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, comerț, prestări de servicii, în unitățile agricole de stat și institutele de cercetare și proiectare — în perioada 20 ianuarie — 15 februarie.
- În cooperativele agricole de producție și în asociațiile economice intercooperatiste — în perioada 15 ianuarie — 28 februarie.
- În cooperativele meșteșugărești și de invalizi — în perioada 20 ianuarie — 20 februarie.
- La centralele industriale și unitățile asimilate acestora — în perioada 15—28 februarie.

inaugurarea primei ediții din 1978 a adunărilor generale. Având loc în condițiile puternicei emulații politice și în muncă determinate de hotărârile Conferinței Naționale, ele vor analiza — în spiritul tezelor și orientărilor cuprinse în Raportul prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu — activitatea desfășurată în fiecare unitate pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor pe anul 1977, măsurile politice, organizatorice și tehnico-materiale ce se impun pentru îndeplinirea integrală și în condiții de eficiență sporită a prevederilor planului național unic pe al treilea an al cincinalului, a programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980.

AȘA CUM A INDICAT secretarul general al partidului, trebuie luate măsurile necesare pentru organizarea și desfășurarea adunărilor generale în cele mai bune con-

diții, astfel ca ele să se manifeste ca adevărate foruri de dezbateri și soluționare a problemelor, de afirmare plenară a democrației muncitorești — punîndu-se un accent deosebit pe exercitarea controlului asupra activității desfășurate de consiliile oamenilor muncii, pe adoptarea măsurilor de înlăturare a neajunsurilor.

Pregătirea și organizarea adunărilor, de care răspund comitetele sindicatelor și consiliile oamenilor muncii sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, comportă :

- o intensă muncă politică pentru înțelegerea de către întregul personal muncitor a comandamentelor majore ce rezultă, pentru toți lucrătorii din economie, din documentele Conferinței Naționale a partidului ;

- cunoașterea din timp a sarcinilor de plan de către secții, ateliere, echipe, de către fiecare om al muncii ;

- rezolvarea, cu sprijinul centralelor și ministerelor, a tuturor condițiilor tehnico-materiale de care depind desfășurarea normală a producției, îndeplinirea tuturor indicatorilor planului pe 1978 ;

- includerea în programele de măsuri a unor acțiuni și obiective care să valorifice la maximum posibilitățile oferite de cele mai noi realizări în tehnică și tehnologie, de metodele moderne de conducere și organizare, de inițiativele propriului colectiv ;

- imprimarea unui profund caracter analitic, critic și autocritic, conținutului dărilor de seamă, adîncirea fenomenelor

apărute, relevarea neajunsurilor, abordarea problemelor legate de stilul și metodele de muncă ale membrilor consiliilor oamenilor muncii — astfel încît să se asigure adunărilor un pronunțat caracter de lucru, să se stimuleze dezbaterile în spiritul combativității revoluționare muncitorești, al unei înalte exigențe și răspunderi, a activității desfășurate de organele de conducere colectivă în exercitarea atribuțiilor ce le revin.

NIVELUL TOT MAI RIDICAT, de la an la an, al problematicii dezbaterilor din adunărilor generale, desprinderea de aspectele mărunte, pur locale, numărul și calitatea crescîndă a propunerilor — care contribuie tot mai mult la perfecționarea orientărilor strategice și tactice ale conducerilor colective, la îmbogățirea programelor de măsuri prin punerea în valoare a noi rezerve interne, vădesc creșterea maturității politice și lărgirea cunoștințelor economice ale oamenilor muncii care, în calitate de proprietari și producători, își transferă interesul de la cîmpul limitat al locului lor de muncă, la activitatea de ansamblu a întreprinderii. Pe fondul acestei atitudini conștiente, participative, atenția generală în cadrul dezbaterilor trebuie concentrată asupra laturilor de ordin calitativ, determinante pentru eficiența economică a muncii și asupra cărora fiecare muncitor, maistru, tehnician, inginer și economist poate interveni :

— în industrie : ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produ-

Adrian RUSU

(Continuare în pag. 32)

rată, pentru a fi supusă aprobării adunării generale, competența comisiilor pe probleme ale consiliului oamenilor muncii și a celor ale comitetului sindicatului, din care sînt propuși să facă parte oameni care lucrează direct în producție, precum și specialiști din compartimentele funcționale ; dintre aceștia, o parte au fost antrenați la întocmirea diferitelor capitole ale dării de seamă. Sînt pregătite programul de elaborare și reexaminare a normelor și normativelor de muncă, propunerile pentru acordarea titlului de ateliere și echipe fruntașe în întrecere pe anul 1977, proiectul bugetului sindicatului pe 1978 — care urmează a fi aprobate de adunarea generală.

Colectivul nostru își propune ca, pe baza angajamentelor ce și le va asuma, să cheme la întrecere toate unitățile din industria ușoară.

Luiza FRĂȚILĂ

președinta comitetului sindicatului
de la întreprinderea de porțelan
de menaj Alba Iulia

O puternică emulație în muncă

ACȚIUNE de larg interes și cu profund caracter democratic, noua rundă a adunărilor generale ale oamenilor muncii este întinpinată de colectivele de constructori de pe șantierele trustului nostru cu importante realizări în producție. Activitatea din 1977 — cînd planul a fost îndeplinit și depășit la toți indicatorii și au fost puse în funcțiune 82 de capacități industriale și agrozootehnice, din

care 15 cu un avans total de peste 1200 de zile — a urmărit și devansarea stadiilor fizice la obiectivele în continuare, astfel încît în prezent pe numeroase șantiere din Brașov, Gheorgheni, Vlăbița, Sf. Gheorghe, Sighișoara ș.a. avem deschise largi fronturi de lucru. În aceste condiții, defalcarea pe subunități, loturi și formații de lucru a sarcinilor pe 1978 — care marchează o creștere de 33% la producția de construcții-montaj, 39% la producția industrială și 15% la productivitatea muncii — a trezit o puternică emulație. Constructorii angajîndu-se afectiv și efectiv în îndeplinirea indicațiilor date de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a partidului. Totodată, consiliul oamenilor muncii a organizat contacte strînse cu beneficiarii și proiectanții, pentru urgentarea atacării lucrărilor noi.

Pentru adunărilor generale de la grupurile de șantiere, care o vor preceda pe cea la nivelul trustului, au fost alcătuite colective speciale care să ajute la întocmirea dărilor de seamă și la stabilirea angajamentelor ; menționez, în legătură cu aceasta, că aspirăm la cineștea de a lansa chemarea la întrecerea socialistă pe anul 1978 pe întreaga ramură de construcții.

Programul unitar de măsuri se află într-o fază avansată de întocmire. El prevede generalizarea tehnologiilor și metodelor avansate de lucru, îmbunătățirea folosirii mijloacelor mecanice, a aprovizionării cu agregate, materiale și prefabricate, folosirea metodelor moderne de conducere și urmărire a producției.

Leon LEIBOVICI

directorul Trustului de construcții industriale Brașov

Introducerea metodelor moderne de conducere a producției

EDIFICAREA SISTEMULUI INFORMATIC AL INDUSTRIEI CHIMICE ROMÂNEȘTI [II]

PRODUCȚIA ramurii chimice a crescut în 1975 de 113 ori față de 1950. Conform regulii creșterii la pătrat a informației utile în raport cu dezvoltarea industrială, cantitatea de informație necesară deciziilor, a crescut, în aceeași perioadă de 12 769 ori (113×113). Această creștere „explozivă” a informației determină cu necesitate utilizarea informaticii pentru prelucrarea operativă, complexă și precisă a datelor necesare procesului decizional, conducerii științifice, stăpînirii fenomenelor multiple sociale, economice, tehnico-tehnologice ce apar în această industrie.

III. Informatica pentru conducerea generală

INTRODUCEREA mijloacelor electronice de prelucrare a datelor pentru conducerea generală a sistemului de producție se realizează pe trei niveluri: ramură, centrală, combinat, și are în vedere, în primul rînd, ridicarea calității conducerii prin furnizarea de informații complete și actuale în concordanță cu cerințele decizionale ale verigilor de conducere, mai ales a celor care cer calcule combinatorii complexe care necesită un timp de răspuns scurt și foarte scurt.

Concepția de dezvoltare a sistemului informatic pentru conducere (S.I.C.) constă în esență în gruparea aplicațiilor în subsisteme informatice (după funcțiunile clasice ale organismelor economice) cum sînt cele pentru investiții, producție, mecano-energetice, aprovizionare-desfacere, export-import, financiar-contabil și personal, urmînd să se rezolve probleme de optimizare a variantelor de plan, precum și pe cele de programare, lansare și urmărire a planului. Se urmărește de asemenea crearea unor sisteme informatice la nivelul centralelor și uzinelor și integrarea lor treptată în sistemul informatic pe ramură.

Primele programe pentru problemele de gestiune au fost elaborate încă în anii 1970—1971 și se refereau mai ales la gestiunea materialelor. În prezent unitățile dispun de un număr considerabil de programe cu care s-a putut trece la realizarea unor subsisteme integrate de prelucrare (producție, personal, desfacere etc.).

Pentru a ilustra amploarea acțiunii menționăm că în prezent există în ramură 66 de unități de informatică, între care un centru de calcul de ramură, centre de calcul la centrale sau mari platforme industriale, oficii și stații de calcul, care desfășoară în marea lor majoritate — cu ponderi diferite în funcție de profilul unităților pe care le servesc — activități în toate cele 3 direcții de dezvoltare a informaticii în ramură și care sînt dotate cu mai multe sisteme românești de calcul Felix C-256 și echipamente de mică și medie mecanizare, în cea mai mare parte de producție românească. Sînt în exploatare curentă circa 500 de aplicații pentru conducere generală și circa 1 000 programe pentru echipamentele de mică și medie mecanizare.

În acest cîncinal unitățile de informatică ale industriei chimice se vor înmulți (pînă la 100), vor fi dotate cu noi calculatoare, extinzîndu-se masiv aplicațiile cu calculator pentru optimizarea planurilor la toți indicatorii, pentru programarea, lansarea și urmărirea producției, pentru umărirea și evidența consumurilor, a costurilor, precum și în probleme de optimizare și eficientizare ridicată a activităților de personal, aprovizionare-desfacere, comerț exterior etc. La sfîrșitul cincinalului, practic, toate centralele industriale, combinatele mari și ramura vor dispune de sisteme de prelucrare corespunzătoare, baza de date și de lucru cu calculator constînd în hardware și software fabricate, respectiv elaborate, în țară.

Sistemul informatic pentru conducere al industriei chimice va trebui să rezolve în mod sistematic problemele din următoarele domenii de activitate:

Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 51/1977.

A. În domeniul plan-producție

1. Optimizarea planului de producție cu elaborarea variantelor de plan, avînd la bază corelarea capacităților și a celorlalte resurse cu cerințele piețelor interne și externe.
2. Urmărirea zilnică și decadală a îndeplinirii planului de producție la o serie de sortimente și repere.
3. Urmărirea zilnică a balanțelor de materii prime, intermediare și finite și a consumurilor de materiale și energie.
4. Urmărirea zilnică a fluxului de materii prime, semifinite și finite, pentru repartizarea lor optimă în funcție de cerințe.
5. Optimizarea transportului pentru producția cu mijloace specifice (cisterne, conducte, etc.) în vederea asigurării continuității în fabricație, minimizării cheltuielilor și utilizării raționale a capacităților de transport și depozitare.

B. În domeniul investițiilor

1. Elaborarea și fundamentarea planului de investiții avînd în vedere:
 - optimizări de profile și amplasament;
 - corelarea resurselor (utilaje, construcții-montaj, fonduri valutare etc.) cu termenele de punere în funcțiune.
2. Urmărirea obiectivelor de investiții pentru următoarele faze de realizare:
 - urmărirea documentațiilor de proiectare (tehnico-economică și de execuție);
 - urmărirea acordurilor, avizelor și aprobărilor;
 - urmărirea asigurării contractării, execuției, livrării și montajului utilajelor tehnologice.

C. În domeniul mecano-energetic

1. Corelarea planului de reparații-revizii cu planul de producție.
2. Optimizarea și urmărirea producției de utilaj și piese de schimb din sector prin corelarea acestora cu restul producției din țară și cu importul, pe obiective, precum și cu termenele de introducere în fabricație și de punere în funcțiune sau de execuție a investițiilor și reviziilor.
3. Urmărirea realizării execuției reviziilor și reparațiilor la instalații și utilaje și a asigurării lor cu piese de schimb.

D. În domeniul activității de import-export

1. Fundamentarea planului de import-export avînd la bază:
 - a) corelarea cu planul de producție;
 - b) optimizarea structurii exportului prin corelarea cu cerințele de livrare la export, fluctuațiile prețurilor, nevoile interne.
2. Urmărirea operativă a îndeplinirii planului de import-export pe întreprinderi, centrale, ramură, pe produse și țări și recalcularea lui în funcție de modificările determinate de evoluția prețurilor și cerințelor pe piața internă și externă.
3. Urmărirea zilnică a livrărilor din uzine la export.
4. Urmărirea realizării importurilor de instalații, utilaje, piese de schimb și de materii prime și auxiliare, corelat cu termenele de punere în funcțiune a obiectivelor de investiție și cu planul de producție.

IV. Exigențe — preocupări sporite — responsabilitate

ACȚIUNEA de edificare și dezvoltare a sistemului informatic din industria chimică românească, apare ca o înfăptuire de ordin economic și tehnic demnă de perioada cincinalului revoluției tehnico-științifice pe care o parcurgem.

Nu trebuie să uităm însă nici un moment că această acțiune solicită considerabile eforturi tehnologice, tehnice, umane, financiare etc., care se cer nu numai rapid recuperate prin rezultatele obținute, dar și prin faptul că informațiile pot și trebuie să contribuie, spectaculos am putea spune, la creșterea producției, a beneficiilor, a productivității muncii sociale, la reducerea costurilor, a consumurilor materiale, de energie și de forță de muncă, la economia de muncă socială. Or, în realitate, noi cei ce muncim în acest domeniu de înaltă utilitate social-economică și de înalt nivel științific și tehnic, uneori uităm aceste adevăruri, aceste necesități și aceste sarcini primordiale ce ne-au fost încredințate. Este tocmai ceea ce sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvântarea la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al ideologiei și propagandei din 8 septembrie 1977, când spunea: „**Dacă am judeca după felul în care unii s-au preocupat până acum de această problemă, ar trebui să ajungem la concluzia că e mai bine să nu introducem asemenea procedee moderne. Dar, desigur, nu mecanizarea, nu automatizarea, nu cibernetizarea sînt vinovate, ci cei care le realizează în viață în felul în care am arătat mai înainte, cei care nu au luat măsurile corespunzătoare pentru aplicarea lor corectă.**”

Trebuie să spunem că, deși procesele economice și mai ales tehnologice din industria chimică se pretează, mai mult poate decît cele din alte ramuri, la a fi conduse cu calculator, totuși, informatica a început să se dezvolte aici mai tîrziu decît în alte ramuri. Accente critice se pot pune însă și acum, cînd aplicațiile cu calculator au început să se înmulțească în chimie. Ar trebui menționat că însăși centrul de calcul electronic de ramură se descurcă mai greu cu aplicațiile practice la nivelul subsistemelor cibernetice ce compun ramura, cum sînt cel de planificare generală și producție, dezvoltare-investiții, comercial. Această întîrziere în împlinirea unui deziderat major în informatica chimiei își are izvorul în unele slăbiciuni proprii — lipsa de înțelegere a unora din procesele complexe ale ramurii și, uneori, în lipsa de suficientă pricepere și experiență chiar în problemele informaticii; ceea ce este, însă, mai grav, este un insuficient spirit revoluționar, atunci cînd ne izbim de greutăți din lipsa de concurs sau de suficientă înțelegere a problemelor din partea beneficiarilor reali sau potențiali și cînd, în loc să manifestăm noi inițiativele necesare, efortul pentru așezarea lucrurilor pe un făgaș normal, pentru învingerea greutăților, adoptăm o poziție comodă, funcționarească.

Este cazul — în această perioadă de implementare masivă a o serie de aplicații informatice elaborate pentru conducerea ramurii — problemei, încă nerezolvate, a obținerii sau culegerii datelor din ramură pentru exploatarea curentă a acestor aplicații, precum și cu un insuficient sprijin din partea beneficiarilor, care izvorăște de fapt din lipsa de timp pentru a acorda asistență de specialitate informaticienilor sau pur și simplu din neîncrederea sau necunoașterea posibilităților calculatorului, a programelor și modelelor sale.

Întîlnim, de asemenea, la centrele și oficiile de calcul din

ramură o insuficientă preocupare pentru încadrarea acestor unități numai cu specialiști pe profil (posturile se ocupă cu personal din alte specialități), precum și pentru folosirea intensă a personalului acestor unități numai în domeniul informaticii.

Alte unități înregistrează greutăți și întîrzieri mari în rezolvarea problemelor de investiții care să permită dotarea cu echipamente sau punerea în funcțiune a acestora la timp, așa cum s-a întîmplat la Centrul de calcul de la Centrala de prelucrare cauciuc și mase plastice. Trebuie însă înțeleasă eficiența introducerii informaticii care constă în rezultatele superioare pe care această implementare o determină cum sînt: reduceri de cheltuieli, beneficii suplimentare rezultate din optimizări cu calculator, reduceri de consum de energie și materii prime, îmbunătățiri calitative ale produselor, creșterea productivității muncii, producție suplimentară etc. Astfel, la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Pitești există un calculator de proces tehnologic la secția de malaxare, care s-a apreciat că aduce un beneficiu anual de circa 65 milioane lei (la nivelul anului de plan 1976), suplimentar față de funcționarea instalației în regim de automatizare convențională (fără calculator). Această sporire a beneficiului va fi obținută datorită reducerii consumurilor de materii prime, materiale și energie, eliminarea pierderilor din producție etc., determinate prin menținerea de către calculator a parametrilor tehnologici (în special a temperaturii) în limite optime. În același timp cheltuielile de programare, de funcționare, întreținere și amortizare, precum și cele de retribuție a personalului de specialitate necesar calculatorului nu depășesc 5 milioane/an. Rezultă un beneficiu suplimentar net de 60 milioane lei/an.

Calculatorul creează omului posibilitatea să se concentreze mai mult asupra laturii creatoare a muncii, pe gîndirea de perspectivă, pe analiză, decizii și măsuri complexe în direcția dezvoltării cu eficiență sporită a ramurii și a unităților ce o compun. Tocmai în această perspectivă în documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din luna decembrie 1977, se sublinia: „**Este necesar să se treacă mai rapid la... automatizarea atît a proceselor de producție, cît și a evidenței și gestiunii unităților.**”

Se cere însă și o mai mare preocupare, diferențiată în funcție de atribuții și responsabilități, din partea cadrelor de conducere și a specialiștilor din ramură, în domeniul cunoașterii informaticii, a calculatoarelor, a posibilităților lor. Nu se poate concepe rezolvarea sarcinilor complexe ce stau în fața informaticii fără a cultiva în rîndul tuturor cadrelor de conducere, tehnologilor, economiștilor ramurii, conștiința marelui ajutor pe care calculatorul îl poate aduce, eliberîndu-i de muncile rutiniere, precum și de o serie de sarcini greu de rezolvat cu posibilitățile umane.

dr. Eugeniu NICULESCU-MIZIL

Noi pîrghii ale rentabilității

(Urmare din pag. 11)

menea nivel și pe o perspectivă neconturată, din punctul de vedere al delimitării cheltuielilor materiale — pe de o parte în cheltuieli cu caracter relativ constant (asupra reducerii cărora s-a operat deja în calculele anterioare), iar, pe de altă parte, în cheltuieli variabile (asupra cărora ar urma să operăm în continuare) — există riscul să pornim de la premise mult aproximative. Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 — adoptate de Conferința Națională a partidului — ne oferă însă unele date cu privire la reducerea nivelului cheltuielilor totale (nu numai materiale). ceea ce de fapt dă posibilitatea unui calcul mai complet în legătură cu modul cum va fi sensibilizat pragul rentabilității, de reducerea costurilor. Astfel, în anul 1985, cheltuielile totale la 1 000 de lei producție marfă industrială urmează să scadă cu 6,5—7% față de 1980. Operînd cu datele privind producția la 1 000 lei fonduri fixe (prevăzute în documentele Con-

ferinței Naționale) și admitînd (ca o ipoteză) nivelul cheltuielilor de producție utilizat în calculele anterioare pentru anul 1980, obținem datele din tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

	1980	1985
Producție la 1000 de lei fonduri fixe	1200	1500
Costuri aferente	910	1058
Nivel de cheltuieli la 1000 de lei producție	758,33	705,25
Cheltuieli constante	250	250
Beneficii	290	442
Pragul rentabilității (cheltuieli constante : cheltuieli constante + beneficii) %	46,20	36,13

Aceste date ne arată mai concludent modul în care eforturile ce se preconizează pentru creșterea producției la 1 000 de lei fonduri fixe și pentru reducerea costurilor pe unitatea de produs, vor plasa pragul rentabilității, în perspectiva anului 1985, pe poziții mai ușor de atins, vor produce noi mutații pozitive pe scara utilizării capacităților de producție, vor da noi dimensiuni eficienței producției industriale românești.

Mic dicționar economic

FACTORI INTENSIVI ȘI EXTENSIVI DE CREȘTERE ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ

SERVIND același scop, de satisfacere tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale societății socialiste și bazîndu-se pe conlucrarea aceluiași elemente, creșterea și dezvoltarea economică constituie un proces dialectic unitar. La realizarea acestui proces complex își aduc contribuția o multitudine de factori care formează un sistem, în cadrul căruia ei se intercondiționează reciproc. Acești factori, numeroși, pot fi grupați în factori direcți și factori indirecti, factori primari și factori derivați, factori intensivi și factori extensivi.

Principalii factori direcți, cu acțiune nemijlocită asupra creșterii economice sînt : 1) volumul, structura și gradul de calificare a potențialului uman; 2) volumul și gradul de prelucrare a resurselor naturale atrase în circuitul economic ; 3) volumul și eficiența fondurilor fixe productive.

Dintre factorii indirecti, cu acțiune mijlocită — dar deosebit de puternică — asupra creșterii economice, pe prim plan se situează : 1) progresul tehnico-științific ; 2) volumul și eficiența fondului național de dezvoltare economico-socială ; 3) volumul și eficiența comerțului exterior.

Fiecare factor al creșterii economice are o dublă determinare : cantitativă și calitativă. **Privit sub aspectul cantității sau mărimii sale, orice factor este considerat extensiv**, deoarece conduce la o creștere economică bazată pe extinderea cîmpului producției (exemplu, sporirea ca atare a fondurilor fixe și a numărului de personal). Privit sub aspectul calitativ, al structurii, eficienței și utilizării lui (de exemplu, sporirea eficienței fondurilor fixe utilizate sau creșterea gradului de calificare a personalului existent), factorul se consideră **intensiv**, întrucît **determină o creștere economică prin utilizarea aceluiași elemente de producție**.

În condițiile acestor precizări, principalii **factori extensivi** sînt : volumul forței de muncă ocupate, volumul resurselor naturale atrase în circuitul economic, volumul fondurilor fixe productive, volumul fondului național de dezvoltare economico-socială, volumul comerțului exterior etc.

Factorii intensivi de cea mai mare importanță sînt reprezentați de gradul de calificare și structura profesională și pe ramuri a forței de muncă, gradul de valorificare a resurselor naturale, structura calitativă și eficiența fondurilor fixe productive, structura calitativă și eficiența fondului de dezvoltare, structura și eficiența comerțului exterior ș.a.

Atunci cînd aportul la creșterea economică se datorește în cea mai mare parte factorilor extensivi avem de-a face cu o **creștere economică de tip extensiv**. Dimpotrivă, cînd aportul cel mai însemnat la creștere este adus prin acțiunea factorilor intensivi, **creșterea economică este de tip intensiv**. Raportul dintre factorii

intensivi și extensivi ai creșterii și dezvoltării economice nu este constant, el variînd în funcție de nivelul de dezvoltare al economiei naționale și de obiectivele ce se pun în fața acesteia.

Într-o primă fază a creșterii și dezvoltării economiei României în anii socialismului, caracterizată prin trecerea de la o economie cu caracter predominant agrar la o economie agrar-industrială, urmărindu-se în mod deosebit lărgirea cîmpului de acțiune al industriei, al dezvoltării, au acționat concomitent și cam în egală măsură, atît factorii extensivi cît și cei intensivi. Astfel, în perioada 1951—1970 venitul național pe locuitor a crescut în țara noastră de 4,82 ori, ca urmare a sporirii fondurilor fixe de 3,37 ori, a personalului muncitor de 2,41 ori și a creșterii productivității muncii pe lucrător în industrie de aproape 4,9 ori.

În mod deosebit după **Congresul al IX-lea al partidului, și odată cu cincinalul 1971—1975**, fără să se neglijeze extinderea ca atare a creșterii și dezvoltării economice, **s-a acordat o atenție tot mai mare acțiunii factorilor intensivi**, legați de introducerea progresului tehnico-științific și, în genere, de realizarea unei productivității și eficiențe economice superioare.

Este etapa care marchează intrarea României în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Rezultatele înfăptuirii cincinalului precedent, cînd la o creștere a venitului național pe locuitor de 1,63 ori, personalul muncitor a crescut de 1,23 ori, fondurile fixe de 1,58 ori, iar productivitatea muncii pe lucrător în industrie de 1,36 ori, demonstrează aportul tot mai substanțial al factorilor intensivi. Acest fenomen devine și mai pregnant în realizările celor doi ani ai actualului cincinal, cînd pe baza creșterii productivității muncii industriale, într-un ritm anual de 3,3% s-a asigurat circa 80% din sporul producției industriale.

Programul de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a României în anii 1976—1980, ca și obiectivele și orientările generale pentru viitorul plan cincinal 1981—1985, concentrate pe un plan general în crearea condițiilor pentru înscrierea României în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie — adoptate de Conferința Națională a partidului — pretind **realizarea prioritară a unei creșteri economice de tip intensiv**. Sesizînd acest imperativ vital pentru economia românească secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, arăta la marele forum al comunistilor români, că „este necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale“.

Intrarea economiei românești într-o fază nouă, în care — fără să se anuleze influența factorilor extensivi — factorii intensivi, de ordin calitativ, capătă importanță

decisivă, iar creșterea și dezvoltarea economică devin predominant de tip intensiv, necesită o schimbare de optică, o concentrare puternică a atenției generale asupra problemelor de eficiență și calitate în întreaga activitate economică. Raportul prezentat Conferinței Naționale a partidului reliefează laturile principale de ordin calitativ ale acestei activități, evidențiind cu pregnanță rolul determinant al factorilor intensivi ai creșterii și dezvoltării.

În ce privește primul factor de creștere cu acțiune directă — **potențialul uman** — prevederi importante vizează aspectele intensive ale acestui factor: ridicarea nivelului de pregătire și calificare a forței de muncă în concordanță cu cerințele diversificării economiei și exigențele progresului tehnic, schimbări în structura profesională și pe ramuri a acestuia, astfel ca pînă în 1985 în industrie și construcții să lucreze 53% din populația ocupată, iar în agricultură circa 21%.

Și procesul de **gospodărire rațională și utilizarea mai eficientă a fondurilor fixe productive**, ca factor intensiv de creștere, își va aduce un aport tot mai substanțial la sporirea venitului național. Prin utilizarea deplină a capacităților de producție, prin ieftinirea lucrărilor de investiții, prin realizarea unei structuri de fabricație cît mai moderne și economice, cu un cuvînt prin toate măsurile de utilizare cît mai eficientă a fondurilor fixe, se va ajunge ca producția obținută la 1 000 lei fonduri fixe în industrie să fie în 1980 de cel puțin 1 200 lei, iar în 1985 de 1 400—1 500 lei.

În ce privește **resursele naturale**, factorul intensiv, de folosire mai rațională și eficientă a acestora va avea un aport dintre cele mai importante la creșterea economică. În acest sens, se impune cu acuitate sporirea gradului de valorificare a tuturor resurselor naturale, îndeosebi a celor de țitei și gaze, valorificarea superioară a metalului și lemnului etc., se impune evitarea risipei și a pierderilor de prelucrare, valorificarea materialelor secundare și a deșeurilor, gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, utilizarea în mai mare măsură a energiei secundare, reducerea tuturor consumurilor specifice. Pe această bază gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor în industrie va spori în cincinalul viitor cu 25—30%.

Prioritatea factorilor intensivi se evidențiază și în activitatea de **comerț exterior**, unde, alături de creșterea volumului schimburilor economice externe, vor interveni însemnate schimbări calitative, de structură, eficiență și competitivitate ce vor conduce la sporirea venitului național ce se obține prin această activitate.

Utilizarea superioară a potențialului creează noi și largi condiții pentru creșterea avuției naționale și venitului național pe locuitor și, odată cu aceasta, pentru creșterea tot mai susținută a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei.

conf. dr. Gavril HORJA

MICȘORAREA CONSUMURILOR DE ENERGIE

(Urmare din pag. 6)

zate reparabile, demontate din instalațiile centralelor electrice. Deoarece nomenclatura de fabricație a pieselor de schimb va fi relativ mare, considerăm că se impun **măsuri de profilare și de specializare a acestor secții** pe anumite tipuri de piese necesare tuturor centralelor electrice din țară și nu numai celor deservite de către întreprinderea de reparații din care face parte secția respectivă.

Pentru organizarea secției de montaj subansamblabile, apreciem ca oportună aplicarea structurii pe obiecte. Astfel, în cadrul secției urmează să funcționeze ateliere pentru premontarea subansamblelor de cazane, de turbine, de instalații auxiliare, precum și atelier de bobinaj și pentru reparat motoare electrice. La această secție se va realiza premontarea ansamblelor necesare aplicării în execuția reparațiilor a metodelor pe ansamble, creîndu-se astfel condiții organizatorice pentru reducerea substanțială a duratei de execuție a reparațiilor, mai ales la utilajele de bază, care afectează puterea disponibilă a sistemului energetic național.

Secția de reparații urmează să-și desfășoare efectiv activitatea la locul de funcționare a utilajelor, deci

la sediile centralelor electrice. De aceea, în funcție de numărul centralelor electrice deservite, de numărul de utilaje, cît și de volumul anual și durata de execuție a lucrărilor la o singură centrală electrică, **la fiecare întreprindere de reparații se pot înființa** — după caz — **mai multe secții de reparații**. Ele trebuie să fie organizate pe ateliere specializate, pe feluri de utilaje, fiecare atelier urmînd să fie dotat cu personal corespunzător executării tuturor categoriilor de lucrări (mecanice, de construcții, de automatizare tehnologică și electrică etc.) impuse de utilajul reparat.

Cum numărul mare al utilajelor din unele centrale electrice permite eșalonarea lucrărilor de reparații pe mai mult de jumătate de an, socotim necesar ca pentru aceste lucrări să se organizeze secții de reparații cu sediul la centralele electrice respective, iar cea mai mare parte a personalului să fie recrutată din apropiere. În vîrful de lucrări, întreprinderea urmează să completeze efectivele la nivelul necesarului, iar în golul de lucrări poate dirija personalul la alte centrale electrice din apropiere.

În domeniul concepției, considerăm oportun ca la fiecare I.R.P.S.

să se dezvolte **ateliere de inginerie tehnologică**, care să se ocupe cu proiectarea pieselor de schimb, cu proiectarea tehnologiilor de fabricație a pieselor și a tehnologiilor de executare a reparațiilor, cu activitatea de cercetare tehnică, cu organizarea producției și a muncii, cu activitatea de investiții, inovații și raționalizări, precum și cu activitatea de documentare tehnică și „bancă de date”.

Avînd caracterul întreprinderilor din industria constructoare de mașini, întreprinderea de reparații și piese de schimb urmează să primească indicatori de plan specifici acestei ramuri industriale și anume: producție globală, producție-marfă, producție netă, productivitatea muncii, preț de cost, beneficiu, rentabilitate. Dotată cu mijloace circulante proprii, întreprinderea va trebui să gestioneze întregul fond de piese de schimb și materiale pentru reparații necesare tuturor centralelor electrice pe care le deservește.

Socotim că o asemenea organizare a procesului de întreținere și reparații a instalațiilor energetice va asigura, prin mai buna funcționare și reducerea termenului de stagnare a acestora, un spor însemnat de energie electrică, concomitent cu reducerea consumului de combustibili pe fiecare kilowatt-oră obținut.

STRATEGIE PREVIZIONALĂ ȘI INOVAȚIE TEHNOLOGICĂ ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ

COMPLEXITATEA problemelor industrializării implică tratarea consecventă a acestora într-o perspectivă de sistem economico-social și în viziune **prospectivă**. **Perspectiva de sistem economico-social** urmărește să analizeze și să proiecteze procesul industrializării ținând seama de toți (ori de cât mai mulți) din factorii săi determinanți și de toate (ori de cât mai multe) consecințe ale acestui proces. Se știe că dezvoltarea unei ramuri a industriei este condiționată de o serie de factori de diferite naturi, în interdependență: resurse naturale (materii prime, energie, apă, spații de locare etc.), forță de muncă (al cărei „volum“ se leagă de dezvoltarea demografică și a cărei pregătire și perfecționare este asigurată de sistemul educațional), „mediu“ general, industrial și tehnologic, posibilității de desfacere a producției (pe piața internă și externă) etc. Consecințele dezvoltării unei ramuri industriale se manifestă, de asemenea, pe diverse planuri: economic-tehnologic (progres economic și tehnologic), ecologic (modificări posibile ale mediului), teritorial (modificarea raporturilor urban-rural), social și uman (prin modificarea „calității vieții“ individuale și sociale pentru cetățenii direct și indirect antrenați în procesele generate de industrializare — procese ca urbanizarea, ridicarea nivelului nevoilor și a posibilităților de satisfacere a acestora ș.a.m.d.). Iar în condițiile vieții contemporane, deosebirile dintre factorii condiționanți și consecințe apar din ce în ce mai greu de stabilit practic: „logica“ sistemelor economico-sociale este în mod esențial neliniară (și nu de tipul cauză-efect), elementele sînt deci simultan cauze și efecte, feed-back-urile multiple „alterează“ continuu raționamentele pur intuitive¹⁾ și complexitatea devine din ce în ce mai dificil de stăpînit. **Perspectiva de sistem economico-social** urmărește integrarea tuturor aspectelor menționate și elaborarea unor procedee operaționale cu ajutorul cărora această „luare în considerare“ a diferitelor aspecte să fie într-adevăr explorată și aplicată practic.

Viziunea prospectivă are drept obiectiv analiza problemelor menționate în variația lor în timp, în special pe termen lung (în cazul proceselor industriale, 10—15 ani). Într-adevăr, se știe că între fenomenele economico-sociale există numeroase lag-uri (defazări): o serie de fapte ce pot apare astăzi surprinzătoare sînt în realitate consecințe logice (și adesea imposibil de evitat) ale unor condiții trecute (și ale unor decizii trecute) și fiecare fapt și decizie de astăzi are o „încărcătură de viitor“, cum ar spune P. Massé — de pildă, antrenează consecințe ce se pot manifesta peste 10—15 ani. Este deci natural să urmărim și efectele de termen lung ale elaborării unei strategii de dezvoltare a unei ramuri a industriei: resursele naturale pe termen lung (și în special energia și materiile prime), forța de muncă pe termen lung, posibilitățile de desfacere pe termen lung (marketing previzional) ș.a.m.d. Deosebit de dificilă pare a fi estimarea efectelor de termen lung ale unor procese cumulative, cum sînt deteriorarea mediului, cea (posibilă) a fondului genetic, alienările provenind din lipsă de participare socială ș.a.m.d. Mai departe, procesul însuși de dezvoltare a unei ramuri a industriei se desfășoară pe un orizont de timp imposibil a fi neglijat în condițiile ritmului contemporan: de la momentul deciziei privind construcția unui complex industrial și pînă la momentul punerii acestuia în funcțiune trec, de regulă, intervale de timp de ordinul anilor — timp în care conjuncturile se schimbă, iar prioritățile economico-sociale se pot modifica. Rezultă, deci, că procesul luării deciziei trebuie să aibă în vedere cel puțin analiza situației în momentul punerii în funcțiune a respectivului complex industrial, deci o analiză **prospectivă**, și nu trebuie justificat exclusiv prin raționamente **retrospective** (de tipul: în trecut am avut nevoie de un produs, nu l-am avut, deci trebuie să-l facem în viitor). Aceasta introduce noi elemente în demersul clasic de tip cost-beneficiu: avem de-a face cu costuri prezente și viitoare, dar și cu beneficii (ori pierderi) prezente și viitoare. Apoi, elaborarea oricărei strategii de dezvoltare a unei ramuri a industriei se întemeiază, în mod natural, pe proiectarea unor **obiective** economico-tehnologice — și dacă, ținem seama de discuția privind necesitatea perspectivei de sistem economico-social, vom conchide că obiectivele economico-tehnologice trebuie raportate la obiective sociale, politice, culturale și umane. Or, noțiunea de obiectiv (economico-tehnologic, social ori uman) face în mod natural apel la **orizontul viitor**: este deci necesară explorarea viitorului spre a stabili obiective realiste și coerente ale strategiilor de dezvoltare industrială. Se înțelege de la sine că numai astfel poate fi asigurat

rată corelarea intereselor prezente și viitoare ale societății și poate fi evitată încurajarea unor ramuri ale industriei care să se arate apoi a fi fost nejustificate din punct de vedere economico-social, și teoretic, chiar posibil a deveni poveri și factori de frînare ai progresului economic, social și uman, prin pierderile viitoare pe care le generează.

În lucrarea de față, vom numi **strategie previzională** o strategie de dezvoltare a unei ramuri a industriei care se întemeiază pe o **perspectivă de sistem economico-social** și promovează o **viziune prospectivă**, în sensul discuțiilor anterioare.

Considerațiile de pînă acum au presupus însă că sîntem în măsură să facem evaluări realiste asupra dezvoltării viitoare a respectivei ramuri a industriei: cu alte cuvinte, luînd în considerare consecințele de termen lung și obiectivele de termen lung, putem alege dintre diferitele variante posibile de evoluție a ramurii industriei cea variantă care satisface anumite criterii (de ordin economic, social ori prevalent politic — cum sînt ramurile industriale legate de problemele apărării naționale, de anumite cerințe ale diviziunii internaționale a muncii etc.). Pentru țările cu economii planificate, cum sînt țările socialiste, astfel de probleme par, la prima vedere, mai ușor de rezolvat: ar fi vorba numai de o nevoie sporită de planificare pe termen lung, înțelesă însă în sensul său clasic — drept alocare optimă de resurse pentru obiective științific stabilite, derivate dintr-o linie politică de termen lung. Această impresie nu rezistă însă analizei. Într-o lume în care interdependențele sporesc, și într-un spațiu economic mondial guvernat, în mare parte, de instabilitatea și crizele caracteristice „pieței libere“, studiul implicațiilor economico-sociale ale dezvoltării industriale introduce multe aspecte ce nu pot fi propriu-zis planificate, pot fi numai explorate și analizate — planificarea căpătînd sarcina nouă de a răspunde preventiv perturbațiilor și de a asigura stabilitatea dezvoltării într-un mediu conjunctural fluctuant. Dar cea mai dificilă problemă nouă pe care o ridică elaborarea unei strategii previzionale de dezvoltare industrială procedeele tradiționale de planificare este problema integrării **progresului tehnic și inovației tehnologice**. Într-adevăr, este știut că progresul tehnic are efecte economice — și econometria consacră largi capitole măsurării economice a progresului tehnic (de pildă, teoria funcțiilor de producție cu progres tehnic²⁾); este știut și că progresul economic atrage după sine modificarea tehnologiilor (de pildă, teoria funcțiilor tehnologice, ori modelele de învățare industrială³⁾). Dar modul concret în care apar și se dezvoltă noile tehnologii, și mai ales modul în care procesele planificării ar trebui organizate astfel încît să fie asigurate o cît mai organică și rapidă asimilare a progresului tehnic și o cît mai eficientă promovare a inovației ridică încă numeroase întrebări.

Disciplina previzională numită **prognoza dezvoltării științei și tehnologiei**⁴⁾ își propune, drept obiect, anticiparea progreselor științei și tehnologiei, dar în ansamblul ramurilor lor. Pe de altă parte, și industria este alcătuită din ramuri, deci dezvoltarea industriei înseamnă dezvoltarea ramurilor industriei — și, evident, corelarea lor. Vom reține, deci, că în elaborarea proiectelor pentru strategia previzională a unei ramuri industriale trebuie cercetate, cu mijloacele prognozei dezvoltării științei și tehnologiei, problemele **inovației tehnologice** ce pot afecta dinamica respectivei ramuri. Tema apare însă ca foarte dificilă, și, într-un fel, de altă natură decît cele ce apar de regulă în prognoza dezvoltării științei și tehnologiei, orientată tot pe ramuri și domenii, dar ale cercetării științifice și dezvoltării tehnologice. Într-adevăr, o ramură a industriei antrenează totdeauna „mai mult“ decît o ramură a științei și tehnologiei: aceasta înseamnă că procesele tehnologice caracteristice respectivei ramuri a industriei pot fi modificate — și chiar spectaculos — de inovații ce pot apare în domenii foarte diverse ale științei și tehnologiei, aparent chiar foarte depărtate de tehnologiile inițiale. Progresele în domeniul fizicii sau energeticii, ori dezvoltarea unor noi tehnologii sociale de organizare și conducere a proceselor industriale, oferă exemple de „străpungeri“ ce pot influența profund aproape toate ramurile industriei de astăzi; dar mutații tehnologice majore pot apare și din progresele geneticii, ale psihologiei sociale ori matematicii, capabile să schimbe reprezentările actuale despre nevoile materiale și spirituale, despre participarea la procesele producției ori despre utilitatea și măsurarea comportamentului industrial. În cîmpul studiilor asupra viitorului și dez-

voltării se conturează astfel un domeniu nou, la interferența prognozei dezvoltării științei și tehnologiei și planificării dezvoltării industriale: **prognoza dezvoltării ramurii industriei** — antrenând aspecte ce țin de prognoza dezvoltării tuturor ramurilor științei și tehnologiei ce ar putea avea incidențe cu progresele ramurii respective și urmărind elaborarea de strategii previzionale adecvate, capabile a îngloba inovația tehnologică viitoare, realist anticipată și explorată.

Experiența mondială a industrializării, în special cea acumulată în țările dezvoltate, pare departe de a oferi analogii și sugestii utile în rezolvarea problemelor de tipul „prognoza dezvoltării ramurii industriale”. Într-adevăr, industrializarea țărilor pe care astăzi le numim dezvoltate, începută încă în secolul trecut, ca și o serie de experiențe din prima parte a secolului nostru sînt prea puțin relevante pentru problematica industrializării în deceniul viitor. Este știut că, în trecut, industrializarea unei părți a lumii a fost puternic „stimulată” de faptul că o altă parte a lumii a rămas ne-industrializată; problemele energiei, materiilor prime, forței de muncă ori protecției mediului ambiant aveau un înțeles foarte diferit de cel impus de timpurile noastre; iar ritmul relativ lent al progresului științific și tehnologic, ca și caracterul spontan al acestui progres, îl fac foarte puțin asemănător cu cel caracteristic „științei mari” a deceniilor noastre. De aici rezultă concluzia firească privind necesitatea elaborării unor strategii originale, noi, de dezvoltare industrială, capabile să asigure în condițiile noi, niciodată înlăturate pînă acum, eficiența economico-socială prezentă și viitoare care să justifice denumirea de progres. Această necesitate aduce pe primul plan al preocupărilor problemele **metodologice**, adică ale instrumentelor cu ajutorul cărora se poate răspunde în mod concret și realist întrebărilor ridicate de procesul elaborării unei strategii de dezvoltare industrială.

Pentru cercetătorii din țările în curs de dezvoltare, în special, aspectele metodologice necesare elaborării prognozelor dezvoltării științei și tehnologiei, ca și cele antrenate de dezvoltarea industrială, prezintă o serie de elemente comune, pe care practicienii nu le pot ignora. Astfel, este bine cunoscut că, deși există numeroase rezultate în perfecționarea tehnicilor de prognoză obținute în țările dezvoltate, accesul la aceste rezultate — și mai ales la acele rezultate apte a fi direct aplicate — este încă departe de a fi liber și universal: diferitele firme ori centre de cercetare comercializează tehnicile de prognoză, adesea la prețuri prohibitive pentru lumea în curs de dezvoltare. Vom deduce, deci, ca parte a tehnicilor teoretic existente **nu** există, practic, pentru orice cercetător ori centru de decizie din lume. Aceleași obstacole apar de multe ori în calea difuzării simplelor **informații** asupra rezultatelor metodologice, a căror existență (în principiu) este deja cunoscută.

Mai departe, chiar efortul propriu de a adapta o metodologie existentă, de a o perfecționa ori de a „inventă” ceva nou are un cost, adesea ridicat, ce nu poate fi ignorat. Aceste observații ne-au sugerat conceptul de **(cost ori efort) metodologic**, a cărui apreciere nu ar fi posibilă fără introducerea unui **beneficiu** (ori „**avantaj**”) metodologic: analiza cost-beneficiu metodologic ar trebui deci să scoată în evidență „cît se cheltuiește” (în resurse) și „cît se câștigă” (în calitatea studiului de prognoză) prin aplicarea unei anumite metodologii. Este apoi bine cunoscut că un studiu de prognoză trebuie să cuprindă, de regulă, răspunsuri la mai multe întrebări (ori mai multe etape), și că, iarăși de regulă, la fiecare din aceste întrebări se poate răspunde folosind metodologii alternative. Rezultă, deci, că pentru fiecare studiu de prognoză se pot imagina mai multe moduri (alternative) de acoperire a „nevoilor de metodologie” definite prin conținutul studiului, cu „costuri” și, evident, „beneficii” metodologice diferite. Vom numi aceste diferite variante de familii de tehnici și metode de prognoză, **structuri metodologice**. Din dezvoltările anterioare, reiese că vom putea atașa oricărui studiu de prognoză o mulțime de structuri metodologice alternative, cu costuri și beneficii metodologice diferite (în cost ori efort putem introduce și alte elemente: timpul necesar desfășurării structurii metodologice, modul în care aceste structuri sînt compatibile cu datele și informațiile disponibile — referitoare la trecut, prezent și viitor —, dificultățile și oportunitatea utilizării experților în cadrul tehnicilor cu aspect intuitiv, ș.a.m.d.). Problema **proiectării metodologiei** necesare elaborării unui studiu de prognoză capătă acumă sens: este vorba de selectarea unui număr de tehnici și metode, legate într-o anumită ordine, cu ajutorul cărora, corelînd după criterii explicite nevoile de metodologie și resursele existente de metodologie (mijloace materiale, timp la dispoziție, competențe etc.) se poate elabora studiul, în condiții de calitate previzibile. Procesul elaborării studiului de prognoză devine el însuși, astfel, un proces ce se cere proiectat: numim **scenariu metodologic** o astfel de desfășurare viitoare a studiului, din punctul de vedere al metodologiilor preconizate a fi utilizate. Se observă că acest proces este profund legat de însuși procesul elaborării prognozei în țara noastră necesitatea integrării prognozei dezvoltării

științei și tehnologiei în procesul de planificare a dezvoltării economico-sociale este stabilită prin lege și favorizată de organizarea concretă a activităților de prognoză-planificare. Astfel, prognoza dezvoltării științei și tehnologiei la nivel național este prevăzută a face parte din „sursele informaționale” de bază pe care se întemeiază prognozele asupra dezvoltării economico-sociale: structura sistemului de modele elaborat la C.S.P., Institutul de Studii de Planificare, include datele privind progresul (mondial și național) al științei și tehnologiei printr „datele de intrare” în prognozele macro-economice. La rîndul lor, prognozele privind dezvoltarea științei și tehnologiei sînt elaborate sub îndrumarea C.N.S.T., ținînd seama de necesitatea obținerii unei **viziuni unitare** asupra progresului științific și tehnologic și de cerința **integrării** acestui progres în prognozele macro-economice și în planurile de dezvoltare. Încă din 1974, la C.N.S.T. a fost lansat un program de elaborare a prognozelor în domeniul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pe ramuri și domenii, pe orizontul de timp pînă în anul 2000 (2010); din 1976, s-a trecut la elaborarea unor prognoze integrate, privind dezvoltarea științei și tehnologiei românești și impactul acesteia asupra dezvoltării economico-sociale pînă în anul 2000 (2010). Cercetătorii din țara noastră participă de asemenea la programul C.A.E.R. de elaborare a unei metodologii de prognozare a dezvoltării științei și tehnologiei.

În anul 1975, autorii studiului de față au colaborat cu specialiștii din cadrul Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină (ICPTSCF*) la elaborarea studiului de prognoză a dezvoltării științei și tehnologiei în industria sticlei și ceramicii fine în perioada 1981—2000 (2010)⁵.

Cu această ocazie, a fost încercată operaționalizarea și aplicarea unor concepte de tipul cost/efort metodologic, beneficiu/avantaj metodologic, resurse metodologice și nevoi metodologice, și, ținînd seama de elementele de mai sus, a fost proiectată metodologia de elaborare a studiului, obținîndu-se și scenariul metodologic corespunzător.

Structura metodologică obținută a cuprins tehnici de grup (ce au antrenat competențele unui grup format din specialiști de ramură și metodologi, și au făcut necesare anchete, tehnici de tip arboreesc, analize de tenduri), tehnici fenomenologice și modele econometrice de prognoză. Pornind de la o temă-program inițială, propus de C.N.S.T., au fost elaborate răspunsuri la întrebări de tipul: „încotro” se îndreaptă, pe plan mondial, industria sticlei și ceramicii fine?; „ce obiective” și își poate fixa industria românească de sticlă și ceramică fină, ținînd seama de evoluția ramurii pe plan mondial și de evoluția conjuncturilor mondiale (energie, materii prime, piață etc.); „ce strategii” pot fi aplicate, spre a atinge respectivele obiective, și „ce resurse” antrenează diferitele strategii; și, în sfîrșit, care sînt problemele de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică necesar a fi studiate încă de pe acum, astfel încît obiectivele viitoare preconizate să poată fi atinse. Metodologia aplicată a permis analiza evoluției industriei sticlei și ceramicii fine în contextul general al evoluției industriei și economiei românești, stabilită prin obiectivele Congresului al XI-lea al P.C.R., și în condițiile progresului tehnologic al ramurii pe plan mondial. În 1976, pe baza unui contract cu C.N.S.T.⁶) autorii au elaborat o metodologie de prognozare a dezvoltării științei și tehnologiei la trei nivele: nivelul institutului (ori unității) de cercetare-dezvoltare, nivelul ramurii de cercetare-dezvoltare și nivelul integrat al științei și tehnicii naționale; la toate aceste nivele — și, evident, în special la nivelul ramurii de cercetare-dezvoltare — au fost preconizate demersuri teoretice și metodologice de tipul celor descrise în lucrarea de față.

M. C. BOTEZ, M. CELAC, M. DRĂGHICI, I. IONESCU-SISEȘTI, A. M. SANDI, A. VASILESCU
Centrul Internațional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului și Dezvoltării

* Autorii prezentului studiu mulțumesc și pe această cale conducerii și colectivului ICPTSCF pentru sprijinul acordat în cadrul colaborării, și îndeosebi colegilor ce au participat nemijlocit la elaborarea studiului, în fond co-autorii ai multora din sugestiile teoretice și metodologice prezente în materialul de față (dr. ing. M. Cerchez și colaboratori).

¹ Cf. J. W. Forrester, *Counter-intuitive Behavior of Social Systems*, în *Simulation*, 16, 2, 1971.

² M. Mănescu, *Cibernetica economică*, Curs ASE, 1977.

³ Cf. A. R. Fustfeld, *Technological Progress Function: A New Technique of Forecasting*, în *Technological Forecasting and Social Change*, 1970, 1, 3, p. 301—302.

⁴ J. P. Martino (ed), *Technological Forecasting for Decision-Making*, Elsevier, 1971; R. U. Ayres, *Technological Forecasting and Long-Range Planning*, Mc. Graw Hill, 1969.

⁵ *** Metode de prognoză aplicabile în studiul dezvoltării tehnico-științifice a ramurii industriale de sticlă și ceramică fină pe perioadele pînă în anul 1980, respectiv pînă în anul 2000. (Studiu elaborat pentru ICPTSCF — București, 1974).

⁶ *** Program de cercetare în vederea fundamentării optimizate a elaborării prognozelor dezvoltării științei și tehnologiei, în tratate cibernetice. (Studiu elaborat pentru CNST — București, 1976).

NICHOLAS GEORGESCU-ROEEN se înscrie printre economiștii care, de la sfârșitul deceniului al șaptelea, examinează cu temeritate științifică acea „față nevăzută” a „materiei economice”, pe care au neglijat-o generații de economiști — de la clasici, neoclasiци și instituționaliști, până la keynesieni și „modelatori” ai creșterii economice. De formație mai ales matematică, N.G.R. și-a pus la lucru erudiția pentru a da un fundament și o gravitate în plus problematicii procesualității economice moderne, în contextul unei viziuni, pe care am numit-o, convențional, de entropomorfie economică¹). Pe această linie de gândire se înscrie și noua culegere de studii, pe care autorul a intitulat-o, după ideea directoare a primului dintre studiile reunite, „Energia și miturile economice”²).

Ca și în alte lucrări ale sale, N.G.R. tratează economia ca procesualitate, urmind, pentru a desemna modificările, schimbările, transformările, cu un cuvânt devenirea, un demers comun științelor naturii și științelor sociale. Desigur, merită atenție preocuparea pentru modificările pe care le introduce activitatea economică în dinamica lumii în care trăim, numai că, dincolo de aspectele comune — exterioare — ale funcționării lor, procesele economice mai au și identități relațional-structurale specifice, de care N.G.R. nu se ocupă. În această ordine de idei este inacceptabilă „integrarea” pe care o operează autorul asupra gândirii marxiste, căreia îi atribuie toate defectele teoriilor de tradiție burgheză, evitind să releve locul esențial pe care-l conferă marxismul domeniilor relațional-structurale ale activității economice și sociale, în ansamblul unui sistem economic-social dat, „defect” de care teoriile de tradiție burgheză evident nu pot fi învinovățite.

Din textura cărții pe care o supunem discuției reține atenția adversitatea auto-

PROBLEMELE ECOLOGICE ÎN VIZIUNEA LUI N. GEORGESCU-ROEEN

rului față de unele susțineri considerate de domeniul evidenței, de fapt absurdități comportamentale sau cel puțin prejudecări, pe care N.G.R. preferă să le considere doar nevinovate „mituri” — probabil pentru a sublinia ancestralitatea lor sau măcar apartenența lor comună la natura umană. Dintre miturile care trebuie, după opinia sa, respinse, cu datele științelor concentrate în viziunea entropomorfică, ne propunem să fixăm domeniul de ardență actualitate pentru procesualitatea economică — cel al resurselor. În centrul atenției se ridică problema duală — explozia demografică și epuizarea resurselor ecologice — cu corolarele stagnarea demografică și posibilitatea (considerată) nelimitată de a descoperi și pune în serviciul omenirii noi surse de energie și noi căi de folosire a acestora. N.G.R. găsește drastice expresii pentru a respinge susțineri de felul „omenirea n-a mai suferit de pe vremea lui Pericle crize ecologice, deci ar urma să nu mai sufere vreodată de asemenea crize”. Această viziune relativă la mediul înconjurător ar reflecta dependența spiritului uman față de o concepție circular-mecanicistă asupra procesualității economice, care prelucrând resursele, le reintroduce în circuitul natural, totul fiind problemă de loc și de timp al desfășurării proceselor conexe respective. Universalitatea legii entropiei relevă, după cum susține N.G.R., că procesualitatea economică este, ca orice altă pro-

cesualitate social-umană, o prelungire a funcțiilor vitale, ireversibilă și irevocabilă (definirea acestor două noțiuni a fost făcută de autor în lucrarea „Legea entropiei și procesualitatea economică”, editată în 1971, p. 197). Ireversibilitatea este definită ca imposibilitatea reproducerii procesului în ordine inversă, iar irevocabilitatea este considerată o expresie mai adecvată pentru procese cu caracter unic și unisens, de felul celor entropice. Acțiunea legii entropiei neputind fi cuantificată, explică, totuși, într-o aproximare evolutiv-termodinamică, apariția penuriei de resurse, introduce în gândirea omenească postularea rarității resurselor, problemă după cum se știe fundamentală pentru definirea obiectului economiei politice în gândirea economică de tradiție burgheză. N.G.R. postulează că termodinamica constituie fundamentul unei teorii „fizice” a valorii (economice), iar entropia devine cea mai „economică” lege a naturii, studiarea ei implementind în raționamentele umane exigența parcimoniei în cheltuirea de resurse! În acest sens, desigur, adoptarea de rețete pentru stagnarea demografică nu ar reprezenta o soluție pentru crizele ecologice. O dezbatere cu largi deschideri comportă prezentarea unui alt mit sugerat de teoriile clasice, ortodoxe, de tradiție burgheză, după care costurile și prețurile pot acoperi orice cheltuieli necesitate de procesualitatea economică. Pornind de la faptul elementar că orice activitate economico-socială este generatoare de entropie, atât în universul imediat, cât și în ecosistem, în cel mai larg sens al cuvintului, N.G.R. consideră nu numai extragerea de resurse direct din zăcămintele sau din minereuri ca generatoare de entropie, respectiv ca reducere a entropiei minereului, ci, pe seama cheltuirii de energie pentru a obține produsul util, însăși prelucrarea ca fiind generatoare de entropie. Exemplul pe care-l

FIȘE

CONSTANTIN TOPCIU

EVIDENȚA BUGETARĂ

SCRIBUL ROMÂNESC
Craiova, 1977

● *Lucrarea Evidența bugetară, de prof. univ. dr. C. Topciu, apărută recent în Editura „Scribul Românesc” din Craiova (352 p.) abordează întreaga problematică a sistemului de informare bugetară, privind atât evidența executării bugetului republican, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a bugetelor locale, cât și evidența organizată și condusă la nivelul instituțiilor*

de stat. Problemele referitoare la evidența executării bugetului de stat sînt tratate pe verigi bugetare și pe locuri de organizare. O parte a cărții este rezervată tratării sistemului dărilor de seamă bugetare, structurii acestora, modului în care se realizează, prin intermediul lor, informarea bugetară, analizele care se pot face pe baza dărilor de seamă cu privire la activitatea financiară a instituțiilor de stat. Autorul oferă un material bogat, destinat să contribuie la cunoașterea și înțelegerea problemelor evidenței bugetare, la perfecționarea activității în acest domeniu și la folosirea eficientă a informațiilor în conducerea și controlul procesului de execuție bugetară, atât la nivel microeconomic cât și la nivel macroeconomic.

Marketing industrial

● *Sub acest titlu a apărut recent un volum al conf. dr. D. Patriche (Editura tehnică, 1977, 331 p.). Aplicarea teoriei marketingului la o ramură industrială, pe cât de inedită în literatura noastră de specia-*

litate, este pe atât de necesară în condițiile amplificării continue a problematicii comercializării interne și externe a produselor industriale. Lucrarea realizează o analiză a procesului de introducere a marketingului în diferite tipuri de unități economice: întreprinderi, centrale industriale, insistînd asupra cadrului organizatoric și legislativ. Pas cu pas autorul încearcă integrarea marketingului în activitatea de conducere a întreprinderilor industriale, respectiv în activitatea de prognoză și planificare economică, de promovare a progresului tehnic, de organizare a rețelei de distribuție, în elaborarea politicilor de comercializare și promovare. Lucrarea evidențiază specificul metodologiei procurării informațiilor de marketing pentru produsele industriale, precum și modalitățile de elaborare a strategiilor și programelor de marketing în întreprinderile industriale pentru piața internă și externă.

Dileme energetice

● *În cadrul unei debateri ample a problemelor energetice*

ale Suediei și ale lumii, prezentate într-un număr special (7/1977), revista EKONOMISK DEBATT publică un articol semnat de Ingemar Stahl și intitulat Sverige med och utan kärnkraft (Suedia cu și fără energie nucleară). Autorul analizează situația energetică actuală a țării și a diferitelor posibilități de acoperire a necesarului energetic al țării în viitor. El ia în considerare energia hidroelectrică (principala sursă de energie primară a Suediei), energia hidrocarburilor lichide, cărbunele, energia eoliană, cea solară și posibilitățile de dezvoltare a acestora. I.S. pornește atât de la ipoteza extinderii utilizării energiei nucleare, cât și de la cea a renunțării totale la aceasta. Se iau în discuție diferitele posibilități de economisire mai mult sau mai puțin drastice ale consumului, avîndu-se în vedere existența unui număr mare de variante și de combinații ale acestora. Stahl este de părere că, în ciuda dificultăților, Suedia dispune

oferă autorul, „en passant”, pare convins: conductorii de cupru pot permite obținerea de energie electrică, dar oricât de mare ar fi cantitatea de energie electrică, ea n-ar putea, retroactiv, permite obținerea de cupru fără „masă” respectivă de minereu sau de material electroli-tic supus descompunerii chimice. N.G.R. arată că ecosistemul nostru „este un sistem deschis numai din punct de vedere energetic” — între altele și pentru că poate dispune, raportat la viața generațiilor umane, de o sursă practic inepuizabilă — soarele; din punct de vedere fizic — al substanței — planeta noastră este, însă, după constituirea sa meteoritică, permanent degradabilă. Este un proces de epuizare ireversibilă.

Ce costuri și ce prețuri, oricât de „fundamentate” economic, pot compensa această epuizare? Este o întrebare fără răspuns! Un evantai „mitologic” se desprinde din această postulare: în ce spectru se pun problemele eficienței, ale reciclării, ale inovațiilor în procesualitatea economică? Se poate demonstra, arată Roegen, contrar unei păreri de „simetrie” comodă, că eficiența economică și eficiența energetică nu se presupun totdeauna cu necesitate. Un exemplu, eficiența energetică a gazelor naturale este superioară celei a electricității în anumite utilizări, să zicem, gospodărești, dar în alte cazuri (în industria chimică, de ex.) se poate merge în sensul folosirii energiei electrice (dacă ea, la rindu-i, nu este produsă cu cheltuiulă de gaze naturale!) pentru a se putea obține o eficiență economică mai ridicată a folosirii gazelor. Reciclarea deșeurilor poate constitui o sursă secundară de resurse și rezerve, dar numai dacă, și în măsura, în care se justifică din punctul de vedere al costurilor (nu atât bănești, cât energetice și de materiale), care, la rindul lor, trebuie recuperate. Or, în acest sens nici o reciclare

nu este, nu poate fi, completă. În sfârșit, impactul inovațional este dintre cele mai discutate, atunci când se proiectează acțiuni negentropice (antientropice). Este de la sine înțeles că o inovație sau alta în spațiul (economic) dat nu poate preveni sau anula acțiunea legii universale a entropiei. O inovație, în cel mai bun caz, evită o risipire inutilă de energie și materiale, și în acest sens ea se „modulează” pe acțiunea legii entropiei, ca lege naturală a economicității. Dar se poate aprecia ce și cât reprezintă o deteriorare inutilă sau o risipire inutilă atunci când este vorba de o lege care nu se pretează la determinări cantitative, când se știe că încălcătura entropică a universului este nedeterminată și inepuizabilă? Este conformă, în acest context, naturii umane sugerarea unei economii staționare sau de stagnare, în speranța, deșertă, a unei staționarități, respectiv a unei stagnări termodinamice a universului în care trăim? Absurdul acestei ultime piese din mitologia proiectată, de pildă, de raportul „Limitele creșterii” îi prilejuiește lui N.G.R. replica drastică a expresiei latine „quod licet jovi, non licet bovi”, altfel spus, ceea ce și-au permis țările capitaliste avansate din punct de vedere economic, se refuză țărilor subdezvoltate, propunându-li-se creșterea zero. Din punctul de vedere al acțiunii legii entropiei, opinia lui N.G.R. privitoare la sensul procesului economic este declinat.

Fie și numai prin această scurtă incursiune în zona miturilor economice se poate reține ceva din tonalitatea sumbră în care discută N.G.R. miturile economice în viziune entropomorfică. Autorul este extrem de lucid și drastic în analiză și diagnostic și prea concesiv, după părerea noastră, față de unele soluții tradiționale (burgheze), mai ales când este vorba de punctele de sprijin în examinarea și „tratarea” unor maladii ale „articulațiilor”

unui sistem economico-social cum este cel capitalist.

Așa cum îl cunoaștem pe N.G.R., el este unul dintre primii denunțatori cu autoritate ai infailibilității operatorilor aritmomorfii din gândirea economică de tradiție burgheză. Autorul ne-a sugerat „penumbrelor” dialectice ale procesualității economice, pe care viziunile aritmomorfe și mecanomorfe nu le pot surprinde. În replică, el ne-a propus o autentică, elegantă și elevată alternativă în viziunea entropomorfa. Dar ne întrebăm de ce această „penumbră” dialectică, și nu una imanență sistemului economic și social, și anume cea relațional-structurală?

După părerea noastră, în contextul realităților actuale este cel puțin la fel de important să se discute „entropia” socială, directă, imediată, pe care o implică relaționalitatea și structuralitatea, specifice capitalismului, procesualității economice, decât să se discute numai procesualitatea economică în spectrul larg, nedeterminat al universului în care trăim, și al unei legi universale a naturii-entropia. Dacă legea entropiei nu poate fi înlăturată, capitalismul poate fi înlăturat, pentru că pune problema unei orînduirii economice și sociale care are limite de timp și spațiu și aceste limite pot doar să-și îngusteze disponibilitățile de energie. Demersul entropomorfic dovedește, ceea ce nimeni nu poate nega, degradarea resurselor materiale, dar o abordare raționalistă structuralistă ne permite să relevăm cu ușurință că problemele nu se pun absolut identic indiferent de esența spațiului economic.

dr. Ioan CRISTESCU

¹⁾ Viața economică, nr. 23, 1973.

²⁾ Energy and economic myths. Institutional and Analytical Economic Essays, Pergamon Press inc., 1976, 380 p.

incă de o mare libertate de acțiune, fără a fi necesare restructuringi dramatice ale economiei.

Methods of Long-Term Planning and Forecasting

Proceedings of a Conference held by the International Economic Association at Moscow

Edited by T.S. Khachaturov

● Volumul Methods of Long-term Planning and Forecasting (Metode de planificare și prognoză pe termen lung), apărut sub redacția lui T.S. Hacıaturov, în editura londoneză The Macmillan

Press Ltd, cuprinde lucrările unei conferințe organizate la Moscova de Asociația Economică Internațională cu participarea unor economiști renumiți, printre care E.A.G. Robinson, N. Fedorenko, E. Malinvaud, L.V. Kantorovici, E.F. Denison, C.C. von Weiszäcker și K. Porwit. Cele cinci părți ale cărții tratează: I) Probleme generale ale planificării pe termen lung II) Metode de planificare și prognoză în U.R.S.S. III) Metode de planificare și prognoză în alte economii planificate IV) Planificarea și prognoza pe termen lung în alte economii naționale V) Planificarea într-o economie capitalistă. În studiul „Growth Models and their Application to Long-term Planning and Forecasting” (Modele de creștere și aplicarea lor în planificarea și prognoza pe termen lung), elaborat de L.V. Kantorovici și V.L. Makarov se tratează despre traiectoria optimă a unui model de creștere economică, clarificându-se esența teoremei despre

„turnpike” (sau „magistrală” în terminologia sovietică). Prin „turnpike” nu se înțelege orice traiectorie a creșterii economice optime, ci numai traiectoria optimă cu ritmul cel mai înalt de creștere economică. Sint efectuate calcule experimentale ale unei asemenea traiectorii pe baza datelor din balanța legăturilor dintre ramuri.

Riscul unei noi crize ?

● Sub titlul Perspectives 1978 pour l'économie occidentale. Le risque d'une rechute dans la crise (Perspectivele anului 1978 pentru economia occidentală. Riscul unei reveniri a crizei), Jacques Plassard scrie în CHRONIQUES D'ACTUALITÉ DE LA SEDEIS că perspectivele economice ale anului 1978 sînt sumbre. Problema dominantă ar fi dezechilibrul comercial și al balanței de plăți americane, căruia îi corespunde excedentul țărilor petroliere, la care se adaugă cel japonez și vest-german. Dacă

FIȘE

din vara anului 1975 pînă în vara anului 1977 S.U.A. — spune J.P. — au putut contribui, prin expansiunea lor rapidă, la relansarea economiei în țările occidentale, ele n-ar mai putea face același lucru în prezent, fiind jenate de politica de control monetar necesară pentru a limita presiunile inflaționiste. Chiar în acea perioadă de 24 de luni, deși creșterea prețurilor s-a încetinit, iar producția și schimburile internaționale au fost relansate cu oarecare vigoare, șomajul nu a putut fi restrîns (dar a încetat să crească în timp ce efectivele angajate sporeau). În prezent, expansiunea s-a încetinit în toate țările capitaliste și practic a stopat în domeniul producției industriale și al serviciilor conexe. După autor, ar fi urgentă revenirea la un acord care să asigure, în cadrul juridic al flotării, o anumită stabilitate. Nu se poate trăi fără reguli, spune el, într-o societate internațională.

Reuniunea de la Belgrad

COOPERAREA ECONOMICĂ SUBREGIONALĂ — contribuție la întărirea securității și cooperării europene

ÎN CADRUL dezbaterilor din grupul de lucru privind cooperarea economică (așa-numitul „coș II“), cit și din grupul de lucru privind securitatea și cooperarea în Mediterana, la Reuniunea de la Belgrad s-a insistat asupra necesității diversificării acțiunilor de cooperare economică subregională, subliniindu-se faptul că atât securitatea cit și cooperarea economică și culturală în Europa trebuie privite în contextul mult mai larg al securității și cooperării internaționale. De asemenea, se are în vedere că securitatea și cooperarea în Europa sînt strîns legate de securitatea și cooperarea în diferite zone sau părți ale continentului cum ar fi regiunea Balcanilor, a Mării Mediterane, a Mării Baltice și altele.

Delegațiile României, Greciei, Iugoslaviei, Turciei, Belgiei, Austriei, Portugaliei, Spaniei, Norvegiei, Suediei etc., atît în ședințele plenare, cit și în cadrul grupurilor de lucru amintite mai sus, au evocat eforturile țărilor din Balcani, ale celor din zona Mării Mediterane și din regiunea Mării Baltice îndreptate spre concretizarea unor acțiuni de cooperare economică multilaterală între țările din zonele respective, unele din acestea fiind acțiuni înscrise în acorduri și convenții privind protecția mediului înconjurător, dezvoltarea turismului și altele. Desigur, în cadrul Reuniunii de la Belgrad țările amintite își concentrează atenția asupra dezvoltării cooperării multilaterale subregionale în domenii fundamentale din punct de vedere economic, cum ar fi cooperarea industrială, realizarea de proiecte economice și tehnice de interes comun, transporturile, energia, amplificarea raporturilor comerciale reciproce și altele.

Țări balcanice, printre care și țara noastră, au subliniat necesitatea continuării eforturilor începute precum și a găsirii unor forme adecvate de cooperare economică, avînd în vedere și faptul că această cooperare trebuie să ducă la stimularea și mai mare a colaborării bilaterale dintre țările din zonă. Aceste țări, ca și altele (din zona Mării Mediterane), au evocat ideea comună că în cadrul cooperării subregionale, cit și la nivel general-european, să se aibă în vedere situația economică a

unor țări în curs de dezvoltare, care în cadrul cooperării lor cu celelalte state participante la reuniune să se bucure de un tratament favorizant, contribuind la creșterea potențialului lor economic și totodată la amplificarea cooperării largi economice dintre țările europene în general.

Un loc aparte îl ocupă cooperarea economică în bazinul Mării Mediterane, acesteia — precum și aspectelor securității din zonă — fiindu-i dedicat, cum arătăm, un grup de lucru propriu. După cum se cunoaște, conform hotărîrilor reuniunii pregătitoare, țările mediteraneene nesemnate ale Actului final, întocmai ca și la faza a doua a Conferinței pentru securitate și cooperare de la Geneva, au fost invitate să-și aducă contribuția la dezbaterile și concretizarea posibilităților de cooperare economică între țările din zonă. S-a plecat de la importanța legăturilor istorice, politice, economice, culturale indisolubile dintre țările mediteraneene europene și celelalte țări situate în regiunea acestui bazin, de la interesul comun în dezvoltarea colaborării lor viitoare. Atît în plenară cit și în cadrul organului de lucru dedicat problemelor mediteraneene, șefii delegațiilor Algeriei, Israelului, Libanului, Marocului, Siriei, Tunisiei au prezentat pe larg domeniile în care țările lor ar fi interesate să dezvolte și mai mult cooperarea cu țările mediteraneene, și în general cu țările europene.

Pornind de la propriile realizări în domeniul economic, precum și de la problemele acute privind creșterea și diversificarea raporturilor economice exterioare, delegațiile amintite au arătat că în cadrul bazinului Mediteranei un loc important l-a ocupat dezvoltarea comerțului reciproc. Delegațiile Algeriei, Tunisiei, Marocului, Egiptului au arătat că, deși între țările lor și Comunitatea economică europeană există acorduri de cooperare economică directă care prevăd și înlăturarea oricăror îngrădiri de ordin economic C.E.E. încă nu a trecut la aplicarea lor și continuă să impună restricții de ordin tarifar și de altă natură, unor produse cum ar fi textilele, produsele din superfosfați, bumbacul, produsele agricole, ceea ce crează greutăți unor industrii relativ tinere din economia națională a țărilor respective.

Țările arabe mediteraneene, nesemnate ale Actului final au propus țărilor semnate cooperarea economică în construirea unor combinate industriale (siderurgice, constructoare de mașini), crearea unor zone industriale (întreprinderi din mai multe ramuri complementare), construcția de locuințe, refacerea unor orașe capitale (cum ar fi Beirutul), dezvoltarea cooperării în domeniul construirii de ferme agricole și zootehnice, dezvoltarea comerțului cu produse agricole etc. Aceste țări s-au pronunțat, de asemenea, pentru intensificarea cooperării în domeniul îmbunătățirii situației și condițiilor de muncă ale muncitorilor migranți, care lucrează în diferite ramuri economice în țările semnate din vestul Europei.

Reprezentantul Israelului, pe baza experienței și realizărilor țării sale în domeniul electronicii, mecanicii fine, prelucrării diamantelor, irigării pămînturilor în deșerturi, transportului containerizat, al medicinei și turismului, a propus țărilor din zonă și în general țărilor europene, găsirea celor mai adecvate forme de cooperare bi și multilaterală.

Avînd în vedere faptul că pînă în prezent s-au obținut unele rezultate în cooperarea dintre țările mediteraneene, precum și constatarea că sînt necesare noi eforturi pentru continuarea și aprofundarea acestei cooperări, un grup de țări din bazinul Mării Mediterane (Franța, Italia, Iugoslavia, Portugalia, Spania și Turcia) au propus convocarea în cadrul „Urmărilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa“ a unei întîlniri de experți din cele 35 țări participante. Această întîlnire urmează să studieze posibilitatea și mijloacele corespunzătoare pentru stimularea colaborării în diferite domenii: economic, științific, cultural, turism, sănătate și învățămînt. În cadrul întîlnirii sînt prevăzute și contribuții la dezvoltarea colaborării amintite din partea unor țări mediteraneene nesemnate ale Actului final. În propunerea respectivă este cuprinsă și ideea organizării unei întîlniri cu caracter subregional a tuturor țărilor mediteraneene, care să ducă la întreprinderea de eforturi suplimentare menite să contribuie la realizarea obiectivelor și prevederilor înscrise în Actul final la capitolul „Securitatea și cooperarea în Mediterana“. Propunerea Maltei de trecere la stabilirea unui cadru organizatoric care să favorizeze și cooperarea economică multilaterală în bazinul Mării Mediterane urmează să fie în continuare dezbătută.

Delegația țării noastre s-a pronunțat în cadrul dezbaterilor pentru o largă colaborare economică subregională, inclusiv în bazinul Mării Mediterane, fiind convinsă că aceasta va contribui la întărirea securității și cooperării europene, în general a păcii și securității mondiale. Chiar și numai extrem de succinta trecere în revistă a unor inițiative, posibilități de extindere a cooperării și propuneri concrete, pune în lumină în mod elocvent cit de promițătoare pot fi discuțiile purtate într-un cadru care urmărește promovarea păcii, securității, încrederea și conlucrarea între popoare.

dr. Ion POROJAN

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Material rulant: dinamismul comerțului

UNA din caracteristicile pieței capitaliste de material rulant feroviar o constituie creșterea rapidă a exporturilor în deceniul actual; valoric, acestea au sporit de aproape 3,4 ori în intervalul 1970—1976. După cum se poate vedea din tabelul alăturat, în această perioadă s-au produs și numeroase mutații în ierarhia principalelor țări exportatoare, avansuri apreciabile fiind realizate de Franța, S.U.A., Japonia, R.F.G., Austria, Elveția ș.a. În schimb Anglia, altădată primul exportator din lume, a trecut pe locul cinci.

Exportul de material rulant feroviar (milioane dolari)

Țara	1970	1976
Total țări capitaliste	527,0	1775
Din care :		
Franța	105,8	433,0
S.U.A.	91,4	392,0
Japonia	72,4	295,0
R.F.G.	66,8	280,0
Anglia	31,6	75,0
Canada	35,5	68,0
Austria	11,9	46,0
Elveția	6,4	38,0
Belgia	19,2	36,0
Italia	17,3	31,0

Totodată, s-a modificat și orientarea geografică a exporturilor de material rulant feroviar, ponderea țărilor în curs de dezvoltare (importatoare) scăzând de la 82,8% din valoarea lor totală în 1960, la 52,2% în 1970 și la 47,5% în 1974. Aceasta în primul rând prin crearea unei industrii proprii de material rulant feroviar într-o serie de țări în curs de dezvoltare.

Această dinamică rapidă are la bază creșterea prețurilor (în parte, și sub efectul tehniciității sporite a mijloacelor de tracțiune), extinderea și modernizarea (îndeosebi, pe calea electrificării) a rețelei feroviare atât în țările capitaliste industrializate cât și în cele în curs de dezvoltare, lărgirea specializării și cooperării industriale în acest domeniu ș.a.

Piața nichelului: conjunctură 1978

DATELE PRELIMINARE disponibile scot în evidență că în 1977 producția mondială de nichel a fost de 700 mii tone, iar consumul de numai 500 mii tone, ceea ce a determinat o majorare a stocurilor excedentare la producători. Ca urmare, o serie de mine importante au fost închise temporar. Se apreciază că situația conjuncturală slabă din 1977 se va menține și în anul care abia a început, existând însă posibilitatea unei creșteri ușoare a prețurilor determinată de majorarea cheltuielilor de producție. Pe de altă parte, guvernul Canadei (țară care este una din principalele producătoare mondiale) și-a anunțat intenția de a iniția consultări cu țările producătoare și cu cele consumatoare de nichel pentru încheierea unui acord internațional.

Relații comerciale Cehoslovacia — țări în curs de dezvoltare

ÎN PERIOADA 1966—1975, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul exterior cehoslovac a crescut de la 7,5% la 10%, schimburile cu aceste țări reprezentând circa 25% din volumul schimburilor comerciale ale R.S.C. cu țările nesocialiste. Cehoslovacia face comerț cu aproape 100 de țări în curs de dezvoltare, dintre care cu 50 pe bază de acorduri. Cu un număr de 16 țări în curs de dezvoltare au fost încheiate acorduri de lungă durată de colaborare economică, iar cu 33 de țări — acorduri privind asistența tehnică și științifică. R.S.C. are reprezentanțe comerciale în 43 de țări în curs de dezvoltare.

O marte parte din exportul în aceste țări o reprezintă mașinile și utilajele tehnologice complete. Cei mai mari beneficiari ai acestor mărfuri pe continentul asiatic sînt India, Irak, Iran, Pakistan, Sri Lanka și Siria. Cehoslovacia livrează acestor țări utilaje pentru hidro și termocentrale, instalații tehnologice complete pentru combinate de materiale de construcție, pentru fabrici de zahăr, uzine pentru construcții de mașini, metalurgice, rafinării de petrol, mașini textile, de pielărie etc.

Orientări în dezvoltarea economică

Irak: valorificarea potențialului național

PARTICIPÎND cu circa 80% la formarea produsului național brut și asigurînd circa 90% din veniturile provenite din export, industria petrolului reprezintă factorul determinant al dezvoltării economice a Irakului. Programul de dezvoltare pe anii 1976—1980 are în vedere creșterea P.N.B. într-un ritm mediu anual de aproximativ 10%, pentru a ajunge în anul 1980 la circa 21,3 miliarde de dolari, în condițiile unei reduceri a dependenței țării de producția de țitei. Volumul investițiilor în perioada 1976—1980 se va ridica la aproximativ 33 miliarde de dolari, din care 25% sînt alocați industriei și 29% agriculturii. Ca urmare a descoperirii unor noi zăcăminte petroliere (la Basrah, Buzurgan etc.), pentru anul 1980 se prevede obținerea unei producții de petrol de circa 200 milioane tone (față de 104,4 milioane tone în anul 1976). O preocupare deosebită o reprezintă extinderea capacităților de rafinare în industria petrolieră, de la circa 10 milioane tone an în prezent la 35 milioane tone în 1980. Sectorului petrolier și petrochimic i se vor aloca investiții de peste 8 miliarde de dolari.

Irakul își propune să impulsioneze valorificarea zăcămintelor de fosfați, astfel încît să ocupe printre țările din Orientul Mijlociu locul al doilea, după Jordania. În acest cadru, sînt alocate investiții importante industriei de îngrășăminte chimice, a cărei producție se apreciază că va crește de peste 10 ori, în cadrul actualului program de dezvoltare, acoperind integral consumul intern.

Unul din obiectivele majore urmărite în cadrul programului este construirea unor noi capacități de producție a energiei electrice, pentru care se alocă aproape 2 miliarde de dolari. Proiectele din siderurgie vizază realizarea unor capacități de producție de 1,4 milioane tone de oțel pe an. În industria constructoare de mașini Irakul intenționează să treacă pînă în 1980 de la procesul de asamblare a autovehiculelor la cel de construcție a acestora. Producția de ciment urmează să crească de la 2,3 milioane tone la circa 7 milioane tone în 1980.

Producția agricolă urmează să crească în medie cu peste 10% pe an, pentru a asigura la finele perioadei autoaprovizionarea integrală cu produse agricole.

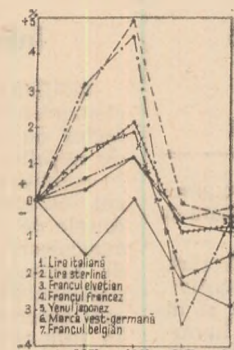
Concomitent cu creșterea resurselor financiare ale țării sînt lansate o serie de proiecte de investiții pentru dezvoltarea rețelei de drumuri și poduri, de conducte petroliere și gaze, ameliorarea capacităților portuare, a aeroporturilor și a rețelei telefonice.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN CIUDA volumului relativ redus de operațiuni valutare, perioada 3—6 I 1978 s-a caracterizat printr-una din cele mai accentuate fluctuații de cursuri din ultimii ani. Pe fundalul tendinței de depreciere a dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale — noi recorduri istorice de depreciere fiind atinse pe 4 I 1978 — o spectaculoasă inversare de tendință a avut loc la sfîrșitul zilei menționate, cînd Banca Federală de Rezerve din New York a anunțat reînnoirea angajamentelor de „swap” cu principalele bănci centrale vest-europene (și în special cu cea vest-germană), în sumă de circa 25 miliarde dolari, pentru susținerea cursului dolarului și restabilirea „ordinii” de pe piețele valutare. Această măsură, împreună cu anunțarea la 6 I 1978 a creșterii taxei oficiale de scontului de la 6 la 6,5%, imediat urmată și de creșterea dobânzii preferențiale („prime rate”) de către o serie de bănci new-yorkeze de la 7 3/4 la 8%, demonstrează că autoritățile americane sînt dispuse, după o lungă perioadă de timp, să ia măsuri serioase pentru apărarea cursului dolarului pe piețele valutare.

Francul elvețian, după ce a terminat anul 1977 la circa 2 franci/1 dolar, a atins la 4 I 1978 un nou record istoric de depreciere la circa 1,91 franci/1 dolar, pentru ca o zi mai tîrziu să piardă din terenul cîștigat pînă la nivelul de 2,07 franci/1 dolar. Aceste puternice atacuri speculative asupra monedei elvețiene au avut loc în condițiile în care autoritățile monetare centrale au preferat să lase cererea și oferta să stabilizească cursul.

Marca vest-germană a atins la 4 I 1978 nivelul record de depreciere față de dolar de circa 2,05 mărci/1 dolar, pentru ca la sfîrșitul săptămîinii să coteze 2,170 mărci/1 dolar (depreciere de circa 1,5%).

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 3—6 I 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 30 XII 1977.

Francul belgian a avut o tendință de depreciere mai accentuată față de dolar după ce Banca Centrală a Belgiei a anunțat scăderea de la 9 la 8,5% a taxei oficiale a scontului, astfel că nivelul de 33,20 franci/1 dolar de la sfîrșitul perioadei este cu circa 3% sub cel de la sfîrșitul anului trecut. Francul francez a terminat intervalul la 4,7325 franci/1 dolar, comparativ cu 4,7075 franci/1 dolar cu o săptămînă în urmă. Lira italiană a costat 874,35 lire/1 dolar la 6 I 1978 (depreciere cu 0,3%). Yenul japonez a terminat intervalul la circa 241 yen/1 dolar (depreciere cu 0,5%). Lira sterlină a avut și ea o evoluție oscilantă; depreciere pînă la 2 dolari/1 liră pe 4 I 1978 (ca urmare și a anunțării volumului rezervelor valutare britanice de 20,6 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1977, de peste 5 ori mai mari decît cele de la începutul anului, și a intenției autorităților britanice de a rambursa cu anticipație în cursul anului 1978 credite angajate în perioada de dificultate accentuată a lirei sterline); depreciere pînă la 1,8990 dolari/1 liră la sfîrșitul perioadei, după ce Banca Angliei a anunțat reducerea dobânzii minime de împrumut de la 7 la 6,5%.

Prețul aurului la Londra, în strînsă legătură cu situația dolarului de pe piețele valutare, a cunoscut o creștere pînă la 171,85 dolari/uncie la 4 I 1978. Nivelul în scădere din ultima parte a intervalului (169,90 dolari/uncie la 6 I 1978) este totuși cu 4 dolari/uncie mai mare decît la sfîrșitul anului trecut.

Paul DUMITRĂȘCU
Gheorghe MUNTEAN

CONJUNCTURA ECONOMIEI ȚĂRILOR CAPITALISTE

ORIZONTUL IEȘIRII DIN CRIZĂ SE ÎNDEPĂRTEAZĂ

UN ELEMENT caracteristic pentru publicistica economică occidentală în ultima perioadă de timp îl constituie proliferarea prognozelor și previziunilor pe termen scurt și mediu, atât la nivelul economiei naționale — mai ales a principalelor țări capitaliste industrializate — cât și pe grupuri de țări sau zone geografice. Prevența lor sporită se îmbină însă, sub aspect calitativ, cu incertitudinea crescândă a judecăților exprimate asupra modului în care va evolua economia capitalistă, chiar atunci când este vorba de intervale relativ scurte de timp (semestru sau an). Drumul sinuos al aprecierilor formulate de economiștii occidentali, de experții diferitelor foruri sau organisme naționale și internaționale nu face decât să reflecte căutarea febrilă — dar, cel puțin pînă în prezent, infructuoasă — a unei ieșiri din criza economică, în care se zbate, de patru ani, lumea occidentală. După cum evidențiază studii recente, a căror competență în materie nu poate fi pusă la îndoială, tendința de învioreare manifestată în prima jumătate a anului trecut în economia unei serii de țări capitaliste, care a trezit — în rîndul factorilor de răspundere din Occident — speranța ieșirii din starea prelungită de criză, s-a dovedit a fi efemeră, dominantă anul 1978 anunțându-se a fi din nou încetinirea ritmului de creștere, stagflația.

Încetinirea nu cruță „locomotivele“

Iată cum prezintă situația cea mai recentă analiză economică publicată sub egida O.C.D.E.¹⁾; „Înviorarea activității, observată la sfîrșitul lui 1976 și la începutul anului 1977, a fost de scurtă durată. Pe ansamblul zonei O.C.D.E. ritmul de creștere s-a încetinit simțitor în cursul trimestrului II 1977 și a rămas scăzut de atunci încocoare. Producția industrială este aproape staționară din luna aprilie. În Statele Unite ea a marcat o anumită încetinire, iar în Japonia stagnează; în Europa (occidentală — n.n.) ea a cunoscut o puternică reducere în cursul trimestrului II, iar indicatorii recentți nu evidențiază o ameliorare notabilă“.

După opinia experților O.C.D.E. produsul național brut al țărilor membre ale acestei organizații va cunoaște (în prețuri constante) dinamica prezentată în tabelul nr. 1. Se observă că

Tabelul nr. 1
Ritmuri anuale de creștere a P.N.B. (în %)

Țara sau grupul de țări	1976	1977	1978	sem. II	sem. I	sem. II
	1975	1976	1977	1977	1978	1978
				sem. I	sem. II	sem. I
				1977	1977	1978
Total țări O.C.D.E.	5,25	3,5	3,5	3,25	4,0	3,0
— S.U.A.	6,0	4,75	4,25	4,5	4,5	3,0
— Japonia	6,25	6,0	5,0	5,5	5,5	3,25
— R.F.G.	5,75	2,75	3,25	1,5	4,0	3,0
Total țări europene, membre ale O.C.D.E.	4,25	2,0	2,5	1,5	3,0	2,75

pentru majoritatea țărilor membre se prevede o încetinire simțitoare a ritmului de creștere economică în a doua jumătate a anului curent.

Ea ar urma să se manifeste mai pregnant în două țări, cărora li se atribuia încă pînă de curînd rolul de locomotive ale economiei capitaliste — S.U.A. și Japonia — precum și în Italia, Spania sau Austria. În același timp se speră la o învioreare a activității economice în Anglia și Norvegia (îndeosebi datorită valorificării resurselor de petrol și gaze din Marea Nordului), în Canada, Australia, Noua Zeelandă ș.a.

Aprecînd că încetinirea activității economice în țările membre ale O.C.D.E. în cursul anului 1977 s-a datorat descreșterii cererii de bunuri de consum și servicii din partea populației,

¹⁾ Vezi „Perspectives économiques de l'OCDE“, 22, decembrie 1977

precum și atitudinii ezitante în domeniul investițiilor productive din partea deținătorilor de capital, autorii studiului arată că o asemenea evoluție nu numai că n-a contribuit la ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă, dar a determinat o agravare a șomajului în țările respective.

La sfîrșitul anului trecut numărul șomerilor din țările membre ale O.C.D.E. era evaluat la 16,3 milioane de persoane, respectiv cu circa o jumătate de milion mai mult decît în faza cea mai acută, din 1975, a crizei economice, reprezentînd aproximativ 5,4% din populația civilă activă. În țările vest-europene efectivul șomerilor a sporit continuu (vezi tabelul nr. 2), tre-

Tabelul nr. 2

Rata șomajului, în % din populația activă (excluzînd variațiile sezoniere)

Țara sau grupul de țări	1977 (estimații)	1978 (previziuni)	sem. II 1977	sem. I 1978	sem. II 1978
Total țări O.C.D.E.	5,5	5,5	5,5	5,5	5,75
— S.U.A.	7,0	6,5	7,0	6,5	6,75
— Japonia	2,0	2,25	2,0	2,0	2,25
— R.F.G.	4,75	5,25	4,75	5,0	5,25
Total țări europene membre ale O.C.D.E.*)	5,25	6,0	5,5	5,75	6,0

*) Fără Portugalia și Turcia.

cînd de la 4,7 milioane de persoane la începutul anului 1975 la peste 7 milioane în prezent. În numeroase țări capitaliste, înrăutățirea gradului de ocupare a forței de muncă se exprimă și prin subutilizarea timpului de lucru al salariaților (respectiv prin introducerea unor programe reduse de lucru).

Anul curent nu urmează să aducă o ușurare a situației pe piața muncii, deoarece — opinează autorii studiului — „este probabil ca la sfîrșitul anului 1978 numărul șomerilor din zona O.C.D.E. să fie superior celui de acum, ajungînd, poate, la cifra de 17 milioane, respectiv la peste 5,5% din populația activă. În cazul țărilor vest-europene, rata șomajului ar putea urca la 6%“.

Experții O.C.D.E. consideră că — exceptînd cîteva țări, ca Irlanda, Norvegia, Elveția sau Noua Zeelandă — evoluția previzibilă a economiei țărilor membre ale acestei organizații nu oferă premise pentru reducerea ratei șomajului în cursul acestui an, ci — dimpotrivă — perspectiva accentuării sale chiar și în acele țări (S.U.A., Japonia, Canada etc.), în care se constatase anul trecut o ușoară îmbunătățire în domeniul ocupării forței de muncă.

Inflația — element cheie al instabilității

STUDIUL O.C.D.E. se oprește cu insistență asupra unui alt element-cheie al instabilității economiei capitaliste și totodată factor de nesiguranță în formularea de previziuni, reprezentat de inflație. Autorii studiului apreciază că în semestrul II 1977, în condițiile încetinirii creșterii producției, rata inflației a scăzut intrucitva, datorită nivelului coborît al cererii pentru produsele de bază și, pe de altă parte, recoltelor satisfăcătoare în agricultură, precum și sub efectul politicilor guvernamentale de limitare a creșterii salariilor oamenilor muncii. Dar, în perspectivă, „tendențele slabe în sfera producției riscă să nu mai determine o nouă ameliorare sensibilă pe frontul inflației. În 1978 rata creșterii prețurilor ar putea să se reducă cu circa un punct față de 1977 și să se stabilizeze la o medie situată în jur de 7%, fără ca să se mai înregistreze vreo îmbunătățire după semestrul II 1977“. În acest context, pentru anul curent se schițează o tendință de apropiere între țările în care rata inflației are un nivel relativ mai scăzut, ca S.U.A. sau R.F.G. (vezi tabelul nr. 3) și cele cu un nivel mai ridicat al inflației — Italia, Anglia etc.

Tabelul nr. 3
Dinamica prețurilor la bunuri de consum
(rata anuală de creștere, în %)

Țara sau grupul de țări	1976	1977	1978	sem. II	sem. I	sem. II
	1975	1976	1977	1977	1978	1978
				sem. I	sem. II	sem. I
				1977	1977	1978
Total țări						
O.C.D.E.	8,0	8,0	7,0	7,25	7,25	7,0
— S.U.A.	5,25	5,75	5,75	5,5	5,75	6,0
— Japonia	3,25	7,25	6,0	6,25	6,0	6,0
— R.F.G.	4,5	3,75	4,0	3,75	4,75	3,0
Total țări europene, membre ale O.C.D.E.	10,0	10,0	8,75	8,75	8,75	8,5

Conjunctura nefavorabilă s-a repercutat și asupra comerțului exterior al țărilor membre ale O.C.D.E., contribuind în-deosebi la încetinirea creșterii importurilor. În ceea ce privește balanța de plăți curente, pe ansamblul țărilor membre deficitul a atins anul trecut cel mai ridicat nivel din ultimii trei ani (vezi tabelul nr. 4), îndeosebi sub influența sporirii

Tabelul nr. 4
Evoluția soldului balanței de plăți curente*
(în miliarde dolari)

Țara	1975	1976	1977	1978
Total țări				
O.C.D.E.	— 6,5	— 26,5	— 32,0	— 22,5
din care :				
— S.U.A.	— 11,6	— 1,4	— 17,5	— 19,5
— Japonia	— 0,7	3,7	10,0	10,0
— Olanda	1,7	2,4	0,5	1,75
— R.F.G.	3,8	3,4	2,25	3,0
— Elveția	2,6	3,5	3,25	3,5

* Inclusiv transferurile oficiale.

acestuia în S.U.A. și într-o serie de țări mici. R.F.G., Elveția și mai ales Japonia au înregistrat în 1977 excedente apreciabile ale balanței de plăți curente, o îmbunătățire a situației acestora remarcându-se și în cazul Franței, Italiei și Angliei.

Pornind de la premisa că cererea va rămâne aproape constantă în cadrul O.C.D.E., autorii studiului consideră că în cursul anului 1978 importurile țărilor membre s-ar putea majora cu mai puțin de 4%, iar exporturile cu circa 5,5%, deficitul global al balanței de plăți curente urmînd să scadă cu aproximativ 10 miliarde de dolari. Pe țări însă, evoluția balanței de plăți se va menține sensibil diferențiată, ea marcînd excedente sporite în Anglia, Italia, Japonia și R.F.G., o reducere a deficitului în Franța și o agravare a deficitului în cazul S.U.A. și mai multor țări mici.

În lumina concluziilor prea puțin optimiste care decurg din analiza evoluției probabile în 1978 a principalilor indicatori economici, autorii studiului examinează impactul posibil al diferitelor instrumente și politici stimulative de care dispun guvernele țărilor membre ale O.C.D.E. pentru înviorarea activității economice — în primul rînd a cererii interne pentru bunuri de consum și mijloace de producție. Ei pledează în favoarea extinderii avantajului acestor măsuri, se pronunță pentru înlăturarea dezechilibrelor flagrante în balanțele de plăți curente, care devin o frînă în calea expansiunii schimburilor externe, dar pun totodată în gardă împotriva eventualei recrudescențe a politicii protecționiste. În concepția experților O.C.D.E., în cadrul zonei ar trebui aplicată o politică diferențiată, țările care înregistrează excedente constante ale balanței lor de plăți trebuind să folosească mijloacele de care dispun pentru a extinde cererea pe piața lor internă într-un ritm superior celui de creștere a produsului național brut, acțiune care ar avea un efect antrenant asupra economiei celorlalte țări capitaliste.

„Scenarii” cu și fără vigoare

DECLARÎNDU-SE adepți ai finanțării de la bugetul statului a diferitelor acțiuni de relansare a economiei țărilor membre ale O.C.D.E., autorii studiului consideră că „în condițiile actuale pot fi justificate deficite bugetare importante, ținîndu-se seama de faptul că fondurile disponibile depășesc în sectorul

privat investițiile și de existența unor fonduri disponibile considerabile în țările membre ale O.P.E.C.” Ei atrag totuși atenția asupra pericolelor pe care le generează expansiunea exagerată a masei monetare în circulație, arătînd că „n-ar părea indicat să se dorească a transforma expansiunea monetară în principalul instrument de stimulare a cererii din cauza efectelor pe care o asemenea abordare le-ar avea în mod neîndoiește asupra anticipărilor în materie de prețuri, efecte care s-ar manifesta probabil deosebit de pregnant pe piața bunurilor de consum”.

Care ar fi însă „scenariul” previzibil al evoluției economiei țărilor membre ale O.C.D.E. în cazul în care măsurile de stimulare a activității (uneori cu efecte contradictorii) sau cele de frînare a anumitor tendințe (în domeniul creșterii prețurilor, în comerțul exterior etc.), recomandate de autorii studiului, vor fi aplicate cu întîrziere, fără vigoarea cerută sau cu rezultate inferioare celor scontate? După opinia secretariatului organizației, „creșterea globală în zona O.C.D.E. se va accelera ușor în primul semestru 1978. Dar modesta redresare a consumului privat va fi, fără îndoială, însoțită de slăbirea acțiunii altor componente ale cererii interne finale, încît elementul de dinamism luat în considerare în cadrul previziunilor se va datora în mare parte variației stocurilor. În absența unor noi măsuri guvernamentale, este cazul să ne așteptăm la scăderea ratei de creștere a cererii finale și a P.N.B. la aproximativ 3% (rata anuală) în semestrul II 1978, această rată fiind și mai redusă în Europa. Slăbirea impulsului pe care îl dă cererii politica bugetară va contribui, neîndoiește, într-o largă măsură la această încetinire. Însă, întrucît veniturile reale (ale populației — n.n.) nu urmează să înregistreze decît o creștere ușoară, toate componentele cererii finale vor fi lipsite, desigur, de vigoare”.

Așa cum avertizează experții O.C.D.E., „dacă înviorarea nu capătă o alură mai rapidă, ...șomajul, și așa foarte ridicat, se va extinde încă. Presiunile protecționiste vor continua, fără îndoială, să se accentueze puternic, prejudiciind îndeosebi acelea dintre țările în curs de dezvoltare care devin importanți exportatori de produse finite. Țările producătoare de produse primare ar fi grav afectate, pe măsură ce ar dispărea efectele evoluției recente a raportului de schimb în favoarea lor. Investițiile productive ar rămîne la niveluri joase, ceea ce ar compromite posibilitățile de angajare a forței de muncă în următorii ani... În fond, persistența unui ritm foarte lent de creștere ar întîrzia efectuarea transformărilor structurale indispensabile pentru ca economiile țărilor membre să se adapteze la creșterea prețurilor pentru energie, la evoluția pozițiilor în cadrul concurenței dinăuntru și în afara zonei O.C.D.E., precum și la apariția de noi concurenți în afara acestei zone. Dificultățile actuale, cu caracter în esență conjunctural, s-ar înrădăcina progresiv în structura economică a țărilor O.C.D.E.”

Contradicții și rezistențe

ACEASTĂ PREZENTARE succintă a complexului de contradicții în care se zbate economia țărilor capitaliste în ultimii ani ilustrează totodată ineficiența măsurilor promovate de guvernele respective în căutarea unei ieșiri din starea de criză sau de stagflație. Tradiționale sau mai noi, pirghiile utilizate — financiare, monetare, vamale ș.a. — se dovedesc a fi paliative cu efect redus.

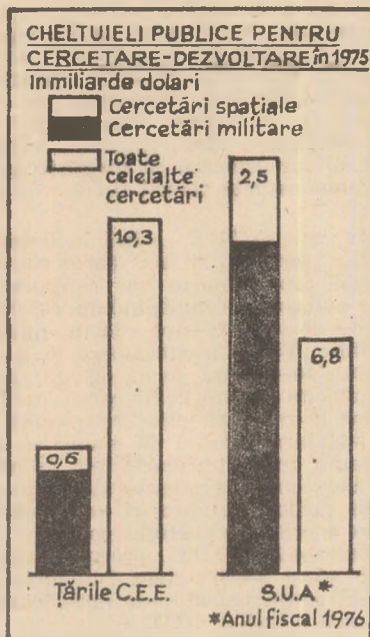
Întregul sistem preconizat se bazează pe transferarea dificultăților ieșirii din criza economică pe umerii maselor muncitoare (pe plan intern) și pe spatelul țărilor mai mici, mai puțin dezvoltate (pe plan extern). Or, asemenea orientări întîmpină, în epoca noastră, o rezistență sporită din partea oamenilor muncii din înșeși țările capitaliste industrializate, vizați direct în nivelul lor de trai de extinderea șomajului și inflației. O opoziție crescîndă se manifestă din partea mării majorități a țărilor lumii, care cer oprirea tendinței de deteriorare a poziției lor în comerțul internațional, resping transferul inechitabil de valori pe calca creșterii continue a deficitului balanței lor de plăți externe, se ridică împotriva frînării efortului lor de a reduce decalajul economic ce le desparte de țările industrializate. În contextul acțiunii de o anvergură fără precedent, care se desfășoară în prezent la O.N.U. și în cadrul altor organizații internaționale pentru fiurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, încercările de a realiza ieșirea din criză pe spezele altora sînt sortite eșecului. Aceasta cu atît mai mult, cu cît evoluția economiei țărilor capitaliste industriale a evidențiat netemeinicia afirmațiilor că originea crizei care a afectat și afectează aceste țări ar fi de natură exogenă. Tocmai conștiința acestor realități a impregnat cu o tentă vădit pesimistă și studiul prezentat mai sus al experților O.C.D.E.

N. POPOV

Discrepanțe în orientarea cercetărilor

COMPARAREA alocațiilor bugetare pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în cele mai importante două zone de concentrare a acestei activități din lumea capitalistă — S.U.A. și țările Pieței Comune vest-europene — evidențiază pregnante discrepanțe structurale în orientarea lor.

După cum se vede din graficul alăturat, în Statele Unite volumul cheltuielilor publice pentru cercetările destinate unor scopuri militare a depășit în anul fiscal 1976 de peste trei ori nivelul alocațiilor corespunzătoare din 1975

(Sursa : O.N.U.)

ale țărilor Pieței Comune, în timp ce cheltuielile destinate tuturor celorlalte cercetări decât cele spațiale și militare s-au situat cu mult sub nivelul lor absolut, înregistrat în cadrul C.E.E. Aceleași cifre reflectă totodată, îndeosebi în cazul S.U.A., ce potențial imens — financiar și de creativitate umană — poate fi eliberat și pus în slujba dezvoltării pe măsură ce s-ar face pași hotărâți pe calea dezarmării generale și totale în lume.

Bulgaria: prioritate chimiei

Pentru Bulgaria, fără care importă cea mai mare parte a materiilor prime pentru industria chimică, valorificarea optimă, complexă a acestora reprezintă o problemă de prim ordin. O cale eficientă în acest sens oferă dezvoltarea petrochimiei, în care scop în cursul actualului cincinal (1976—1980) sînt cheltuite peste 800 milioane de leva, respectiv 40% din volumul total al investițiilor în industria chimică.

Stadiul atins în dezvoltarea industriei chimice bulgare îi permite să rea-

lizeze un ciclu complet de prelucrare a petrolului. Datorită expansiunii prioritare a petrochimiei și a industriei de sinteză organică, în 1980 Bulgaria va produce 400 mii tone de mase plastice, respectiv de trei ori mai mult decât în 1975. Totodată, vor fi extinse capacitățile de producere a fibrelor chimice, a cauciului sintetic etc. Se prevede în mod deosebit extinderea Combinatului petrochimic de lângă Burgas, care va fi dotat cu noi unități industriale menite să asigure extragerea sau prelucrarea tuturor componentelor petrolului.

Gospodăria de depozit: eficiența reorganizării

CREȘTEREA volumului producției unei întreprinderi industriale și extinderea sortimentului acesteia reclamă, între altele, reorganizarea și perfecționarea sistemului intern de transport și depozitare. Pentru a da rezultate optime, scrie revista „Materials Management and Distribution”, este necesară o abordare sistemică complexă a reorganizării. Astfel, ea trebuie să parcurgă următoarele etape: analiza fluxurilor de transport și a operațiilor în depozite, legate de acestea; determinarea aspectelor tehnice ale sarcinii propuse, în cadrul posibilităților existente; alegerea variantei de soluționare sistemică; concretizarea sistemului, cu alegerea corespunzătoare a utilajelor; organizarea și conducerea proiectului de elaborare a sistemului; implementarea elementelor sistemului, în condițiile precizării și corectării lor pe parcurs.

Se atrage atenția că eficiența, rentabilitatea funcționării noului sistem este direct condiționată de planificarea corectă a dării în exploatare a fiecărei instalații, precum și de calificarea prealabilă, corespunzătoare a personalului necesar. De asemenea, se dovedește a fi rațional — arată revista — să se prevadă de la început condițiile dezvoltării în perspectivă, în mai multe etape, a sistemului uzinal de transport și depozitare, pe măsura extinderii viitoare a întreprinderii, urmărindu-se corelarea judicioasă a lărgirii diferitelor verigi ale sistemului respectiv.

Uranu din... apa mării

„CRIZA ENERGETICĂ” a stimulat interesul cercetătorilor din diferite țări ale lumii față de posibilitățile de valorificare a resurselor de uraniu de pe glob. Este vorba, între altele, de perspectivele extragerii sale din oceanul planetar, cantitatea totală de uraniu conținută în apele acestuia fiind evaluată la peste 4 miliarde tone (față de numai 2 milioane de tone, cît cuprind zăcămintele de pe uscat).

Dificultatea esențială o reprezintă separarea uraniului din apă (unde se află în cantități infime — de 3,3 miligrame la o tonă de apă), apoi purificarea și înobilarea lui, pentru a putea fi utilizat în centrale atomice. Experiențe

în acest sens au fost efectuate în Anglia, R.F.G. și mai ales Japonia, unde se proiectează construirea, în apropiere de țărni, a două uzine experimentale de extragere a uraniului. Ulterior, sub egida Agenției industriale pentru știință și tehnologie din această țară urmează să fie construită o uzină capabilă să extragă 1 000 tone de uraniu pe an, începînd din 1990.

Adaptabilitatea calculatorului

URMÎND automobilului, frigiderului, aspiratorului, mașinii de spălat, radioului și televizorului, calculatorul electronic — în dimensiunile sale „mini” — își face intrarea în viața cotidiană a oamenilor. În ultimii ani, în tot mai numeroase țări capitaliste și socialiste se dezvoltă producția de minicalculatoare, caracterizată prin reducerea gabaritelor și diversificarea tipurilor de calculatoare și a modurilor de prezentare a acestora, îmbunătățirea parametrilor lor funcționali și economici, reducerea prețurilor etc. Astfel, în Franța de pildă, cumpărătorilor li se oferă rigle de calcul electronice, calculatoare-brichetă, calculatoare-pudrieră, calculatoare-ceas de mină ș.a.

Producția de minicalculatoare se profilează tot mai mult în raport cu cerințele diferitelor grupuri de utilizatori. În ordinea crescîndă a parametrilor lor funcționali, se fabrică minicalculatoarele destinate uzului casnic (pentru socotelile gospodărești), altele pentru uzul elevilor sau al diversilor lucrători (la locul de muncă), precum și aparate mai complexe (pentru calcule speciale), eventual dotate cu dispozitive de programare și imprimare. De pe acum, pe piața occidentală a calculatoarelor „de buzunar” companiile producătoare din S.U.A., Japonia, Franța, R.F.G. etc. sînt confruntate cu concurența crescîndă a unor întreprinderi amplasate la Hong Kong, în Coreea de sud, la Singapore ș.a.

Capitalele europene

LA BUDAPESTA, pe baza unei largi colaborări internaționale (a specialiștilor din capitalele a peste douăzeci de țări din Europa, inclusiv București), se află în curs de elaborare o lucrare în două volume, intitulată „Izvoare ale istoriei construcției capitalelor europene”. Urmărind să facă cunoscută istoria acestor centre urbane, condițiile geografice și politice care au determinat transformarea lor în capitale, dezvoltarea lor, inclusiv cele mai importante realizări și proiecte de amenajare urbanistice, lucrarea amintită va fi editată, în patru limbi, de editurile Corvina din Budapesta și Verlag Dokumentation din München. Apariția lucrării, destinată unui cerc larg de specialiști — istorici, arhitecți, sociologi, urbanisti etc. — este așteptată la începutul anului 1979.

GLOSAR

Hedging

Termenul hedging, utilizat în relațiile comerciale și financiare internaționale, definește operațiunile de contracarare a riscurilor care rezultă din variațiile prețurilor la bursele de mărfuri, ale prețurilor de comerț exterior sau ale cursurilor de schimb. Dacă un exportator de griu vinde în prezent, la un preț stabilit o cantitate de griu, care va fi livrată peste șase luni, el riscă o pierdere relativă care ar putea rezulta din faptul că în șase luni prețul griului va crește. În acest caz, exportatorul de griu contracarează riscul prin cumpărarea în prezent a cantității de griu respective și revinderea ei la termen peste șase luni. Dacă prețul griului va scădea, exportatorul pierde în prima operațiune (livrarea inițială) și câștigă în cea de-a doua (operațiunea de hedging propriu-zisă), și invers, dacă prețul griului va scădea. Aceleași operațiuni se fac pe piețele valutare (cu cursurile de schimb ale valutei) și la bursele de valori (cu cursul acțiunilor sau al altor hirtii de valoare).

În condițiile agravării procesului inflaționist în economia capitalistă, operațiunile de hedging protejează puterea de cumpărare a disponibilităților bănești prin achiziționarea acelor active (metale prețioase, obiecte de artă, unele hirtii de valoare) a căror valoare se presupune că nu va fi erodată de procesul inflaționist.

M. I.

Energie nucleară

Ionel Miron, Dumbrăveni — 1) Prima centrală nucleare-electrică poloneză urmează să intre în funcțiune în 1984. Puterea sa instalată va atinge 1 880 MW în 1987. În 1990 puterea instalată în asemenea centrale în Polonia trebuie să atingă 4 880 MW, pentru a crește până la sfârșitul secolului la 23 000 MW.

Cehoslovacia are în planul său de perspectivă de 15 ani de dezvoltare a energiei nucleare cons-

truirea de centrale nucleare-electrice cu o putere totală de 12 000 MW. Asemenea centrale există deja sau sunt în construcție și în alte țări socialiste.

În țara noastră, orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economică-socială pe perioada 1981—1985 prevăd accelerarea programului de construire a centralelor nucleare, ca și producerea de echipamente pentru centrale nucleare-electrice. 2) Exporturile mondiale de carne provin în proporție de 70% din patru țări: Australia, Noua Zeelandă, Uruguay și Argentina.

valoare de 3 miliarde dolari, privind instalarea în Arabia Saudită a 470 000 linii telefonice, a unei rețele de televiziune și a unei pentru transmiterea datelor a fost adjudecat unui consorțiu format din firmele Philips (Olanda),

Telecomunicații

Pompiliu Diplan, București — 1) Contractul, în

Ericsson (Suedia) și Bell Canada. Acesta este cel mai însemnat contract din întreaga istorie de până acum a telecomunicațiilor.

2) Televiziunea holografică — care permite unor interlocutori aflați în realitate la mii de kilometri distanță să „ia loc” la aceeași masă — nu este departe de momentul de a deveni un fapt obișnuit, înălțurind necesitatea multor călătorii lungi și obositoare. Cu ajutorul unor raze laser, imaginea tridimensională, în culori, a unor oameni de afaceri, de pildă, și eventual a produselor pe care ei vor să le prezinte — transmisă prin satelit cu o viteză apropiată de cea a luminii — este proiectată în fața partenerilor care sînt efectiv prezent (vezi desenul). Desigur, interlocutorii pot fi și oameni politici, medici și respectiv pacienți, actori și respectiv spectatori etc., ceea ce sugerează revoluția pe care ar produce-o acest mijloc perfecționat de comunicare între oameni. Ca și în cazul televiziunii obișnuite, imaginea transmisă poate să fi fost înregistrată anterior. Un satelit utilizat în acest scop ar putea transmite simultan 1 250 conferințe, costul aparatului putîndu-se amortiza în zece ani.

Antipoluare

Andrei Dănăilă, Tirgoviște — În fața daunelor crescînde pe care amenință să le provoace degradarea mediului înconjurător, legislațiile antipoluare devin tot mai severe. În R.F.G., de pildă, în urma aplicării în 1976 a celei de a doua etape a legislației antipoluare, potrivit căreia carburanții lichizi utilizați în această țară nu trebuie să conțină mai mult de 0,15 grame de plumb la litru, concentrația de plumb în atmosfera marilor aglomerații urbane s-a redus cu până la 60% din valoarea

sa inițială. La sfîrșitul anului trecut la Frankfurt se înregistrau 1,1 micrograme din acest metal toxic la metrul cub de aer, față de 2,6 micrograme cu un an înainte.

Mecanism de salvagardare

Vasile Golopenția, Iași Mecanismul de salvagardare — sau clauzele de salvagardare — reprezintă un ansamblu de prevederi, cuprinse în schemele de preferințe tarifare generalizate, prin intermediul cărora țările donatoare de preferințe urmăresc să exercite un anumit control asupra importurilor care cad sub incidența preferințelor tarifare, pentru a preîntîmpina eventualele perturbări pe care aceste importuri le-ar putea avea asupra pieței interne. Deși diferă de la o schemă la alta, clauzele de salvagardare se pot grupa în două mari categorii: clauze cu acțiune posteroară, care prevăd posibilitatea ca țara donatoare să suspende total sau parțial aplicarea tratamentului preferențial în cazul cînd importurile în regim preferențial au cauzat un „prejudiciu grav” pieței interne; clauze cu acțiune anterioară, care constau în limitarea apriorică a cantităților acceptate în regim preferențial, prin intermediul plafoanelor, contingentelor sau procentelor maxime admise.

Conglomerat

Ion Tăbircă, Odobesti — Exemplul poate cel mai des citat de conglomerat îl reprezintă firma „International Telephone and Telegraph” (ITT) din S.U.A. Cifra sa de afaceri totală, de 11,8 miliarde dolari, provine dintr-o gamă extrem de largă și de variată de activități și domenii (incluzînd între altele panificație, închirieri de automobile, construcții, asigurări, hoteluri, pe lângă echipament pentru telecomunicații), în circa 90 de țări ale lumii.

Reamintind metodele utilizate de fostul director executiv al ITT (pînă la sfîrșitul anului trecut) Harold Geneen în conducerea acestui gigant conglomerat, ziarul american *The New York Times* scria recent că el a fost caracterizat ca un „autoritar care trata guvernele suverane ca pe niște sucursale ale ITT și care, dacă i s-ar fi dat ocazia,

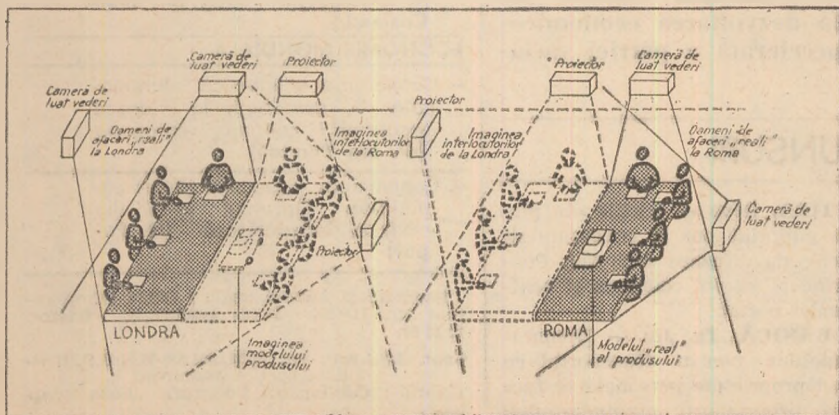
ar fi cumpărat întreaga lume”.

Aeroport

Mihai Moldoveanu, Sinaia — Sub raportul traficului total de călători, cele mai frecventate aeroporturi din lume sînt în ordine cele din Chicago (O'Hara), Atlanta, Los Angeles și Londra (Heathrow). Din punctul de vedere numai al traficului internațional, pe primul loc se situează aeroportul Heathrow din Londra cu 24 milioane călători pe an. Timpul de parcurgere a distanței dintre Londra și aeroportul său internațional s-a redus la 40 minute în urma inaugurării unei linii de metrou — prima de acest fel din lume — între Piccadilly Circus și centrul aeroportului. Metroul, care la orele de vîrf sosește la intervale de 4 minute, este dirijat cu ajutorul unui calculator electronic. Se estimează că el va descongiona cu circa 30% traficul rutier între marea metropolă și aeroport.

Biblioteca de buzunar

Dorel Otescu, Vaslui — Sistemul cărților zise de buzunar, la prețuri mai accesibile, are deja o lungă tradiție în urma sa, atît la noi în țară (cunoscuta „Biblioteca pentru toți” nu este singurul exemplu care s-ar putea cita) cît și în străinătate. Rezervat inițial literaturii beletristice, el a cuprins treptat în ultimele decenii și domenii ca istoria, critica literară, filozofia, economia, estetica, ecologia etc. În Franța, de pildă, există astăzi peste 20 de colecții „de buzunar”, dintre care unele consacrate exclusiv științelor sociale. Tirajul cărților „de buzunar” a cunoscut o creștere remarcabilă: de la 10 milioane de exemplare în 1960 la 35,5 milioane în 1964 și 80 milioane în 1977. În același timp, a crescut și calitatea prezentării lor, prin aparatul critic care le însoțește multe din ele devenind adevărate lucrări de referință.

ACȚIUNI ALE CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

(Urmare din pag. 17)

selor; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne, valorificarea superioară și folosirea economicoasă a acestora; gospodărirea rațională a combustibililor și energiei; creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale; impulsivitatea activității de cercetare în toate sectoarele, scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție: realizarea planului de export, creșterea competitivității mărfurilor exportate și a avantajului economic obținut;

— în **construcții-montaj**: scurtarea duratei de execuție pentru devansarea termenelor de intrare în producție a noilor capacități și de dare în folosință a locuințelor, obiectivelor social-culturale și edilitare; aplicarea unor soluții de inginerie tehnologică și de construcții care să diminueze costurile, să promoveze folosirea prefabricatelor — îndeosebi a celor ușoare, a materialelor ieftine și înlocuitorilor; folosirea judicioasă a forței de muncă, a utilajelor;

— în **agricultură**: depășirea producțiilor planificate la toate culturile și în zootehnie; folosirea rațională a fondului funciar, a capacității complexelor de creștere a animalelor și păsărilor; exploatarea optimă a parcului de tractoare și mașini agricole, a sistemelor de irigații.

Buna pregătire a adunărilor generale ale oamenilor muncii și ale reprezentanților acestora cere, totodată, ca **adunările pe ateliere, secții, uzine, exploatări, șantiere, ferme și alte unități similare, ce se desfășoară în prezent, să-și atingă pe deplin scopul**, efectuând o primă analiză a activității la nivelul subunității respective, evidențiind dificultățile, neajunsurile și posibilitățile de rezolvare a lor, stabilind căile și măsurile de realizare a sarcinilor de plan, angajamentele pe baza cărora se va construi angajamentul în întrecere al întreprinderii. Delegații (reprezentanții) ce vor fi aleși în aceste adu-

nări — pe baza normelor stabilite de comitetul sindicatului împreună cu C.O.M. — pentru adunarea generală sint chemați, în exercitarea mandatului lor, să selecționeze și sintetizeze cele mai importante probleme ridicate, pentru a le supune analizei forului suprem de conducere al întreprinderii.

CU PRILEJUL apropiatelor adunări generale vor fi concretizate, la nivelul fiecărei unități, **măsurile adoptate din inițiativa secretarului general al partidului, privind perfecționarea organizării conducerii colective**. Consiliile oamenilor muncii vor fi completate cu noi membri, crescând numeric și calitativ **participarea celor ce lucrează nemijlocit în producție**. Va spori răspunderea în cadrul acestor organisme a reprezentanților organizațiilor sindicale, de tineret și de femei, se va îmbunătăți repartizarea sarcinilor între membrii consiliilor. O însemnată deosebită în ridicarea rolului consiliilor oamenilor muncii prezintă încredințarea funcției de președinte al C.O.M. secretarului organizației de partid, iar a funcției de președinte al biroului executiv — directorului întreprinderii, ceea ce va asigura, în cadrul unei mai bune delimitări a atribuțiilor și sarcinilor, realizarea în viață a hotărârilor adunării generale și ale organului colectiv de conducere.

Importanța problemelor înscrise pe ordinea de zi, a hotărârilor ce vor fi adoptate conferă actualelor adunări generale caracterul unui eveniment deosebit în viața colectivelor unităților economice. Angajamentele ce vor fi asumate cu acest prilej, ca răspuns la chemările la întrecerea socialistă ce vor fi lansate de către unități reprezentative din toate ramurile economiei, din cercetare și proiectare, vor constitui **un inflăcărat cuvânt dat partidului, secretarului său general, pentru realizarea exemplară a planului, pentru o contribuție sporită a fiecărui colectiv de muncă la dezvoltarea economico-socială accelerată a patriei socialiste**.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

I.C.S. Mixtă, Corabia — Abonamentul la revista noastră vă oferă posibilitatea primirii Suplimentului, care are în cuprins un „Curier economic legislativ“. Fiecare lucrare din „Cartea întreprinderii“ costă 20 de lei.

MARIANA FRÎNGU, București — Perioada cât ați lucrat ca tehnician proiectant nu se ia în calculul vechimei în funcții economice medii. Funcția de proiectant este tehnică.

PAVEL TIRA, Deva — Cărțile din planul nostru editorial pot fi procurate de la chioșcurile de difuzare a presei. Pentru întreprindere se pot comanda și achita prin mandat poștal.

MARIN BĂNICĂ, Tg. Jiu — Decontarea cheltuielilor pentru transportul cu autoturismul proprietate personală se face numai către proprietarul autoturismului.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 2 din 13 ianuarie 1978

— Gîndirea originală, creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în problemele construcției socialismului în România (dr. **Mihai Chioreanu**). 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării.
● Micșorarea consumurilor de energie prin buna întreținere a instalațiilor (conf. dr. **C. Roșca**)
● Cîtă energie electrică se consumă la un milion lei producție industrială? 5

— Cantitate — calitate în dinamica dezvoltării
● Reducerea costurilor la fiecare produs (dr. **Stere Stătică**) 7

● Noi praguri ale rentabilității — noi dimensiuni ale eficienței economice (**Nicolae Săvoiu**) 9

— Agricultura în perspectiva atingerii unui nivel mediu de dezvoltare economică a României. Accentuarea laturilor intensive de creștere (dr. **ing. Alexandru Ignat**) 12

— Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii
● Responsabilitatea bunei pregătiri a adunărilor generale (**Adrian Rusu**)
● Valorificarea experienței și inițiativei maselor (**Ilie Trișcă**)
● Temeiul unei avîntate întreceri socialiste (**Luiza Frățilă**)
● O puternică emulație în muncă (**Leon Leibovici**) 16-17

— Edificarea sistemului informatic al industriei chimice românești (II) (dr. **Eugeniu Niculescu-Mizil**) 18

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Factori intensivi și extensivi de creștere și dezvoltare economică (conf. dr. **Gavril Horja**) 20

TEORII ȘI IDEI

— Strategie previzională și inovație tehnologică în dezvoltarea industrială (**M. C. Botez, M. Celac, M. Drăghici, I. Ionescu-Sisești, A. M. Sandi, A. Vasilescu**) 22

— Școli-curenți-economiști. Problemele ecologice în viziunea lui N. Georgescu-Roegen (dr. **Ioan Cristescu**) 24

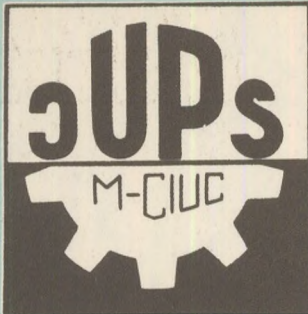
ECONOMIE MONDIALĂ

— Cooperarea economică subregională — contribuție la întărirea securității și cooperării europene (dr. **Ion Porojan**) 26

— Conjunctura economiei țărilor capitaliste. Orizontul ieșirii din criză se îndepărtează (**N. Popov**) 28

Redacția și administrația; Calea Dorobanților nr. 11-25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“.

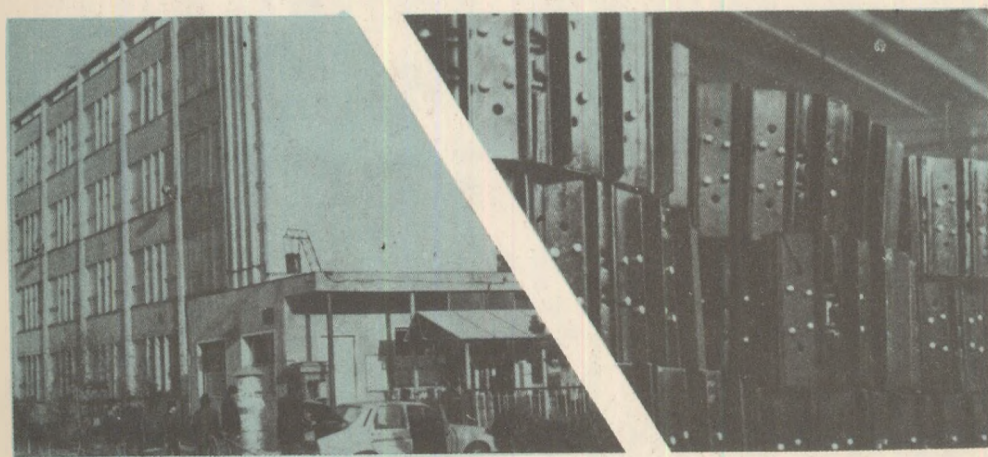

Strada Harghita 113

Telefon: 133 43; 133 44; 133 45;

122 44; 122 45.

Telex: 02 72 01.

INIȚIALE VECHI, PRODUSE NOI

Deși adevăratul debut al producției ÎNTREPRINDERII DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB din Miercurea Ciuc a avut loc cu circa patru ani în urmă, de câteva luni întreprinderea și-a modificat profilul de fabricație, devenind producătoarea unor ansamble și subansamble destinate realizării tractoarelor pe șenile de diferite capacități cu gabarit mărit.

La finele lunii octombrie 1977, întreprinderea înregistrase deja o serie de rezultate pozitive. Într-un timp record s-au obținut 20 000 de bucșe pentru șenile, 6 tipuri de repere (axe și pinioane), cărucioare, role de sprijin și role de reazim șenile, containere, ferme și perne metalice, precum și S.D.V.-urile respective, necesare realizării tuturor acestor piese.

CENTRALA INDUSTRIALĂ HUNEDOARA

- Combinatul Siderurgic Hunedoara ● Uzina „Victoria”—Călan ● Uzina de fier Vlăhița ● Fabrica de produse refractare Baru-Mare
- vă oferă:

- Fontă specială.
- Fontă cenușie STAS 882—65.
- Profile laminate din oțeluri carbon calmate și necalmate, din oțeluri carbon de calitate aliate și slab aliate :
 - rotunde cu diametrul de 10—180 mm.
 - cornier de 20×20—150×150 mm.
 - I 18—I 24.
 - U 6,5—U 24.
 - late de 20×5—200×20 mm.
 - benzi laminate la cald de 200×20—500×5 mm.
- țagle, blumuri pentru forje de 70×70—400×400 mm.
- oțel beton cu profil periodic laminat la cald, oțel beton neted laminat la cald, sirmă laminată la cald.
- profile speciale pentru armături de mină, pentru talpa șenilei de tractor etc.
- Utilaj de turnare (lingotiere, maselotiere și poduri de turnare).
- Radiatoare și tuburi de presiune din fontă.
- Semicocs.
- Cocs fluidizare.
- Carcase motoare electrice.